ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะ เทคโนโลยีการ เกษตร สถาบัน เทคโนโลยีพระจอม เกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เรื่อง

การศึกษาระบบการผลิตและการตลาดสุกรในประ เทศไทย

A Study on Production and Marketing System of Swine in Thailand

ของ

นายสุวรรณ รุ่ง เรืองนานา

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท.บ. (บริหารธุรกิจ เกษตร)

เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ.2536

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิ เศษ 16./พ.ย./2536

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิสิทธิ์ แก้วฉา)

กรรมการปัญหาพิ เศษ ..... 16./พ.ย./2536.

(อาจารย์วิ เชษฐ์ มณีรัตน์)

หัวหน้าภาควิชาฯ ..... 16./พ.ย./2536.

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิตยา สิทธิโชค)

ฝพ.
ส869ก
2536

14429

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การศึกษาระบบการผลิตและการตลาดสุกรในประเทศไทย

A Study on Production and Marketing System of Swine in Thailand

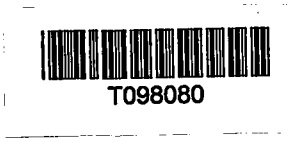

โดย

นายสุวรรณ รุ่งเรืองนานา

เสนอต่อ

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

พ.ศ.2536

ปพ.
ส869ก
2536

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน.....
วัน.เดือน.ปี.....

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การศึกษาระบบการผลิตและการตลาดสุกรในประเทศไทย

โดย : นายสุวรรณ รุ่งเรืองนานา

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

สาขาวิชาเอก : บริหารธุรกิจเกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ : _____ 16 / ก.ย. / 2536

(อภิสิทธิ์ แก้วฉา)

สุกรมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย เนื่องจากเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญจากผลผลิตทางการเกษตรแหล่งหนึ่ง จะเห็นได้จากคนไทยนิยมใช้เนื้อสุกรปรุงอาหารบริโภคเป็นประจำ เนื่องจากสามารถนำมาปรุงอาหารได้หลายชนิด และยังเป็นแหล่งโปรตีนที่มีราคาปานกลาง เมื่อเทียบกับอาหารสัตว์ชนิดอื่น ๆ โดยในปัจจุบันมีปริมาณการบริโภคเนื้อสุกรต่อคนเท่ากับ 12.5 กิโลกรัมต่อคนต่อปี อย่างไรก็ตามการผลิตและการตลาดสุกรของประเทศไทยในปัจจุบัน ยังมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านปริมาณการผลิตและราคาที่ไม่แน่นอน เนื่องมาจากความไม่สมดุลของปริมาณการผลิตและความต้องการบริโภคเนื้อสุกรของประชากร ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการผลิตและการตลาดสุกรของประเทศไทย ตลอดจนปัญหาของการผลิตและการตลาด รวมถึงการหาแนวทางแก้ไข โดยอาศัยข้อมูลที่รวบรวมจากหน่วยงานหรือสถาบันต่าง ๆ

จากการศึกษาการผลิตและการตลาดสุกรของประเทศไทย พบว่ามีจำนวนฟาร์มผลิตสุกรทั้งสิ้น 3,824 ฟาร์ม โดยจังหวัดที่เลี้ยงสุกรมาก ได้แก่ จังหวัดนครปฐม ราชบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และสุพรรณบุรี ซึ่งปริมาณการเลี้ยงของทั้ง 5 จังหวัดนี้คิดเป็นร้อยละ 50 ของการผลิตสุกรของทั้งประเทศ สำหรับพันธุ์สุกรที่นิยมใช้เลี้ยงกันในปัจจุบันมีอยู่ 3 พันธุ์ คือ พันธุ์ลาร์จไวท์ พันธุ์แลนด์เรซ และพันธุ์ดูรอคเจอร์ซี่ โดยมีแม่พันธุ์สองสายเลือด(ลาร์จไวท์กับแลนด์เรซ)กับพ่อพันธุ์ดูรอค เนื่องจากมีคุณสมบัติการให้เนื้อแดงสูง ในด้านโรคสุกรที่สำคัญที่ส่งผลเสียหายแก่ระบบการผลิตและการตลาดสุกร คือ โรคปากและเท้าเปื่อย ซึ่งทำให้เป็น

ปัญหาต่อการส่งออกสุกรไปขายยังตลาดต่างประเทศ สำหรับส่วนเหลื่อมการตลาดในการค้าสุกรตั้งแต่ผู้ผลิตจนถึงผู้บริโภคคิดเป็นร้อยละ 51.06 ของราคาขายปลีกสุกรชำแหละ ซึ่งคิดเป็นกำไรของพ่อค้าคนกลางทั้งหมดสูงถึงร้อยละ 74.81 ของส่วนเหลื่อมการตลาด และเป็นต้นทุนทางการตลาดร้อยละ 25.19 ในส่วนของปัญหาที่เกิดขึ้นที่พบ คือ ปัญหาความไม่สมดุลกันระหว่างปริมาณการผลิตและการบริโภคสุกร ทั้งนี้เนื่องมาจากการวางแผนการผลิตสุกรของหน่วยงานของรัฐยังขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากปัญหาการค้าสุกรผิดกฎหมายของกลุ่มผู้เลี้ยงบางส่วน มีผลทำให้การจัดเก็บตัวเลขทางด้านปริมาณการผลิตที่แท้จริงเป็นไปได้ยาก

จากการศึกษาเรื่องนี้มีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาด้านการผลิตและการตลาดสุกร คือ ทางหน่วยงานรัฐบาลควรจะมีมาตรการในการจัดเก็บตัวเลขปริมาณการผลิตสุกรที่ถูกต้องอันจะเป็นผลทำให้การวางแผนการผลิตสุกรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนในด้านโรคสุกรที่มีปัญหาต่อการส่งออกสุกรของประเทศไทย ควรมีการผลิตวัคซีนป้องกันโรคให้เพียงพอต่อความต้องการ และการจัดตั้งเขตปลอดโรคควรจะทำอย่างจริงจัง นอกจากนี้การวิจัยปรับปรุงสายพันธุ์สุกรที่มีประสิทธิภาพการให้เนื้อแดงสูง และมีความทนทานต่อโรค จะทำให้การค้าสุกรของประเทศไทยเจริญรุดหน้ายิ่งขึ้น

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความสมบูรณ์ เนื่องมาจากความร่วมมืออย่างดียิ่งของบุคคลทุกฝ่าย ผู้จัดทำขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อภิสิทธิ์ แก้วฉา อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ อาจารย์ วิเชษฐ์ มณีรัตน์ ซึ่งเป็นกรรมการปัญหาพิเศษเป็นอย่างสูง สำหรับการให้คำแนะนำปรึกษาและการตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่ง ตลอดจนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณหน่วยงานราชการ และ เอกชนทุกแห่งที่ให้ความร่วมมือให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ในครั้งนี้ และ เพื่อน ๆ ที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ในที่นี้ทุกท่าน ที่คอยให้กำลังใจและความช่วยเหลือเป็นอย่างดี

ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัว ที่คอยให้กำลังใจและสนับสนุนด้านเงินทุนมาตั้งแต่ต้นทำให้การเรียบเรียงปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

สุวรรณ รุ่งเรืองนานา

พฤศจิกายน 2536

สารบาญ

	หน้า
สารบาญตาราง	(3)
สารบาญภาพ	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
ขอบเขตของการศึกษา	6
การตรวจเอกสาร	6
วิธีการศึกษา	8
บทที่ 2 สภาวะการผลิต	9
ประวัติความเป็นมาและลักษณะทั่วไป	9
ลักษณะการผลิต	13
จำนวนและขนาดฟาร์ม	15
พันธุ์สุกร	17
แหล่งซื้อสุกรพันธุ์	19
โรง เรือนและอุปกรณ์	20
โรคและการป้องกัน	21
อาหารสุกร	27
วิธีการให้อาหารสุกร	28
ต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงสุกร	30
ปัญหาด้านการผลิตและแนวทางแก้ไข	35

สารบาญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 สภาวะการตลาด	40
วิถีการตลาดสุกรไทย	41
บุคคลที่เกี่ยวข้องในระบบตลาดสุกร	44
ส่วนเหลื่อมการตลาด	47
ตลาดกลางประมูลสุกร	51
โรงฆ่าสัตว์กล้วยน้ำไท	55
ราคาสุกร	56
ความต้องการบริโภคสุกร	59
การนำเข้าและการส่งออกสุกร	61
ปัญหาด้านการตลาดสุกรและแนวทางแก้ไข	63
บทที่ 4 สรุปและข้อเสนอแนะ	67
สรุป	67
ข้อเสนอแนะ	69
เอกสารอ้างอิง	71

สารบาญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ปริมาณการผลิตสุกร ปี พ.ศ.2525-2536	2
2	ต้นทุนการผลิตและราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้ ปี พ.ศ.2525-2535	3
3	จำนวนฟาร์มสุกรแยกตามขนาด เป็นราย เขตและจังหวัดผลิตที่สำคัญ ปี พ.ศ.2535	15
4	ต้นทุนการผลิตสุกรขุนขนาดน้ำหนัก 12 กิโลกรัม ปี พ.ศ.2535	31
5	ต้นทุนการผลิตสุกรขุนขนาดน้ำหนัก 100 กิโลกรัมจากน้ำหนัก 12 กิโลกรัม ปี พ.ศ.2535	34
6	ส่วนเหลื่อมการตลาดสุกร ปี พ.ศ.2533	48
7	ราคาสุกรมีชีวิตและราคาสุกรชำแหละ ปี พ.ศ.2525-2536	57
8	ราคาสุกรที่เกษตรขายได้เป็นราย เดือน ปี พ.ศ.2531-2536	58
9	ปริมาณการผลิตและการบริโภคสุกร ปี พ.ศ.2525-2536	60
10	การนำเข้า-ส่งออกสุกรมีชีวิตและเนื้อสุกรชำแหละ ปี พ.ศ.2531-2536	62

สารบาญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	การพัฒนารูปร่างของสุกรป่าเป็นสุกรบ้าน	11
2	วิถีการตลาดสุกรของประเทศไทย (ภายในประเทศ)	42
3	วิถีการตลาดสุกรของประเทศไทย (ตลาดส่งออก)	43
4	สัดส่วนของค่าใช้จ่ายการตลาดและกำไรของพ่อค้าคนกลาง ปี พ.ศ.2533	50

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

สุกรมีความสำคัญต่อ เศรษฐกิจของไทย เนื่องจาก เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญจาก ผลผลิตทางการ เกษตรแหล่งหนึ่ง จากสถิติการ เกษตรไทยพบว่าในปีการ เพาะปลูก 2532/2533 รายได้ที่ เป็น เงินสดทางการ เกษตรจากปศุสัตว์ เฉลี่ยทั้งประ เทศคิด เป็นร้อยละ 15 ของรายได้ที่ เป็น เงินสดทางการ เกษตรทั้งหมด ส่วนรายได้จากการผลิตสุกรคิด เป็นร้อยละ 20 ของรายได้ จากการปศุสัตว์ทั้งหมด จึงนับว่าสุกรมีความสำคัญต่อรายได้ภาคปศุสัตว์ เป็นอย่างมาก นอกจากนี้ ในจำนวนอาหารประ เภท เนื้อสัตว์ด้วยกันแล้ว อาจกล่าวได้ว่า เนื้อสุกร เป็นอาหารที่ เป็นที่นิยม ของผู้บริโภคมากที่สุด

สำหรับภาพรวมการผลิตสุกรของไทย ตามสถิติของกรมปศุสัตว์และสำนักงาน เศรษฐกิจการ เกษตรกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ พบว่าปริมาณการผลิตและการบริโภคภายใน ประ เทศช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ปรากฏว่าปริมาณสุกรที่ผลิตได้ในแต่ละปี เคลื่อนไหวอยู่ระหว่าง 9.82 - 13.3 ล้านตัว(ตารางที่ 1) จะ เห็นได้จากในปี พ.ศ.2525 มีจำนวนทั้งสิ้น 9.82 ล้านตัว และ เพิ่มขึ้น เป็น 9.99 10.62 12.34 ล้านตัวในปี พ.ศ.2526-2528 ตามลำดับ ต่อมาในปี พ.ศ.2529 ปริมาณการ เลี้ยงสุกรกลับลดลง เป็น 10.17 ล้านตัว ซึ่งลดลงจากปี พ.ศ.2528 ถึงร้อยละ 17.59 ส่วนปี พ.ศ.2530 ถึงปี พ.ศ.2535 ปริมาณการผลิต เพิ่มขึ้นมา โดยตลอด โดย เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.21 2.15 2.89 14.80 0.80 1.12 5.47 ตามลำดับ จะ เห็นได้ว่าปริมาณการผลิตสุกรมีลักษณะที่ไม่สม่ำ เสมอมาโดยตลอด

ในส่วนของระดับราคาสุกรที่มีความแปรปรวนในแต่ละปี ทำให้ผู้ เลี้ยงต้อง เผชิญ กับสภาวะความ เสี่ยงต่อการลงทุน ดังจะ เห็นได้จากวิกฤตการณ์สุกรราคาตกต่ำในช่วง ปี พ.ศ. 2527-2528 (ตารางที่ 2) อัน เป็นผลมาจากในช่วงปี พ.ศ.2526 ซึ่ง เป็นปีที่ผู้ เลี้ยงได้รับ

ตารางที่ 1 ปริมาณการผลิตสุกร ปี พ.ศ.2525-2536

(หน่วย : ล้านตัว)

ปี พ.ศ.	จำนวนสุกรต้นปี	ปริมาณการผลิตสุกรระหว่างปี	ผลรวมปริมาณการผลิต	% เพิ่ม (ลด)	ความต้องการสุกรเพื่อบริโภค	% เพิ่ม (ลด)
2525[1/]	4.02	5.80	9.82	-	6.43	-
2526	4.19	5.80	9.99	1.73	6.61	2.80
2527	4.26	6.36	10.62	6.31	6.92	4.69
2528	4.22	8.12	12.34	16.20	7.23	4.48
2529	4.20	5.97	10.17	(17.59)	7.33	1.38
2530[2/]	4.19	6.51	10.70	5.21	7.43	1.36
2531	4.34	7.98	12.32	2.89	7.64	2.82
2532	4.70	7.96	12.66	14.80	8.19	7.20
2533	4.81	8.09	12.90	0.80	8.60	5.00
2534	4.60	8.01	12.60	(1.12)	9.09	5.70
2535	4.65	8.64	13.29	5.47	9.12	0.33
2536[3/]	4.70	9.26	13.96	-	9.85	-

หมายเหตุ 1/ จำนวนสุกรต้นปี ในปี พ.ศ.2525-2529 เป็นปริมาณสุกร ณ วันที่ 1 เมษายน

2/ จำนวนสุกรต้นปี ในปี พ.ศ.2530-2536 เป็นปริมาณสุกร ณ วันที่ 1 มกราคม

3/ ปี พ.ศ.2536 เป็นตัวเลขประมาณการ

ที่มา : (กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร , 2536)

ตารางที่ 2 ต้นทุนการผลิตและราคาสุกรขุนที่เกษตรกรขายได้ ปี พ.ศ.2525-2535

ปี พ.ศ.	ต้นทุนการผลิต (บาทต่อกิโลกรัม)	ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาทต่อกิโลกรัม)	กำไร (ขาดทุน)
2525	20.06	21.45	1.39
2526	22.95	27.27	4.32
2527	22.36	21.49	(0.87)
2528	17.89	17.00	(0.89)
2529	16.32	19.48	3.16
2530	19.85	22.56	3.29
2531	23.17	25.96	2.79
2532	24.46	28.17	3.71
2533	22.46	24.47	2.01
2534	23.13	30.00	6.87
2535	27.31	31.31	4.00

ที่มา : (กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร , 2536)

กำไรจากการผลิตสูงถึง 4.32 บาทต่อกิโลกรัม ทำให้มีผู้ลงทุนเลี้ยงสุกรเพิ่มขึ้นมากในปี พ.ศ. 2527-2528 กล่าวคือ ปริมาณการผลิตเพิ่มจาก 10.62 ล้านตัว เป็น 12.34 ล้านตัว ทำให้เกิดวิกฤตการณ์ทางด้านราคาต้องเผชิญกับสภาวะราคาตกต่ำอย่างรุนแรง เนื่องจากผลผลิตเกินความต้องการของตลาด อย่างไรก็ดีในปี พ.ศ.2529 มีแนวโน้มที่ราคาสุกรเริ่มดีขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงปี พ.ศ.2534 ซึ่งเป็นปีที่เกิดเหตุการณ์สุกรขาดตลาดมาก ส่งผลทำให้ราคาสุกรเพิ่มสูงขึ้นถึง 30.00 บาทต่อกิโลกรัม ทำให้ผู้เลี้ยงได้กำไรถึง 6.87 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งสูงสุดในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา ในปี พ.ศ.2535 ราคาสุกรยังคงสูงขึ้นแต่ในขณะเดียวกันต้นทุนเฉลี่ยในปี พ.ศ. 2535 สูงขึ้นกว่าใน ปี พ.ศ.2534 ถึง 4.22 บาทต่อกิโลกรัม เป็นผลให้กำไรของผู้เลี้ยงลดลงเหลือ 4.00 บาทต่อกิโลกรัม

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าปัญหาสำคัญของการผลิตสุกร คือ ปัญหาความไม่สมดุลย์กันระหว่างปริมาณอุปสงค์และอุปทานเท่าที่ควร ทำให้ระดับราคาสุกรมีความแปรปรวน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อทั้งผู้เลี้ยงและผู้บริโภคสุกร จากปัญหาอุปสงค์และอุปทานที่ไม่มีความสมดุลย์กันนี้เป็นผล เนื่องมาจากการขาดประสิทธิภาพทางด้านการผลิตของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรโดยส่วนใหญ่รวมถึงระบบการตลาดสุกรภายในประเทศที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร ฉะนั้นเหตุผลของการศึกษาถึงสภาวะการผลิตและการตลาดสุกรภายในประเทศ เพื่อที่จะหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา และจะได้ใช้เป็นแนวทางแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตหรือผู้ที่จะทำธุรกิจที่เกี่ยวกับสุกรต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถึงสภาวะการผลิตสุกรภายในประเทศ
2. เพื่อศึกษาถึงภาวะการตลาดสุกรภายในประเทศ
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคด้านการผลิตและการตลาดของสุกรและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหานั้นๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงสาเหตุที่ทำให้ระดับราคาของสุกรไม่สม่ำเสมอในแต่ละช่วงปี

2. ทำให้ทราบถึงภาวะการผลิตสุกรภายในประเทศ

3. ทำให้ทราบถึงสภาวะการตลาดสุกร

4. ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคด้านการผลิต และการตลาดสุกร เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของเกษตรกรและรัฐบาล

5. เพื่อเป็นแนวทางแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตหรือผู้ที่จะทำธุรกิจที่เกี่ยวกับสุกร

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้วิเคราะห์ทางด้านการผลิตและการตลาดสุกรภายในประเทศ โดยใช้ข้อมูลช่วงปี พ.ศ.2530 ถึงปี พ.ศ.2535 โดยพิจารณาประเด็น คือ สภาวะการผลิตและสภาวะการตลาด โดยในส่วนของสภาวะการผลิต ได้แก่ ปริมาณการผลิต ลักษณะการผลิต จำนวนและขนาดฟาร์มรวมทั้งแหล่งเลี้ยงที่สำคัญ ๆ พันธุ์สุกร โรคสุกร โรงเรือนและอุปกรณ์ ต้นทุนการผลิต รวมถึงปัญหาการผลิตและแนวทางในการแก้ไข ในส่วนของสภาวะการตลาด ได้แก่ วิถีการตลาด ส่วนเหลื่อมการตลาด ราคาสุกร ความต้องการเพื่อบริโภคในประเทศ การนำเข้าและส่งออกสุกร รวมถึงปัญหาด้านการตลาดและแนวทางแก้ไข

การตรวจเอกสาร

แอนนา ศุภวัฒนเกียรติ (2531) ศึกษาถึงการวิเคราะห์การส่งออกสุกรและผลิตภัณฑ์ของประเทศไทย ผลการศึกษาภาวะการผลิตพบว่าการผลิตมีแนวโน้มปริมาณเพิ่มมากขึ้น ซึ่งในขณะเดียวกันความต้องการเพื่อบริโภคก็เพิ่มขึ้นด้วย แต่ในอัตราที่น้อยกว่าปริมาณการผลิต ทางด้านการตลาดสุกรของไทยก็ยังคงมีการใช้กลยุทธที่ไม่ยุ่งยากเท่าใดนัก สำหรับทาง

ด้านการส่งออกสุกรของไทยในปัจจุบันมีทั้งในรูปสุกรมีชีวิต เนื้อสุกรแช่แข็ง และผลิตภัณฑ์สุกรแปรรูป เช่น แฮม เบคอน เป็นต้น โดยมีการพัฒนาทั้งทางด้านการผลิตและการตลาด เพื่อการส่งออกอย่างสม่ำเสมอตลอดเวลา ผลจากการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งตลาดในประเทศลูกค้าที่สำคัญ ช่วงปี พ.ศ.2527-2528 และ ปี พ.ศ.2529-2530 ปรากฏว่าในตลาดฮ่องกงส่วนแบ่งตลาดสุกรของไทยลดลงจากร้อยละ 1.39 เป็นร้อยละ 0.94 ทั้งนี้เป็นผลจากขนาดตลาดเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.07 และผลจากการแข่งขันลดลงร้อยละ 105.07 สำหรับในตลาดสิงคโปร์ช่วงปี พ.ศ.2526-2527 และ ปี พ.ศ.2528-2529 พบว่าส่วนแบ่งตลาดสุกรของไทยได้ลดลงจากร้อยละ 4.70 เป็นร้อยละ 2.87 ทั้งนี้เป็นผลจากขนาดตลาดเพิ่มขึ้นร้อยละ 355.82 และผลจากการแข่งขันลดลงร้อยละ 255.83 เมื่อวิเคราะห์การส่งออกสุกรของไทยรวมทั้งหมดในช่วงเวลาปี พ.ศ. 2526-2527 และปี พ.ศ.2528-2529 ปรากฏว่าปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้น 56,117 ตัว โดยเป็นผลจากการกระจายตลาดเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.89 อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งในแต่ละตลาด คือ ทั้งสาธารณรัฐประชาชนจีน และมาเลเซียแล้ว ไทยยังมีความสามารถในเชิงการค้าไม่เข้มแข็งพอ ทำให้สูญเสียส่วนแบ่งตลาดบางส่วนไป สำหรับตลาดที่ไทยสามารถจะทำการส่งออกได้เพิ่มขึ้นคือ สิงคโปร์และฮ่องกง เนื่องจากทั้งสองประเทศมีแนวโน้มความต้องการนำเข้าสุกรเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะสิงคโปร์ ทั้งนี้ไทยจะต้องมีการใช้กลยุทธทางด้านการตลาดนอกเหนือจากผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่แล้ว เช่น ไส้กรอก แฮม เบคอนต่าง ๆ ส่วนตลาดที่เป็นที่น่าสนใจในขณะนี้คือ ตลาดญี่ปุ่น ซึ่งไทยคงต้องอาศัยระยะเวลาในการพัฒนาเจาะตลาด เนื่องจากญี่ปุ่นมีข้อจำกัดและกฎระเบียบในการนำเข้าสุกรหลายประการที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งออกสุกรของไทย สำหรับตลาดอื่น ๆ ที่คาดว่าจะเป็นตลาดสุกรของไทยทั้งที่เคยเป็นคู่ค้ากันมาก่อน เช่น เวียตนาม ศรีลังกาและไม่เคยเป็นคู่ค้าสุกรกับไทย เช่น สาธารณรัฐเกาหลี ฟิลิปปินส์ และสหราชอาณาจักร การที่ไทยจะเข้าไปในตลาดเหล่านี้ได้จะต้องมีการศึกษาลักษณะภาวะตลาดรสนิยม ตลอดจนข้อบังคับต่าง ๆ ในแต่ละตลาดอย่างละเอียดถี่ถ้วนเสียก่อน เพื่อจะได้เจาะตลาดได้อย่างเหมาะสม

วีระยุทธ คงเพ็ชร์ (2533) ศึกษาถึงการวิเคราะห์การบริโภคเนื้อสุกรในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการกะประมาณสมการอุปสงค์การบริโภคเนื้อสุกรของเขตกรุงเทพฯ ปรากฏ

ว่าราคา เนื้อสุกร และรายได้ให้ค่าสัมประสิทธิ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณความต้องการบริโภค เนื้อสุกร ส่วนราคาขายปลีก เนื้อไก่และจำนวนประชากรให้ค่าสัมประสิทธิ์ในทิศทาง เดียวกัน กับปริมาณความต้องการบริโภค เนื้อสุกร เมื่อพิจารณาจากค่าความยืดหยุ่นปรากฏว่า จำนวนประชากรใน เขตกรุง เทพฯให้ค่าความยืดหยุ่นสูงสุด ทางด้านการ เปลี่ยนแปลงราคา เนื้อสุกรพบว่า ดัชนีราคาสุกรตามฤดูกาลต่ำสุดช่วง เดือนกรกฎาคมและสูงสุดช่วง เดือนมาราคม แต่ เมื่อพิจารณาจากแนวโน้มระยะยาวแล้วราคา เนื้อสุกรมีแนวโน้มสูงขึ้น เรื่อย ๆ ส่วนความ เคลื่อนไหวของราคาแบบวัฏจักรพบว่าช่วงปี พ.ศ.2515-2521 วัฏจักรของราคา เนื้อสุกรมีการ เปลี่ยนแปลงปกติ แต่ปีพ.ศ.2521-2524 วัฏจักรของราคา เนื้อสุกรไม่ปรากฏให้ เห็นชัด เจนนัก เนื่องมาจากมีนโยบายรัฐบาล เกี่ยวกับการให้สิทธิได้รับอาชญาบัตรแก่สหกรณ์ผู้ เลี้ยงสุกร เข้ามา เกี่ยวข้อง แต่หลังจากปี พ.ศ.2524 เป็นต้นไป วัฏจักรของราคา เนื้อสุกรมีการ เปลี่ยนแปลงขึ้นลงปกติอีกครั้งหนึ่ง แต่แบบแผนค่อนข้าง เด่นชัดกว่าช่วงปี พ.ศ.2515-2521 แนวทางในการลดจำนวนสุกรอย่างผิดกฎหมาย จะมีผลทำให้รายได้ของผู้บริโภคมีความสัมพันธ์ในทาง เดียวกับปริมาณการบริโภค เนื้อสุกรใน เขตกรุง เทพฯ สามารถกระทำได้โดย เพิ่มบทลงโทษและจัดตั้งโรงฆ่าสัตว์ที่มีมาตรฐานตลอดจนการ เก็บรวบรวมข้อมูลของหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ควร เพิ่มความถี่ในการ เก็บรวบรวม และควรมีมาตรฐาน เป็นหน่วย เดียวกัน เพื่อสะดวกต่อการ เก็บรวบรวมและการนำไปใช้และควรให้ความสนใจด้านราคาอาหารและราคา เนื้อสุกร เพื่อมิให้ผู้ผลิตและผู้บริโภค เกิดความแตกต่างกันมากจน เกินไป

ไขศรี คนจริง (2534) ศึกษาการขยายตลาดส่งออก เนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์พบว่าการส่งออกสุกรมีชีวิตของไทยมีการ เปลี่ยนแปลงขึ้นลงไม่แน่นอน ปริมาณการส่งออกสูงสุดปี พ.ศ.2528 เท่ากับ 70,830 ตัว มูลค่า 112.5 ล้านบาท ราคา เฉลี่ย 15.88 บาทต่อกิโล-กรัม ปริมาณการส่งออกสุกรมีชีวิตต่ำสุดปี พ.ศ.2532 เท่ากับ 501 ตัว มูลค่า 1.2 ล้านบาท ราคาส่งออก เฉลี่ยกิโลกรัมละ 23.52 บาท อัตราการขยายตัวของการส่งออกสุกรมีชีวิตในช่วงปี พ.ศ.2521-2533 เพิ่มขึ้นร้อยละ 159.9 ต่อปี การส่งออก เนื้อสุกรแช่ เย็นแช่แข็งของไทย เปลี่ยนแปลงแทบทุกปี ในปี พ.ศ.2521 โดยสามารถส่งออกมากที่สุดถึง 1,288 ตัน มูลค่า 52.7 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2532 ส่งออก 36.1 ตัน มูลค่า 1.5 ล้านบาท ราคาส่งออกโดย

เฉลี่ย 41.55 บาทต่อกิโลกรัม ตลาดสำคัญคือ เวียดนาม ฮ่องกง สิงคโปร์และญี่ปุ่น อัตราการขยายตัวการส่งออกเนื้อสุกรแช่เย็นร้อยละ 128.5 ต่อปี การส่งออกผลิตภัณฑ์ในช่วงปี พ.ศ. 2521-2532 อยู่ในระหว่าง 1.5-14.4 ตัน มูลค่า 0.1-1.6 ล้านบาท ราคาส่งออกเฉลี่ย 111.11 บาทต่อกิโลกรัม อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์สุกรของไทยร้อยละ 63 ต่อปี

วิธีการศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการตลาดสุกร ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ได้เก็บรวบรวมจากเอกสาร บทความ รายงานการศึกษา งานวิจัยต่าง ๆ ตลอดจนสถิติจากส่วนราชการและเอกชนที่ได้รวบรวมไว้ เช่น สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กรมปศุสัตว์ บริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์ สมาคมผู้เลี้ยงสุกร เป็นต้น นอกจากนั้นศึกษาจากรายงานของผู้ที่เคยศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้อง เช่น วิทยานิพนธ์ ปัญหาพิเศษ เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสารต่าง ๆ จะนำมาวิเคราะห์ในเชิงพรรณา(Descriptive Analysis) โดยอาศัยตารางและแผนภาพประกอบการอธิบาย เพื่ออธิบายให้ทราบถึงสภาพทั่ว ๆ ไปของการผลิตและการตลาดสุกรในประเทศไทย ตลอดจนปัญหาในการผลิตของผู้เลี้ยงและปัญหาด้านการตลาด

บทที่ 2

สภาวะการผลิต

ประวัติความเป็นมาและลักษณะทั่วไป

สุกร เป็นสัตว์ที่มีประโยชน์ต่อมนุษย์มาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบันนี้ ในสมัยโบราณมีแต่เพียงสุกรป่าและมนุษย์ใช้ประโยชน์จากสุกรเหล่านี้ เช่น การเล่นกีฬา การนำมาเป็นอาหาร ฯลฯ ต่อมามนุษย์ได้นำสุกรป่ามาเลี้ยงและทำการปรับปรุงพันธุ์ให้ดีขึ้นจนในที่สุดสุกรจึงกลายเป็นสัตว์เลี้ยง และมีประโยชน์ต่อมนุษย์มากขึ้น ประโยชน์สำคัญที่สุดของสุกรในปัจจุบันคือ เป็นอาหารสำหรับมนุษย์

สำหรับการจัดจำพวก(Classification)ของสุกร เป็นดังนี้

KINGDOM	: Animalia	เป็นสัตว์
PHYLUM	: Chordata	สัตว์มีกระดูกสันหลัง
CLASS	: Mammalia	เป็นสัตว์เลี้ยวลูกด้วยนม เลือดอุ่น
ORDER	: Artiodaetyla	มีขนปกคลุม
SUBORDER	: Suina	เป็นสัตว์กีบคู่
FAMILY	: Suidae	
GENUS	: Sus	
SPECIES	: Indica,Scrofa	

เมื่อพิจารณาถึงถิ่นที่อยู่และรูปร่างของสุกร นักสัตววิทยาจึงแบ่งสุกรออกเป็น 2 พวกใหญ่ ๆ คือ

1. Sus scrofa เป็นสุกรที่พบในทวีปต่าง ๆ ทั่วโลก ยกเว้นทวีปออสเตรเลียและอเมริกา

2. Sus indica สุกรเหล่านี้พบในประเทศจีน ญี่ปุ่น และเอเชียตะวันออก

เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง Sus scrofa และ Sus indica ได้ดังนี้

S.scrofa	S.indica
- แข็งแรง ว่องไว ทนทาน ดุร้าย	- เลี้ยงง่าย ไม่ดุร้าย
- หัวยาว ใหญ่ จมูกยาว ขายาว	- รูปร่างสี่เหลี่ยม หัวสั้น
- ไหล่ใหญ่ สะโพกและเอว เล็ก	- ตัว เล็ก กระดูก เล็ก
- มีสีน้ำตาลหม่น หรือ เทาปนแดงมีลายดำ เมื่อยัง เล็กมีสีอ่อนมีลาย เสือ โตขึ้นลาย เสือหายไป	- มีสีดำและขาวหรือปนกัน
- ผิวหยาบ ขนยุ่ง	- ผิวหนัง เรียบ
- มีไขมันน้อย	- มีไขมันมาก
- เจริญ เติบโต เป็นหนุ่มสาวช้า	- เจริญ เติบโต เป็นหนุ่มสาว เร็ว

เดิมสุกรทั้ง 2 พวกนี้ เป็นสุกรป่าหากิน เองตามธรรมชาติ เมื่อมนุษย์มอง เห็นประโยชน์จึงนำมา เลี้ยง ผสมพันธุ์และทำการปรับปรุงพันธุ์ให้ดีขึ้นโดยปรับปรุงให้ เป็นไปตามความต้องการของมนุษย์ การปรับปรุงและพัฒนาการ เลี้ยงสุกรกระทำได้หลายด้านพร้อม ๆ กัน คือ

1. ด้านการคัด เลือกพันธุ์
2. ด้านการให้อาหาร
3. ด้านการ เลี้ยงดู จัดโรง เรือนให้ เหมาะสมมีการ เอาใจใส่มากขึ้น
4. ด้านการดูแลสุขภาพ การป้องกันและรักษาโรค
5. ด้านการจัดการ เรื่องการจำหน่าย

วัตถุประสงค์หลักของการปรับปรุงด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมา คือ ต้องการให้ผู้ เลี้ยงสุกร เพื่อทำการผลิตแล้วจะต้องได้ผลผลิตสูง และตรงกับความต้องการของตลาด คุ้มกับการลงทุน ในการปรับปรุงพันธุ์สุกร เริ่มต้นกันอย่างจริงจัง เมื่อศตวรรษที่ 17 ทั้งในทวีปยุโรป อเมริกาและเอเชีย ส่วนที่ประสบผลสำเร็จมาก คือ การปรับปรุงสุกรพวก Sus scrofa ในทวีปยุโรปและอเมริกา จนในที่สุดสามารถปรับปรุงได้หลายประเภท และหลายพันธุ์แตกต่างกันออกไป สุกรเหล่านี้ได้ถูกนำไป เลี้ยงตามที่ต่าง ๆ กระจายไปทั่วโลก การปรับปรุงสุกรป่าจนกลาย เป็นสุกร

บ้าน (ภาพที่ 1) ซึ่งสุกรบ้านจะมีลักษณะรูปร่างแตกต่างจากบรรพบุรุษมากและเป็นไปตามความต้องการของมนุษย์มากขึ้นในการที่จะนำเอาเนื้อของสุกรมาเป็นอาหาร

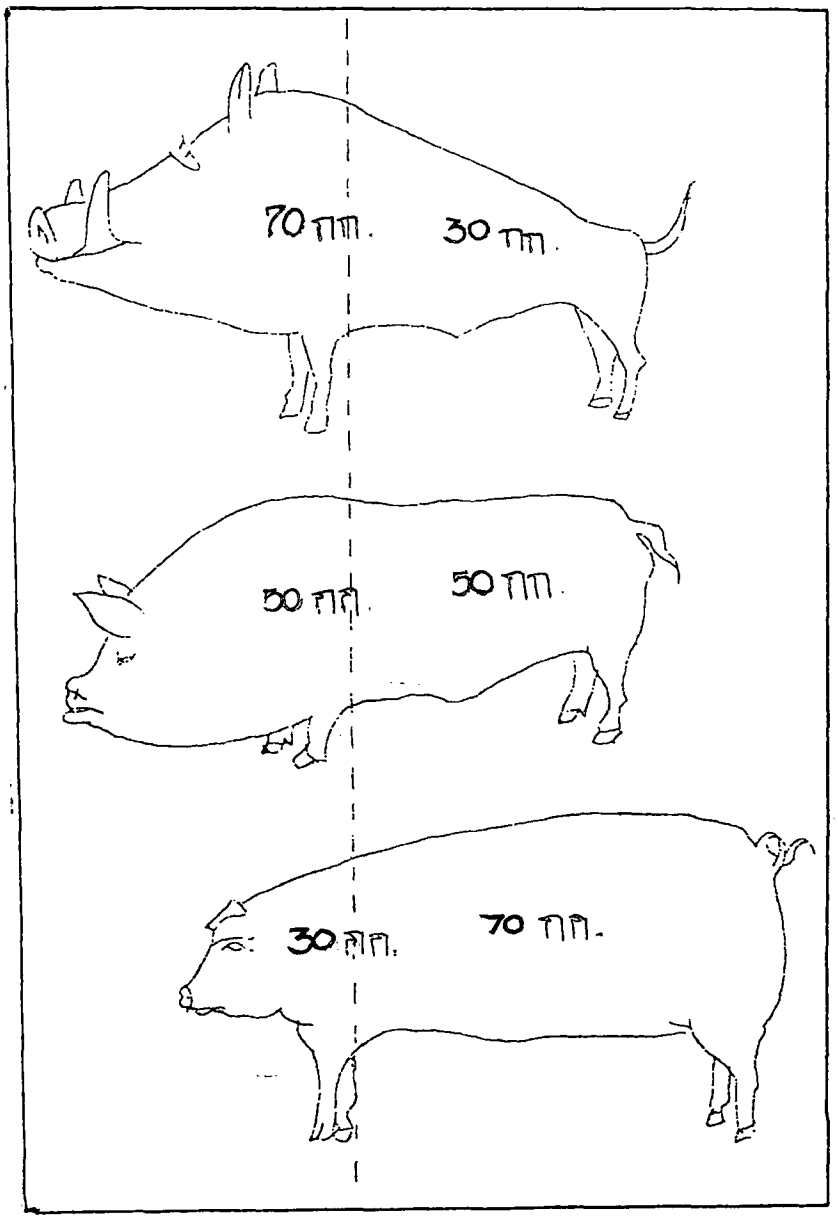

<u>ภาพที่ 1</u> การพัฒนารูปร่างของสุกรป่าเป็นสุกรบ้าน

ที่มา : (วินัย , 2529 : 20)

ประวัติการนำสุกรต่างประเทศเข้ามาเลี้ยงในประเทศไทย

ก่อนปี พ.ศ.2492 ได้มีการสั่งสุกรพันธุ์เอสเซกซ์(Essex) ลาร์จแบล็ค(Large-Black) มิดเดิลไวท์(Middle White) และ เบิร์กเชียร์(Berkshire) เข้ามาเลี้ยง ต่อมาก็ได้สูญพันธุ์ไปไม่ทราบว่าเป็นเพราะเหตุใด ต่อมาในปี พ.ศ.2495 กองสัตวบาลกรมปศุสัตว์ได้สั่งสุกรพันธุ์แท้จากประเทศออสเตรเลียมาทดลองเลี้ยง 4 พันธุ์ คือ พันธุ์เบิร์กเชียร์(Berkshire) มิดเดอร์ไวท์(Middle White) ลาร์จไวท์(Large White)และแทมเวิท(Tamworth) เมื่อสุกรที่สั่งมาดราวนี้เสื่อมคุณภาพลงทุกปี ในปี พ.ศ.2497 กองส่งเสริมการเลี้ยงสุกรกรมปศุสัตว์ และองค์การวิเทศกิจของสหรัฐอเมริกาได้จัดการนำเข้าสุกรพันธุ์ต่าง ๆ ดังนี้

1. สุกรพันธุ์เบิร์กเชียร์ เพศผู้ 18 ตัว เพศเมีย 52 ตัว
2. สุกรพันธุ์ดูรอคเจอร์ซี่ เพศผู้ 15 ตัว เพศเมีย 56 ตัว
3. สุกรพันธุ์แฮมเชียร์ เพศผู้ 9 ตัว เพศเมีย 55 ตัว

ในปี พ.ศ.2500 นายซอนเดอร์การ์ด และนายแพทย์ประสบ บูรณมานัส ได้ติดต่อสถานทูตอังกฤษเพื่อขอสุกรพันธุ์ลาร์จไวท์จากประเทศอังกฤษเข้ามาเลี้ยง ซึ่งได้สุกรพันธุ์เพศผู้ 5 ตัว เพศเมีย 20 ตัว ต่อมาในปี พ.ศ.2505 ได้ซื้อสุกรพันธุ์ดูรอดเพศผู้ 5 ตัว มาจากรัฐโอเรกอน ประเทศสหรัฐอเมริกา และหลังจากนั้นเป็นต้นมาได้มีการนำเข้าสุกรจากต่างประเทศมากขึ้นทั้งจากหน่วยงานของทางราชการและเอกชน แต่โดยส่วนมากแล้วเอกชนจะเป็นผู้นำเข้าและการนำเข้าจะมีทั้งพันธุ์แท้และลูกผสม และได้มีการนำเข้ามาหลายพันธุ์ด้วยกัน

สุกรพันธุ์ต่างประเทศที่นิยมเลี้ยงกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบันในประเทศไทยมีอยู่ 3 พันธุ์ด้วยกันมีจำนวนมากน้อยเรียงตามลำดับ คือ พันธุ์ลาร์จไวท์ แลนด์เรซ และดูรอคเจอร์ซี่ ส่วนสุกรลูกผสมที่นำเข้ามานั้นแพร่หลายไม่นานนัก เพราะราคาแพงและไม่มีความจำเป็น เนื่องจากสามารถผลิตสุกรลูกผสมได้ในประเทศที่ประหยัดและมีคุณสมบัติดีกว่า เช่น การผลิตสุกรขุนสามสาย เลือด

ลักษณะการผลิต

การเลี้ยงสุกรของไทยมีการพัฒนามาก ในปัจจุบันรูปแบบการผลิตสุกรแยกออกได้เป็น 4 ลักษณะตามระดับการพัฒนาฟาร์ม คือ การผลิตแบบเกือบครบวงจร การผลิตแบบฟาร์มพัฒนา การผลิตสุกรของฟาร์มกำลังพัฒนา และการเลี้ยงแบบพื้นบ้าน

การผลิตแบบเกือบครบวงจร

การผลิตลักษณะนี้เป็นฟาร์มที่ผลิตและจำหน่ายพ่อแม่พันธุ์สุกรขุน ลูกสุกรขุน และอาหารสัตว์ โดยมีโรงประมูลและโรงงานแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์สุกร แต่ก็ขาดโรงงานฆ่าชำแหละ โดยที่ฟาร์มที่เข้าลักษณะโครงสร้างนี้ คือ บริษัทเจริญโภคภัณฑ์ ฟาร์มอีกรูปแบบหนึ่งคือฟาร์มที่ทำการผลิตเกือบทุกขั้นตอน ยกเว้นการผลิตอาหารสุกรและโรงงานแปรรูป โดยที่ฟาร์มที่เข้าลักษณะโครงสร้างนี้ คือ ปฐมฟาร์ม

การผลิตแบบฟาร์มพัฒนา

เป็นฟาร์มขนาดใหญ่ผลิตสุกรส่งตลาดตั้งแต่ 800-1,000 ตัวต่อเดือน เช่น เล็งเค็งฟาร์ม ฟาร์มจีระชัย เพชรบุรีฟาร์ม วัชระฟาร์ม อุดมศักดิ์ ชโลธร ไทยดี ไทยลี เบทาโกร ตรังโภคภัณฑ์ เอกศักดิ์นวกิจไพบูลย์ สามชาย รักเจริญ เซนทาโกร แหลมทองไทย เดนมาร์ก และศรีราชาฟาร์ม การผลิตแบบฟาร์มพัฒนานี้มีทุกเขตและทุกภาคของประเทศ

การผลิตสุกรของฟาร์มกำลังพัฒนา

กลุ่มนี้เป็นผู้ผลิตขนาดเล็กและขนาดกลางบางราย ซึ่งผลิตสุกรตั้งแต่ 100-800 ตัว กลุ่มนี้จะซื้อลูกสุกรมาขุนเลี้ยง รวมทั้งอาหารสัตว์ก็ซื้อมาใช้ เพราะการผลิตเองยังมีปัญหาด้านคุณภาพและค่าใช้จ่าย ผู้ผลิตกลุ่มนี้มีมาก การควบคุมป้องกันโรคยังไม่ดีพอ ซึ่งพบในทุกเขต

และทุกภาคของประเทศ

การเลี้ยงแบบพื้นบ้าน

ผู้เลี้ยงสุกรประเภทนี้ส่วนใหญ่จะเลี้ยงสุกรเป็นอาชีพเสริม นอกเหนือไปจากอาชีพหลักที่มีอยู่แล้ว เช่น ทำนา ทำไร่ ค้าขายหรือรับจ้าง ผู้เลี้ยงจะเลี้ยงสุกรจำนวนน้อยรายละ 2-3 ตัว อย่างมากไม่เกิน 30 ตัว มีการปลูกโรงเรือนเลี้ยงสุกรแบบง่ายโดยใช้เศษวัสดุเหลือใช้จากการเกษตรหรือที่จะหาได้จากท้องที่ เช่น หยวกกล้วย ผักต่าง ๆ ซึ่งเป็นการเลี้ยงแบบล้าหลังไม่มีการปรับปรุงพัฒนาการเลี้ยงและคุณภาพซากให้ดีขึ้น การควบคุมป้องกันรักษาโรคแทบไม่มีเลย เป็นสุกรคุณภาพซากต่ำ เนื้อแดงน้อยมันมาก ราคาต่ำ

โดยฟาร์มที่ทำการผลิตแบบครบวงจร จะมีลักษณะดังนี้

- พ่อแม่พันธุ์จำหน่าย บางฟาร์มอาจจะผลิตน้ำเชื้อตัวผู้จำหน่ายด้วย
- ผลิตสุกรขุนส่งตลาด
- ผลิตลูกสุกรขุนใช้เองในฟาร์มและจำหน่ายบางส่วน
- ผลิตอาหารสุกรใช้เองและจำหน่ายบางส่วน
- มีโรงประมูลสุกร
- มีโรงฆ่าชำแหละ
- มีโรงงานแปรรูป

ฟาร์มขนาดใหญ่ในประเทศไทย ยังไม่มีฟาร์มใดที่ทำการผลิตแบบครบวงจรแม้แต่บริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์ซึ่งทำเกือบทุกอย่าง เช่น ผลิตพ่อแม่พันธุ์ ผลิตอาหาร ผลิตสุกรขุน ลูกสุกรขุน โรงประมูล โรงงานแปรรูป แต่ขาดโรงฆ่าชำแหละ บริษัทในเครือปฐมฟาร์มก็ทำการผลิตสุกรไปจนถึงการชำแหละและมีโรงงานประมูล แต่ขาดโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ และไม่ได้ผลิตอาหารสุกรใช้เอง ดังนั้นโครงสร้างการผลิตแบบครบวงจรในแนวดิ่งสมบูรณ์(Vertical Interqration) จึงยังไม่ปรากฏในธุรกิจการเลี้ยงสุกรของประเทศไทย

จำนวนและขนาดฟาร์ม

กรมปศุสัตว์ได้แบ่งฟาร์มสุกรที่ผลิตเป็นการค้าออกเป็น 6 ขนาด จากจำนวนฟาร์มทั้งหมด 3,824 ฟาร์ม ในปี พ.ศ.2535 เป็นฟาร์มเลี้ยง 10-49 ตัว จำนวน 246 ฟาร์ม ขนาด 50-100 ตัว จำนวน 1,557 ฟาร์ม ขนาด 101-200 ตัว มีจำนวน 734 ฟาร์ม ขนาด 201-500 ตัว จำนวน 660 ฟาร์ม ขนาด 501-1,000 ตัว มีจำนวน 265 ฟาร์ม และขนาดใหญ่สุดที่เลี้ยงเกิน 1,000 ตัว มี 313 ฟาร์ม (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวนฟาร์มสุกรแยกตามขนาดเป็นรายเขต และจังหวัดผลิตที่สำคัญ ปี พ.ศ.2535

(หน่วย : ฟาร์ม)

เขต-จังหวัด	ขนาดฟาร์ม							
	10-49	50-100	101-200	201-500	501-1,000	>1,000	รวม	ร้อยละ
ทั้งประเทศ	246	1,557	734	660	265	313	3,824	100.00
เขต 1	12	123	94	47	13	19	308	8.05
สระบุรี	-	13	18	14	3	8	56	1.46
เขต 2	29	325	223	209	76	63	925	24.19
ฉะเชิงเทรา	10	148	97	97	28	26	406	10.62
ชลบุรี	12	120	78	79	31	20	340	8.89
เขต 3	37	212	60	33	20	20	382	9.99
นครราชสีมา	1	71	22	7	5	11	117	3.06
บุรีรัมย์	1	16	6	7	6	6	41	1.07
เขต 4	17	61	16	9	8	5	116	3.03

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(หน่วย : ฟาร์ม)

เขต-จังหวัด	ขนาดฟาร์ม							
	10-49	50-100	101-200	201-500	501-1,000	>1,000	รวม	ร้อยละ
ขอนแก่น	2	6	1	4	3	2	18	0.47
อุดรธานี	10	12	3	-	-	2	27	0.71
เขต 5	29	104	18	30	15	8	204	5.33
เชียงใหม่	7	67	3	18	10	4	109	2.35
เขต 6	12	196	66	32	8	12	346	9.02
พิษณุโลก	-	30	6	6	-	6	48	1.12
เขต 7	9	429	266	268	113	162	1,247	32.61
นครปฐม	1	69	78	122	64	78	412	10.77
ราชบุรี	2	110	69	64	21	66	322	3.42
สุพรรณบุรี	6	162	77	50	19	4	318	8.32
เขต 8	47	53	28	24	4	12	168	4.39
ภูเก็ต	8	9	13	12	3	3	48	1.26
สุราษฎร์ธานี	8	11	6	2	-	1	28	0.73
เขต 9	23	64	24	8	8	12	129	3.37
สงขลา	3	11	4	4	4	7	33	0.68
พัทลุง	7	20	12	2	4	2	44	1.15

ที่มา : (กรมปศุสัตว์ , 2535)

จากจำนวนฟาร์มทั้งหมดนี้ เขต 7 มีมากที่สุดคือ 1,247 ฟาร์ม เลี้ยงรองลงไป คือ เขต 2 จำนวน 925 ฟาร์ม เขต 3 จำนวน 382 ฟาร์ม เขต 6 จำนวน 346 ฟาร์ม เขต 1 จำนวน 308 ฟาร์ม เขต 5 จำนวน 204 ฟาร์ม เขต 8 จำนวน 168 ฟาร์ม เขต 9 จำนวน 129 ฟาร์ม และอันดับสุดท้ายคือ เขต 4 มีจำนวน 116 ฟาร์ม

พันธุ์สุกร

สุกรพันธุ์ดั้ง เดิมที่ เลี้ยงในประ เทศไทย เป็นสุกรที่มีอยู่ เดิมในประ เทศไทยและสุกรที่มีถิ่นดั้ง เดิมจากประ เทศจีน การ เลี้ยงสุกรในอดีตไม่มีการปรับปรุงพันธุ์จึงทำให้รูปร่างและการเจริญ เติบโตไม่ เหมาะสมต่อการ เลี้ยงดูในทาง เศรษฐกิจ ต่อมาได้มีการนำสุกรพันธุ์ต่างประ เทศมาทดลอง เลี้ยงในประ เทศไทย จากการทดสอบและการแพร่พันธุ์โดยกรมปศุสัตว์และมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ปรากฏว่าในปัจจุบันมีสุกรพันธุ์ต่างประ เทศที่ได้รับและนิยม เลี้ยงกันอย่างแพร่หลาย 3 พันธุ์ คือ พันธุ์ลาร์จไวท์ พันธุ์แลนด์ เรซ และพันธุ์ดูรอค เจอร์ซี่

สุกรพันธุ์แท้จากต่างประ เทศที่ได้รับความนิยมในการนำมาใช้ผลิต เป็นการค้า ในปัจจุบันมีดังนี้

1. สุกรพันธุ์ลาร์จไวท์(Large White) มีถิ่นกำ เนิดในประ เทศอังกฤษ เป็นสุกรที่มีสีขาวตลอดลำตัว พันธุ์แท้บางตัวอาจมีจุดดำปรากฏที่ผิวหนังบ้างไม่ถือ เป็นลักษณะตำหนิ สุกรพันธุ์นี้มีใบหูตั้ง หัวโตปานกลาง ลำตัวยาวและลึก ไหล่โตแข็งแรง เติบโต เร็ว ให้ลูกดกและเลี้ยงลูกดี ประสิทธิภาพในการ เปลี่ยนอาหารดี และยังให้ซากที่มี เนื้อแดงมาก มีมันน้อยสุกรพันธุ์ลาร์จไวท์นิยมใช้ เป็นพ่อพันธุ์ และแม่พันธุ์สำหรับผลิตสุกรลูกผสม

2. สุกรพันธุ์แลนด์ เรซ(Landrace) เป็นสุกรที่มีถิ่นกำ เนิดจากประ เทศ เดนมาร์ก มีสีขาวตลอดลำตัว เช่น เดียวกับพันธุ์ลาร์จไวท์ แต่มีใบหูใหญ่ กว้างพับปรกลงมาจนปิดตาหรือเรียกว่า "หูปรก" สุกรพันธุ์นี้จัดว่ามีลำตัวยาวมาก เพราะมีซี่โครง 16-17 คู่ (มากกว่าสุกร

98080

พันธุ์อื่น 1-2 คู่) มีหัวเล็ก จมูกยาวลำตัว และหลังค่อนข้างตรง ความลึกของลำตัวน้อยกว่าพันธุ์ลาร์จไวท์ มีสะโพกกลมใหญ่ แต่มีกระดูกขาค่อนข้างเล็ก จึงมีปัญหาเรื่องขา เป็นสุกรที่เติบโตเร็ว ให้ลูกดกและเลี้ยงลูกดี มีประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารดี ให้ซากที่มีเนื้อแดงมาก มันน้อย นิยมในการนำไปใช้เป็นสุกรพ่อพันธุ์ และแม่พันธุ์ในการผลิตลูกสุกรผสม ตัวเมียมีเต้านมมาก และอยู่ห่างกัน ทำให้สะดวกต่อลูกที่จะเข้าไปกินนม

ในปัจจุบันมีประเทศต่าง ๆ ได้นำเอาสุกรพันธุ์แลนด์เรซไปปรับปรุงรูปร่างลักษณะและคุณสมบัติต่าง ๆ ของสุกรพันธุ์นี้จากประเทศต่าง ๆ มีความแตกต่างกันไป เช่น สุกรพันธุ์แลนด์เรซจากประเทศสหรัฐอเมริกาจะมีขาหลังสั้นกว่าและอดทนแข็งแรงกว่าประเทศเดนมาร์ก และ สุกรพันธุ์แลนเรซจากประเทศเบลเยี่ยมมีสะโพกกลมโตกว่าจากประเทศเดนมาร์ก เป็นต้น

3. <u>สุกรพันธุ์ดูรอคเจอร์ซี่(Duroc Jersey)</u> นิยมเรียกสั้น ๆ ว่า "ดูรอค" มีถิ่นกำเนิดจากประเทศสหรัฐอเมริกา มีสีแดงความเข้มของสีมีความผันแปรจากสีน้ำตาลแดง เข้มจนถึงน้ำตาลอ่อนคล้ายสีทอง สีเข้มเป็นสีที่ได้รับความนิยมสูง ใบหูมีขนาดเล็กตั้ง เอียงไปข้างหน้า ปลายหูปรก หัวมีขนาดปานกลาง ความยาวของลำตัวสั้นกว่าสุกรพันธุ์ลาร์จไวท์และแลนด์-เรซ แต่มีลำตัวที่หนาและหลังโค้งมากกว่าทำให้แลดูบึกบึนแข็งแรง สุกรพันธุ์ดูรอคเติบโตเร็ว อ้วนง่าย และสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี นิยมใช้เป็นพ่อพันธุ์ผสมข้ามพันธุ์กับแม่พันธุ์สองสายเลือดในการผลิตลูกสุกรขุน

ดังนั้นสุกรขุนเป็นสุกรลูกผสมสามสายเลือด ซึ่งเกิดจากแม่พันธุ์สองสายเลือด (ลาร์จไวท์กับแลนด์เรซ)กับพ่อพันธุ์ดูรอค ซึ่งนิยมนำมาเลี้ยงไปเพื่อบริโภค เนื่องจากมีคุณสมบัติที่ดี คือ เลี้ยงง่าย เติบโตเร็ว ประสิทธิภาพการเปลี่ยนเป็นอาหารดี มีรูปร่างดี และให้ซากที่มีคุณภาพดี

เกษตรกรรายย่อยที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงและพันธุ์สุกรจะนิยมใช้สุกรลูกผสมสามสายเลือดเป็นลูกสุกรขุน แต่เนื่องจากแม่พันธุ์สองสายเลือดมีราคาค่อนข้างแพง

และต้องซื้อจากฟาร์มขนาดใหญ่ที่มีการผลิตแม่พันธุ์จำหน่าย ผู้เลี้ยงรายย่อยบางรายมีเงินทุนน้อย หรือไม่เข้าใจความสำคัญของสายพันธุ์จะใช้สุกรสามสาย เลือดเป็นแม่พันธุ์ โดยคัดจากสุกรขุนตัวที่มีรูปร่างดี และสุกรพ่อพันธุ์มักใช้พันธุ์ลาร์จไวท์ หรือ แลนด์เรซ การใช้แม่พันธุ์ลักษณะนี้จำนวนลูกต่อครอกที่ได้จะไม่สม่ำเสมอ และลูกสุกรที่ได้จะไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐาน นอกจากนั้นผู้เลี้ยงสุกรที่มีแม่พันธุ์น้อยไม่จำเป็นต้องมีสุกรพ่อพันธุ์ของตนเอง เนื่องจากมีบริการสุกรพ่อพันธุ์รับจ้างผสมทั้งสามสายพันธุ์ ซึ่งมีอัตราค่าบริการผสมครั้งละ 200-500 บาท ขึ้นอยู่กับคุณภาพพ่อพันธุ์ แหล่งเลี้ยงและระยะทาง

แหล่งซื้อสุกรพันธุ์

ผู้เลี้ยงสุกรสามารถซื้อสุกรพันธุ์จากแหล่งต่าง ๆ คือ บริษัทและฟาร์มสุกรรายใหญ่ในภาคกลางต่างประเทศ ฟาร์มสุกรภายในพื้นที่ของผู้เลี้ยง และหน่วยงานราชการ มีรายละเอียดดังนี้

1. บริษัทและฟาร์มสุกรรายใหญ่ในภาคกลาง การที่ผู้เลี้ยงสุกรซื้อสุกรจากบริษัทฟาร์มขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียง เนื่องจากเชื่อถือได้ว่าเป็นสุกรที่มีสายพันธุ์ดี มีการปฏิบัติดูแลที่ถูกหลักวิชาการ เช่น บริษัทในเครือเจริญโภคภัณฑ์ พีเอสฟาร์ม ปฐมฟาร์ม เล่งเค็งฟาร์ม อุตมเกษตรฟาร์ม และบีพีฟาร์ม เป็นต้น

2. ต่างประเทศ ผู้เลี้ยงสุกรที่สั่งซื้อสุกรจากต่างประเทศเป็นฟาร์มขนาดใหญ่ โดยจะสั่งซื้อผ่านบริษัทหรือฟาร์มสุกรในภาคกลางสุกรที่สั่งซื้อเป็นสุกรพันธุ์แท้ เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงพันธุ์สุกรในฟาร์ม

3. ฟาร์มสุกรภายในพื้นที่ของผู้เลี้ยง ผู้เลี้ยงสุกรซื้อสุกรพันธุ์จากฟาร์มในจังหวัดของตนหรือจากจังหวัดอื่น ๆ ที่เป็นแหล่งเลี้ยงสุกรที่สำคัญ

4. หน่วยราชการ ได้แก่ ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ทับกวาง และศูนย์วิจัยและฝึกอบรมการเลี้ยงสุกรแห่งชาติ กำแพงแสน แต่เนื่องจากหน่วยราชการโดยส่วนใหญ่ มีจำนวนสุกรน้อยและการสั่งซื้อต้องใช้เวลาจอง เป็นเวลานาน ผู้เลี้ยงสุกรที่ซื้อสุกรจากหน่วยราชการ

ดังกล่าวจึงมีจำนวนไม่มากนัก

สุกรพันธุ์ที่ซื้อส่วนใหญ่จะมีขนาดน้ำหนัก 80-100 กิโลกรัม และมีราคาดังนี้ สุกรพันธุ์แท้ทั้ง 3 สายพันธุ์ พ่อพันธุ์ราคาตัวละ 7,000-18,000 บาท แม่พันธุ์ราคาตัวละ 7,000-15,000 บาท แม่พันธุ์สองสาย เลือดราคาตัวละ 4,500-6,500 บาท ส่วนสุกรพันธุ์แท้จากต่างประเทศ พ่อพันธุ์ราคาตัวละ 20,000-37,000 บาท แม่พันธุ์ราคาตัวละ 15,000-25,000 บาท

โรง เรือนและอุปกรณ์

โรง เรือนสุกรมักแยก เป็นโรง เรือนสำหรับสุกรพันธุ์และสุกรขุน แต่ถ้า เลี้ยงสุกรจำนวนน้อยจะให้อยู่ร่วมในโรง เรือน เดียวกันโดยแบ่งสัดส่วนสำหรับสุกรพันธุ์ และสุกรขุน การแบ่งสัดส่วนภายในโรง เรือนสุกรพันธุ์ แบ่ง เป็นคอกสุกรพ่อพันธุ์ คอกสุกรสาว คอกสุกรแม่พันธุ์ คอกคลอด และคอกอนุบาล ในกรณีที่มีแม่พันธุ์สุกรจำนวนมากตั้งแต่ 300-400 ตัวขึ้นไป อาจจะสร้างโรง เรือนแยก เป็นสัดส่วน คือ โรง เรือนอุ้มท้อง โรง เรือนคลอด และโรง เรือนอนุบาล พื้นโรง เรือนสุกรพันธุ์มัก เป็นพื้นสแล็ท(คอนกรีต เป็นร่องยาว) เพื่อให้มูลสุกรไหลลงข้างล่างได้ทำความสะอาดได้ง่าย และช่วยป้องกันโรคได้ดี แต่สำหรับผู้ เลี้ยงสุกรที่มีแม่พันธุ์จำนวนน้อยมัก เป็นพื้นคอนกรีตธรรมดา โดย เฉพาะสำหรับผู้ เลี้ยงรายย่อยพื้นคอกอาจจะ เป็นพื้นดิน ผนังคอกกั้นด้วยไม้ และคอกแม่พันธุ์จะ เป็นที่ผสมอุ้มท้องและคลอดด้วย ส่วนโรง เรือนสุกรขุนแบ่ง เป็นคอกสำหรับสุกรแต่ละขนาด ผนังอิฐบล็อค พื้นคอนกรีตหรือสแล็ท หลังคากระ เบื้องหรือสังกะสี ผู้ เลี้ยงสุกรบางรายมุงหลังคาโรง เรือนด้วยจากหรือหญ้าซึ่งจะมีอายุการใช้งานประมาณ 3-5 ปี

อุปกรณ์การให้อาหารสุกร ถ้า เป็นสุกรพันธุ์ใช้รางอาหารทำด้วยโลหะติดกับด้านใดด้านหนึ่งของคอก หรือบางรายใช้รางคอนกรีต สำหรับสุกรขุนมักทำ เป็นรางคอนกรีต หรือใช้ถังอาหารอัตโนมัติ อุปกรณ์การให้น้ำใช้รางน้ำหรือหัวให้น้ำอัตโนมัติต่อกับท่อประปา(ทิป เปิ้ล) และ

อุปกรณ์อื่น ๆ ได้แก่ ตาชั่ง รถเข็นอาหาร ที่ตักอาหาร ไซริงค์ คีมตัดเขี้ยว สายยาง ไม้กวาด พลั่ว เป็นต้น

โรคและการป้องกัน

โรคอหิวาต์สุกร (Swine Fever,Hog Cholera)

โรคนี้เป็นโรคระบาดที่รุนแรง พบว่าเป็นได้กับสุกรทุกอายุ อัตราการเกิดโรคและอัตราการตายสูง

สาเหตุ เกิดจากเชื้อไวรัสที่ชื่อ Tortor suis

การติดต่อ เชื้อไวรัสจะอยู่ในเลือดของสุกรทำให้มีเชื้อออกมาทางอุจจาระ และปัสสาวะ น้ำมูก น้ำตา ดังนั้นเชื้อโรคจึงแพร่ได้อย่างรวดเร็ว เชื้อนี้ไม่ทนความร้อนที่อุณหภูมิ 140° - 158° F

อาการ สัตว์ที่ป่วยจะมีลักษณะดังนี้

1. ในรายที่ร้ายแรงมาก มีอาการไข้สูง(105° - 108° F) ตัวสั่น เดินโซเซ ล้มแล้วลุกลำบาก ไม่สามารถทรงตัวได้ ในที่สุดก็ตายภายใน 2-3 ชั่วโมง

2. ในรายที่ร้ายแรงธรรมดา สุกรจะซึม ไม่กินอาหาร น้ำหนักลด เดินหัวตกอ่อนเพลีย มีอาการของปอดบวม คือไอมีน้ำมูก น้ำตา เมื่อป่วยไปแล้ว 1 วัน อุจจาระจะแข็งต่อมาจะเหลวมีสีเทาปนเหลือง กลิ่นเหม็นมาก อาจมีผื่นแดงที่บริเวณท้องและขาหนีบ ส่วนแม่สุกรที่ท้องจะแท้งหรือถ้าคลอดลูกได้ลูกที่ออกมาก็ตาย เกือบหมด หรือตายหมด

3. ในราย เรื้อรัง อาการจะคล้ายกับเป็นโรคปอดบวม เรื้อรังหรือคล้ายกับอาการของโรคลำไส้อักเสบเรื้อรัง คือ ผิวหนังที่บริเวณโคนหูและท้องจะเป็นสีแดงหรือสีชมพู

สถาบันเทคโนโลยี...
เจ้าคุณทหาร...

การรักษา ไม่มียารักษาในกรณีที่มีโรคแทรกใช้ยาซัลฟา หรือยาปฏิชีวนะรักษาโรคแทรก ถ้าโรคกำลังระบาดอยู่ ให้ฉีดวัคซีนป้องกันโรคอหิวาห์โดยฉีดเข้ากล้ามเนื้อ ทั้งนี้เพื่อช่วยลดความเสียหายที่จะเกิดกับสุกรทั้งหมดภายในฟาร์ม

การป้องกัน ทำได้โดยการฉีดวัคซีนป้องกันโรคอหิวาต์ตามโปรแกรมการให้วัคซีนดังนี้

1. ในสุกรขุน ฉีดเมื่ออายุ 6 หรือ 10 สัปดาห์ สุกรเมื่ออายุ 6 สัปดาห์ที่จะฉีดวัคซีน ควรมีน้ำหนักไม่น้อยกว่า 10 กิโลกรัม

2. ในสุกรพันธุ์ ก่อนทำการผสมพันธุ์ 1 เดือน สำหรับแม่พันธุ์ให้ทำซ้ำทุกครั้งในวันหย่านม

โรคปากและเท้าเปื่อย (Foot and Mouth Disease)

โรคนี้เป็นโรคระบาดที่ระบาดได้อย่างรวดเร็วในสัตว์กีบ(วัว ควาย แพะ แกะ และสุกร) และทำความเสียหายแก่เศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก เพราะโรคนี้เป็นอุปสรรคต่อการส่งสุกรออกจำหน่ายในตลาดต่างประเทศ โรคนี้พบเป็นได้กับสุกรทุกอายุอัตราการเกิดโรคสูงแต่อัตราการตายต่ำ

สาเหตุ เกิดจากเชื้อไวรัสที่ชื่อ Enterovirus

การติดต่อ ระบาดได้รวดเร็วไม่เลือกฤดูกาล โรคนี้เป็นเฉพาะกับสัตว์กีบคู่ เช่น โค กระบือ สุกร แพะ แกะ เชื้อมาจากเม็ดตุ่มในช่องปากโดยเฉพาะลิ้น ที่เท้า นอกจากนั้นยังพบในปัสสาวะ อุจจาระ เชื้อนี้สามารถอยู่ได้บนดินนานประมาณ 1 เดือน

อาการ สัตว์ที่เริ่มป่วยจะมีอาการเบื่ออาหาร ไข้สูง จมูกแห้ง บางรายปากอักเสบ ต่อมาจะมีเม็ดตุ่มใส ๆ ในปาก ลิ้น ริมฝีปากและเพดานปาก มีน้ำลายไหลพุ่มตลอด

เวลาบางรายมีเม็ดตุ่มที่เต้านม และหัวนม ต่อมาเม็ดตุ่มจะแตกเป็นแผล สุกรป่วยจะแลบลิ้นเลียริมฝีปากตลอดเวลา เนื่องจากความระคายเคือง เมื่อเกิดเม็ดตุ่มไปแล้ว 2-5 วัน เชื้อไวรัสจะเข้าสู่กระแสโลหิตไหลเวียนไปทั่วร่างกาย ต่อมาผิวหนังที่เท้าจะบวมมีน้ำเหลืองคั่งแล้วแตกเป็นแผลซึ่งจะพบมากบริเวณไรกีบ ทำให้สัตว์เท้าเจ็บเดินลำบาก ในรายที่เป็นมากกีบจะหลุดกินอาหารไม่ได้เหมือนกัน โรคนี้ถ้าดูแลถูกต้องอัตราการสูญเสียจะต่ำ แต่จะทำลายผลผลิตของสุกรและสุขภาพสัตว์เสื่อมโทรมเป็นเวลานาน

<u>การรักษา</u> แยกสัตว์ป่วยออกให้ห่าง ทำการฆ่าเชื้อโรคอบบริเวณที่สัตว์ป่วยให้ยาปฏิชีวนะ เพื่อป้องกันโรคแทรก แล้วให้วัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย โดยการฉีดเข้ากล้ามเนื้อ

<u>การป้องกัน</u> โดยการฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อยตามโปรแกรมดังนี้

1. ในสุกรเล็กและสุกรขุน ให้วัคซีนเมื่อสุกรมีอายุ 8 สัปดาห์ และให้ครั้งที่สองห่างกันไม่เกิน 1 เดือน

2. ในสุกรพันธุ์ ให้วัคซีนก่อนผสมพันธุ์ และถ้าเป็นพ่อพันธุ์จะให้อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ส่วนแม่สุกรให้ในวันหย่านมทุกครั้ง

<u>โรคโพรงจมูกอักเสบ</u> (Atrophic Rhinitis)

โรคนี้เป็นระบาดทางระบบหายใจ พบว่าเป็นได้กับสุกรทุกอายุ ซึ่งมีอัตราการเกิดโรคสูงแต่อัตราการตายต่ำ

<u>สาเหตุ</u> เกิดจากเชื้อแบคทีเรียชื่อ <u>Bordettella bronchiseptica</u>

<u>การติดต่อ</u> ติดต่อโดยการหายใจ และรับเชื้อจากขี้มูก ขี้ตาของสัตว์ป่วยสุกรบางตัวไม่แสดงอาการป่วย แต่สามารถเป็นพาหะนำโรคไปติดต่อตัวอื่นได้

อาการ พบว่าลูกสุกรติดโรคนี้ง่ายที่สุด ลูกสุกรอายุ 2-4 สัปดาห์ อาจเป็นโรคได้ แต่อาการจะแสดงเด่นชัดเมื่ออายุ 2-3 เดือนขึ้นไป โดยทั่วไปจะมีอาการจาม เอาจมูกไปถูกับคอก เนื่องจากความระคาย เคือง บางครั้งทำให้เลือดออกได้ ต่อมากระดูกที่โพรงจมูกจะสึกกร่อน ทำให้จมูกมีลักษณะบิดเบี้ยวหรือย่น เกิดโรคแทรกได้ง่าย เช่น เป็นบอดบวม ซึ่งเป็นสาเหตุให้ตายได้ ในสุกรโตพบอาการไอ จามตลอดเวลา กินอาหารลดลง โตช้า ในสุกรพ่อแม่พันธุ์อาการทั่วไปพบได้ยาก ถ้าเป็นจะมีอาการซึม ใต้หางตาด้านในจะมีคราบน้ำตา บางตัวอาจมีน้ำมูกขึ้นออกมา เวลาจาม

การรักษา ใช้ยาปฏิชีวนะ และฉีดวัคซีนป้องกันโรค เข้ากล้ามเนื้อ

การป้องกัน ฉีดวัคซีนป้องกันโรคนี้ตามโปรแกรมคือ

1. ลูกสุกรที่คลอดจากแม่ที่ไม่เคยให้วัคซีนก่อน ให้วัคซีน 2 ครั้ง คือ เมื่ออายุ 1 และ 3 สัปดาห์หลังคลอด

2. ลูกสุกรที่คลอดจากแม่ที่เคยทำวัคซีนมาก่อน ให้วัคซีน 2 ครั้ง คือ เมื่ออายุ 3 และ 5 สัปดาห์หลังคลอด

3. สุกรพ่อแม่พันธุ์ ในพ่อพันธุ์ให้ก่อนการผสมพันธุ์และควรทำซ้ำทุก ๆ 6 เดือน ส่วนสุกรแม่พันธุ์ ให้ทำวัคซีนก่อนการผสมพันธุ์ครั้งแรก 4 สัปดาห์ และครั้งต่อ ๆ ไปให้ทำวัคซีนก่อนคลอด 4 สัปดาห์ทุกครั้งก่อนคลอด

โรคแท้งติดต่อ (Brucellosis)

สาเหตุ เกิดจากเชื้อแบคทีเรียชื่อ Brucella suis

การติดต่อ จากน้ำเชื้อของสุกรพ่อพันธุ์ เนื่องจากเชื้อเข้าไปอยู่ในอัณฑะ นอกจากนั้นยังสามารถรับเชื้อจากปัสสาวะ และน้ำเมือกที่ขับออกมาจากอวัยวะสืบพันธุ์ของสุกร คนและสัตว์อื่นนำเชื้อโรคโดยติดมากับเสื้อผ้า และร่างกายไปแพร่โรคได้ เชื้อนี้สามารถทำให้คนเกิด

อาการป่วยได้คือ เป็น Undulant fever

อาการ ในแม่สุกรท้องจะแท้งลูกออกมา โดย เฉพาะจะแท้งในระยะที่ท้องอ่อน ๆ แต่ถ้าไม่แท้งลูกที่ออกมาจะไม่แข็งแรงหรือตาย มดลูกจะอักเสบ ทำให้เป็นหมันชั่วคราวหรือ เป็นหมันถาวร อัตราการผสมติดต่ำ ส่วนอาการในสุกร เพศผู้ คือ การสร้างอสุจิและความสมบูรณ์ของอสุจิต่ำมาก มักจะมีอาการข้ออักเสบและบวม เสมอบางครั้งอัณฑะบวมข้าง เดียวหรือทั้งสองข้าง บางครั้งพ่อสุกร เป็นหมันได้ ลูกสุกรที่คลอดจากแม่ที่ เป็นโรคนี้จะ เป็นตัวนำเชื้อไปแพร่ได้

การรักษา ไม่มียาที่ใช้ในการรักษาโรคนี้

การป้องกัน ควรทำการป้องกันโรคดังนี้

1. ตรวจ เลือดสุกรพันธุ์ทั้ง เพศผู้และ เพศ เมียปีละ 2 ครั้ง ถ้าพบโรคให้รีบคัดทิ้ง
2. ตรวจประวัติ และดูอาการของพ่อแม่พันธุ์ที่จะนำ เข้าในฟาร์มอย่างละ เอียด
3. ทำการ เลี้ยงสุกรอย่างถูกสุขลักษณะหมั่นตรวจดูอาการผิดปกติของพ่อแม่พันธุ์ โดย เฉพาะแม่พันธุ์ที่มีประวัติการแท้งลูก

โรคพิษสุนัขบ้า เทียม (Aujeszky's Disease หรือ Pseudorabies)

โรคนี้ เป็นโรคระบาดพบว่า เป็นได้กับสุกรทุกอายุแต่ความรุนแรงของโรคจะ เกิดกับลูกสุกร และสุกร เล็ก อัตราการ เกิดโรคและอัตราการตายสูง และสุกรที่ฟื้นจากโรคจะ เป็นพาหะของโรคและสามารถปล่อย เชื้อโรคออกมากับลมหายใจ

สาเหตุ เกิดจาก เชื้อไวรัสชื่อ Herpesvirus suis

การติดต่อ เชื้อจะอยู่ในน้ำมูก น้ำลาย อุจจาระและปัสสาวะ น้ำนม เมื่อ เชื้อ เข้าสู่ร่างกายจะไป เจริญที่สมอง ทำให้ระบบประสาทไม่ทำงาน จะตายภายใน 24-48 ชั่วโมงหลัง

จากการแสดงอาการทางประสาทสุกรที่เคย เป็นโรคมาก่อนแล้วหายจะมี เชื้อแฝงอยู่ เมื่อ เกิดความ เครียด เชื้อจะ เจริญขึ้นและระบาดไปยังสุกรตัวอื่นได้

อาการ สัตว์ที่ป่วยจะมีลักษณะดังนี้

1. ลูกสุกรอายุน้อยกว่า 3 สัปดาห์ มีไข้สูง ซึม ไม่กินอาหาร หายใจหอบ มีน้ำมูก อา เจียร ทรงตัวไม่ได้ ชัก ลูกสุกรที่ได้รับ เชื้อก่อนคลอดจะตายภายใน 2 วัน หลังคลอด โดยจะแสดงอาการสั่นอย่างรุนแรงก่อนตาย แต่ถ้าได้รับ เชื้อหลังคลอดจะตายภายใน 5 วัน ลูกสุกรที่ตายจะพบจุดขาว เล็ก ๆ ที่ตับและไต อัตราการตายในระยะนี้สูงถึงร้อยละ 100

2. ลูกสุกรอายุ 3-5 สัปดาห์ อาการที่พบคือมีไข้สูง เบื่ออาหาร หายใจลำบาก ตัวสั่น ขาหลังไม่มีแรง ชัก มีน้ำมูก จาม สุกรที่หายจากโรคนี้มีอัตราการ เจริญ เติบโตต่ำมาก อัตราการตายไม่สูง เท่าที่ เป็นในสุกร เล็ก

3. ในสุกรที่โตแล้ว อาการที่พบมักไม่รุนแรง คือ มีไข้สูง ซึม เบื่ออาหาร จาม หายใจลำบากอาการทางประสาทคือ สั่น ทรงตัวลำบาก มีอาการคัน ตาอาจบอด แม่สุกรที่ตั้งท้องอ่อน ๆ ลูกจะถูกดูดซึมกลับทำให้แสดงอาการกลับสัดใหม่ สำหรับแม่สุกรที่ตั้งท้องช่วงกลางๆ จะแท้ง แต่ถ้า เป็นตอนใกล้คลอดจะพบว่าแท้งลูก หรือคลอดออกมาแล้วลูกตาย หรือลูกจะตายหมดภายใน 2 วันหลังคลอด

การรักษา ไม่มียารักษา แต่ถ้ามีโรคแทรก เช่น ปอดบวม ให้ยาปฏิชีวนะ และถ้าต้องการหยุดการระบาดของโรคให้ฉีดวัคซีนป้องกันโรคนี้

การป้องกัน ควรทำการป้องกันดังนี้

1. กักสุกรที่จะ เข้าฝูง ดูอาการนานประมาณ 1 เดือน และสุกรที่จะนำเข้าฟาร์มจะต้องปลอดโรคนี้จริง ๆ จากสุกรที่ เคย เป็นโรคนี้มาก่อน อาจนำเชื้อมาแพร่ระบาดได้

2. ควบคุมการ เข้าออกในระยะที่มีโรคระบาดควรฆ่า เชื้อโรค สิ่งของภายในฟาร์ม

3. ฉีดวัคซีนป้องกันโรคให้สุกรทุกตัวในฟาร์ม

อาหารสุกร

อาหารแห้ง

1. อาหารแห้งผง อาหารประเภทนี้นิยมผสมใช้กันเองภายในฟาร์มการผสมอาหารใช้เองนี้ผู้เลี้ยงจะได้อาหารราคาถูก และส่วนประกอบของอาหารจะได้ตามความต้องการแต่อาหารผงมักมีปัญหา คือ เป็นฝุ่นและฝุ่นมักจะฟุ้ง เข้าจมูกสุกรทำให้สุกรไอหรือจามได้ นอกจากนั้นยังสูญเสียมากและเก็บไว้ได้ไม่นาน ตามปกติในฟาร์มที่ผสมอาหารใช้เองจะผสมอาหารครั้งหนึ่งพอใช้ระหว่าง 1 วัน - 2 สัปดาห์ เท่านั้น และจะไม่ผสมอาหารได้เพียงพอที่จะเลี้ยงแม่สุกร 300-600 แม่หรือเลี้ยงสุกรขุนได้ 2,000-5,000 ตัว

สำหรับอาหารผงนี้ บริษัทอาหารสัตว์ไม่นิยมผลิต เนื่องจากอาหารผงเก็บได้ไม่นานเท่าอาหารอัดเม็ด และในขณะขนส่งมีการสูญเสียมากกว่า นอกจากนี้คุณภาพของอาหารยังต่ำกว่าอาหารอัดเม็ด

2. อาหารอัดเม็ด อาหารชนิดนี้ได้จากการนำเอาอาหารผงมาอัดให้เป็นเม็ด อาหารชนิดนี้มักผลิตขึ้นตามบริษัทผลิตอาหารสัตว์และฟาร์มขนาดใหญ่ที่มีเครื่องอัดเม็ด การอัดเม็ดอาหารจะช่วยทำให้อาหารมีคุณค่าสูงขึ้น เนื่องจากความร้อนจากการอัดเม็ดช่วยทำลายสารพิษและฆ่าเชื้อโรคซึ่งมีผลทำให้อาหารเก็บได้นาน อาหารน่ากินขึ้นแต่ต้นทุนการผลิตจะสูงขึ้น

อาหารเปียก

คือการนำอาหารมาผสมน้ำก่อนที่จะนำมาเลี้ยงสุกร นิยมผสมน้ำ : อาหาร ในอัตราส่วน 2 : 1 การเลี้ยงสุกรด้วยอาหารเปียกจะช่วยประหยัดต้นทุนค่าอาหาร อาหารน่ากินแต่มักจะมีปัญหาเรื่องแรงงาน และอาหารบูดเน่าเร็ว ผู้เลี้ยงสุกรมักนิยมเลี้ยงด้วยอาหารเปียกในขณะที่ต้องการจำกัดอาหารสุกรโดยไม่ให้สุกรเกิดความเครียดเกินไป อาหารเปียกที่นิยมนำ

มา เลี้ยงสุกรมีทั้งแบบอาหารผง เปียกและอาหาร เม็ด เปียก

วิธีการให้อาหารสุกร

ในการ เลี้ยงสุกรมีวิธีการให้อาหารอยู่ 2 วิธี คือ

1. การให้กินอาหาร เต็มที่ คือสุกรสามารถกินอาหารได้ตลอด เวลา เพื่อต้องการให้สุกรได้รับโภชนาการทุกอย่างครบและพอกับความต้องการของร่างกาย เพื่อสุกรจะได้ เจริญเติบโต เร็วและให้ผลผลิตสูง ซึ่งจะให้สุกรกินอาหาร เต็มที่ในช่วง เวลาดังต่อไปนี้

1.1 ลูกสุกร เล็ก ลูกสุกรตั้งแต่ เริ่มกินอาหารได้(อายุ 10 วัน) ไปจนถึงมีน้ำหนัก 50-60 กิโลกรัม ในช่วงนี้สุกรมีความ เจริญ เติบโตทางด้านกระดูกและกล้าม เนื้อสูง ดังนั้นถ้าสุกรได้รับอาหาร เต็มที่และพอ เพียง จะช่วยให้ลูกสุกร เจริญ เติบโต เร็วตามความสามารถที่จะ เจริญ เติบโตได้

1.2 ลูกสุกรขุน จะให้อาหาร เต็มที่ตั้งแต่ เริ่มกินอาหารได้หรือหย่านมจนถึงส่งตลาด เมื่อต้องการขาย ปกติจะทำ เป็นรางอาหารอัตโนมัติวางไว้หน้าคอกใส่อาหารไว้ เต็มสุกรสามารถกินได้ตลอด เวลา แต่ต้องระวังอาหารจะ เสียวิธีที่ดีควรตรวจดูบ่อย ๆ

1.3 แม่สุกร เลี้ยงลูก เพื่อให้แม่สุกรมีน้ำนมมาก และหลังหย่านมสามารถผสมพันธุ์เร็วขึ้น การให้อาหาร เต็มที่ เพราะแม่สุกรจะได้รับอาหารอย่าง เพียงพอ ฮอร์โมน เพศทำงานได้ เต็มที่ แม่สุกรก็จะ เป็นสัดและได้รับการผสมพันธุ์ใน เวลาที่ เหมาะสม แต่กรณีนี้ต้องระวัง เพราะจะทำให้แม่สุกรอ้วน เกินไปหลังจากหย่านมแล้ว ซึ่งจะมีผล เสียต่อแม่สุกร เลี้ยงลูกแบบจำกัดก็ได้

2. การจำกัดอาหาร วัตถุประสงค์ของการจำกัดอาหาร เพื่อไม่ให้สุกรอ้วน เกินไปและต้องการให้ได้ผลผลิตตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยจะให้อาหารอย่างจำกัด แก่สุกรในระยะต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ลูกสุกร เล็ก ในขณะหย่านมหรือวัยหย่านมใหม่ ๆ เช่น วัยหย่านมใหม่ ๆ เช่น วัยหย่านมจะให้อาหารแก่ลูกสุกรตามปกติ เท่าที่ เคยให้ ไม่ให้มากขึ้น เพราะกระ เพาะยังไม่

พร้อมที่จะย่อยอาหารได้มากขึ้น การที่ลูกสุกร เคยกินน้ำนมแม่ เมื่อหย่านมก็จะกินอาหาร เพิ่มขึ้น เพื่อทดแทนนมให้ท้องหิว แต่กระ เพาะย่อยไม่ได้หมด ลูกสุกรจะ เกิดท้องร่วงได้ ดังนั้นในวัยหย่า นมลูกสุกรควรจำกัดอาหารแล้วค่อย ๆ ให้ เพิ่มมากขึ้นจนลูกสุกรกินได้ เต็มที่ภายในหนึ่งสัปดาห์ หลังจากหย่านม

2.2 ในวันตอน(Castration Day) ปกติในวันทำการตอนสุกรจะไม่ให้สุกรกิน อาหาร เพื่อ เลือดจะได้ออกไม่มาก จับง่ายขึ้นหลังจากการตอน เสร็จแล้วค่อยให้อาหารน้อย ๆ แล้วค่อย เพิ่มในวันต่อมาจนแผลหายก็จะกินได้ตามปกติ

2.3 สุกรรุ่นที่จะ เกินวัย เป็นพ่อแม่พันธุ์ ปกติ เมื่อสุกรน้ำหนักได้ 60-70 กิโลกรัม ถ้า เราจะ เก็บสุกร เหล่านี้ทำพันธุ์ควรจะลดปริมาณอาหารให้กินน้อยกว่าสุกรขุน เพื่อไม่ให้สุกร อ้วนจน เกินไป ถ้าสุกรอ้วนจน เกินไปตัว เมียจะผสมไม่ติด เนื่องจากไขมัน เกาะตามรังไข่ พ่อพันธุ์ก็จะอุ้ยอ้ายไม่ขึ้นตัว เมีย ไม่ว่องไว เท่ากับพ่อพันธุ์ที่หุ่นสำอาง เมื่อลดอาหารลงแล้วควร เพิ่มหญ้าสดให้กินมากขึ้นจะได้ไม่มีปัญหาควรให้อาหารวันละ 2-2.5 กิโลกรัม

2.4 ในวันถ่ายพยาธิ ก่อนถ่ายพยาธิจะให้อาหารแก่สุกรน้อยกว่าปกติ เพื่อให้ สุกรหิวจะได้กินอาหารที่ผสมยาได้มาก

2.5 พ่อพันธุ์ เพื่อไม่ให้พ่อสุกรอ้วน เกินไปจนไม่คล่องแคล่วว่องไวโดยจะให้ อาหารพ่อพันธุ์ร้อยละ 1.5 - 8 ของน้ำหนักตัวต่อวัน

2.6 แม่พันธุ์ท้องว่างหรืออุ้มท้อง ให้อาหารจำกัดประมาณ 2-3 กิโลกรัมต่อวัน ตามขนาดและสุขภาพของแม่สุกร จะให้สูงกว่าปกติ เฉพาะในช่วงก่อนผสม 7-10 วัน เท่านั้น เพื่อให้แม่สุกรผสมสมบูรณ์ ไข่จะได้ตกมากขึ้นลูกก็จะมากตาม และจะให้อาหาร เพิ่มขึ้น เมื่อแม่ สุกรอุ้มท้องระยะสุดท้าย แต่ก็ยังต้องจำกัดอาหารอยู่

2.7 แม่สุกร เลี้ยงลูก จะให้อาหารตามจำนวนลูกและสุขภาพของแม่ปกติให้อาหาร แม่ 2.5-3.5 กิโลกรัมต่อวันต่อตัว เพิ่มให้อีก 250 กรัมต่อลูก 1 ตัว

2.8 สุกรขุน ถ้าให้สุกรกินอาหารมากสุกรอ้วน เร็ว ซากจะมีมันมาก ดังนั้นถ้า จำกัดอาหารสุกรขุน จะทำให้คุณภาพซากดีขึ้น มี เนื้อแดงมากขึ้น แต่ในประ เทศไทยยังไม่นิยม ในต่างประ เทศการจำกัดอาหารแต่สุกรขุนมักให้ เป็นร้อยละของน้ำหนักตัวแตกต่างกันออกไปตาม

วิธีการเลี้ยงดูของฟาร์มต่าง ๆ แต่บางฟาร์มจะให้อาหารสุกรขุนแบบการให้กินเต็มที่เพราะต้องการให้โตเร็ว

ต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงสุกร

การศึกษาต้นทุนการผลิตสุกรแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ต้นทุนการผลิตลูกสุกรขุนและต้นทุนการผลิตสุกรขุน

ต้นทุนการผลิตลูกสุกรขุน

สุกรพันธุ์ที่ใช้ในการผลิตลูกสุกรขุนพ่อพันธุ์เป็นพันธุ์ดูรอค แม่พันธุ์เป็นลูกผสมสองสายเลือดระหว่างพันธุ์ลาร์จไวท์กับแลนด์เรซ ลูกสุกรขุนจะเป็นลูกผสมสามสายเลือด โดยลูกสุกรจะหย่านมเมื่ออายุ 21-28 วัน หรือประมาณ 1 เดือน แล้วนำไปเลี้ยงต่อในคอกอนุบาลจนได้น้ำหนัก 10-12 กิโลกรัม เมื่ออายุ 40-50 วัน หลังจากนั้นจะเลี้ยงต่อเป็นสุกรขุนหรือขายให้ผู้อื่นนำไปเลี้ยงขุนต่อไป

ต้นทุนการผลิตลูกสุกรขุน(ตารางที่ 4) เป็นค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงสุกรพ่อแม่พันธุ์ตลอดระยะเวลาที่ให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อลูกสุกร 1 ตัวรวมกับค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงลูกสุกรตั้งแต่แรกคลอดจนได้น้ำหนัก 12 กิโลกรัม ใช้ในอัตราพ่อพันธุ์ต่อแม่พันธุ์เฉลี่ย 1 ต่อ 15 พ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ราคาเฉลี่ยตัวละ 9,727.10 บาท และ 5,502.53 บาท ตามลำดับ อายุการใช้งานเฉลี่ยประมาณ 3 ปี แม่พันธุ์ให้ลูก 2 ครอกต่อปี จำนวนลูกหย่านม 8-9 ตัว หรือแม่พันธุ์ให้ผลผลิต 16-18 ตัวต่อปี

ถ้าแม่พันธุ์ให้ผลผลิต 16 ตัวต่อปี ต้นทุนการผลิตลูกสุกรขุนเฉลี่ยตัวละ 596.76 บาท แยกเป็นต้นทุนผันแปรซึ่งประกอบด้วย ค่าอาหารพ่อแม่พันธุ์และลูกสุกร ค่าแรงงาน ค่ายาป้องกันและรักษาโรคของพ่อแม่พันธุ์และลูกสุกร ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ และค่า

ตารางที่ 4 ต้นทุนการผลิตลูกสุกรขุน ขนาดน้ำหนัก 12 กิโลกรัม ปี พ.ศ.2535

รายการ	ผลผลิตต่อแม่ต่อปี			
	16 ตัว		18 ตัว	
	บาทต่อตัว	ร้อยละ	บาทต่อตัว	ร้อยละ
ต้นทุนผันแปรรวม	464.33	77.81	425.59	78.33
ค่าอาหาร				
– ค่าอาหารพ่อแม่พันธุ์	272.24	45.62	241.99	44.54
– ค่าอาหารลูกสุกร	97.56	16.35	97.56	17.96
ค่าแรงงาน	26.25	4.40	23.33	4.29
ค่ายารักษาและป้องกันโรค				
– ค่ายาพ่อแม่พันธุ์	10.22	1.71	9.09	1.67
– ค่ายาลูกสุกร	8.53	1.43	8.53	1.57
ค่าน้ำ-ไฟฟ้า	7.87	1.32	7.00	1.29
ค่าอุปกรณ์และอื่น ๆ	3.32	0.55	2.95	0.54
ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน 9%	38.34	6.43	35.14	6.47
ต้นทุนคงที่รวม	132.43	22.19	117.72	21.67
ค่าใช้ที่ดิน	0.73	0.12	0.65	0.12
ค่าเสื่อมราคาโรงเรือนและอุปกรณ์	22.24	3.73	19.78	3.64
ค่าเสียโอกาสโรงเรือนและอุปกรณ์	20.48	3.43	18.20	3.35
ค่าเสื่อมราคาพ่อแม่พันธุ์	62.87	10.53	55.88	10.29
ค่าเสียโอกาสพ่อแม่พันธุ์	26.11	4.38	23.21	4.27
รวมต้นทุนการผลิตทั้งหมด	596.76	100.00	543.31	100.00
ราคาที่เกษตรกรขายได้	875.45	-	875.45	-
กำไร	278.69	-	332.14	-

ที่มา : (กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร , 2535)

เสียโอกาส เงินลงทุนรวม 464.22 บาท หรือคิด เป็นร้อยละ 77.81 ของต้นทุนทั้งหมด และเป็นต้นทุนคงที่ซึ่งประกอบด้วยค่าใช้ที่ดิน ค่า เสื่อมราคาและค่า เสียโอกาสโรง เรือนและอุปกรณ์ และค่า เสื่อมราคาและค่า เสียโอกาสของพ่อพันธุ์แม่พันธุ์รวม 132.43 บาท หรือคิด เป็นร้อยละ 22.19 ของต้นทุนทั้งหมด ต้นทุนส่วนใหญ่ เป็นค่าอาหารคิด เป็นร้อยละ 61.97 ของต้นทุนทั้งหมด รองลงมาได้แก่ ค่า เสื่อมราคาของพ่อแม่พันธุ์ร้อยละ 10.53

ถ้าแม่พันธุ์ให้ผลผลิต 18 ตัวต่อปี ต้นทุนการผลิตลูกสุกรขุน เฉลี่ยตัวละ 543.31 บาท แยก เป็นต้นทุนผันแปร 425.59 บาท หรือร้อยละ 78.33 และต้นทุนคงที่ 117.72 บาท หรือร้อยละ 21.67 เมื่อ เปรียบ เทียบกับต้นทุนการผลิตลูกสุกรขุนกรณีแม่พันธุ์ให้ผลผลิต 16 ตัวต่อปี ต้นทุนการผลิตจะต่ำกว่าตัวละ 53.45 บาท ส่วนราคาลูกสุกร เฉลี่ยตัวละ 875.45 บาท ผู้ผลิตลูกสุกรขุนจะมีกำไรตัวละ 278.69-332.14 บาท

<u>ต้นทุนการผลิตสุกรขุน</u>

ต้นทุนการผลิตสุกรขุนแยก เป็นต้นทุนผันแปร ซึ่งประกอบด้วยค่าพันธุ์สุกร ค่าอาหาร ค่าแรงงาน ค่ายาป้องกันและรักษาโรค ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ค่าสูญ เสีย และค่า เสียโอกาส เงินลงทุน และ เป็นต้นทุนคงที่ซึ่งประกอบด้วย ค่าใช้ที่ดิน ค่า เสื่อมราคาโรง เรือนและอุปกรณ์ และค่า เสียโอกาสโรง เรือนและอุปกรณ์ ต้นทุนส่วนใหญ่ เป็นค่าอาหาร และค่าพันธุ์สุกรถึงร้อยละ 90 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด ค่าพันธุ์สุกร เป็นราคาลูกสุกรที่ซื้อมา เลี้ยงขุนกรณีไม่มีสุกรแม่พันธุ์ของตน เอง กรณีที่มีแม่พันธุ์ของตน เอง เป็นราคาลูกสุกรที่สามารถขายได้ถ้ามีผู้มาซื้อต่อไป เลี้ยงขุน ส่วนค่าอาหารนั้นขึ้นอยู่กับประ เภทและราคาอาหาร ซึ่งต้นทุนการผลิตสุกรขุนแบ่งออกตามลักษณะการผลิตได้ เป็น 2 ประ เภท คือ

1. <u>ต้นทุนการผลิตสุกรขุนของผู้ เลี้ยงรายย่อย</u> ผู้ เลี้ยงรายย่อย เป็นที่ผู้ เลี้ยงสุกรจำนวนน้อย (มักไม่ เกิน 30 ตัว) และจะ เลี้ยงสุกรขุนครั้งละ 1 รุ่น กล่าวคือ เมื่อซื้อลูกสุกร เข้ามา เลี้ยงจะขุนจนขายได้แล้วจึงซื้อรุ่นใหม่ เข้ามา เลี้ยง และอาหารที่ใช้ เลี้ยงสุกรบางราย

ใช้เศษอาหารต้มผสมกับรำและปลายข้าว หรือใช้หัวอาหารผสมกับรำข้าวและปลายข้าวซึ่งมีหัวอาหารในสัดส่วนที่น้อยส่วยใหญ่เป็นรำและรำที่ใช้เป็นรำรวม(รำจากโรงสีเล็ก)

ต้นทุนการผลิตสุกรขุนขนาดน้ำหนัก 100 กิโลกรัม ของผู้เลี้ยงรายย่อย เฉลี่ยตัวละ 2,260.70 บาท หรือกิโลกรัมละ 22.16 บาท เป็นต้นทุนผันแปร 2,241.67 บาท หรือร้อยละ 99.16 และเป็นต้นทุนคงที่ 19.03 บาทหรือร้อยละ 0.84 ต้นทุนส่วนใหญ่เป็นค่าอาหารและค่าพันธุ์สุกรคิดเป็นร้อยละ 55.72 และ 34.10 ตามลำดับ และราคา สุกรขุนที่ขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 30.67 บาท ผู้เลี้ยงสุกรจึงได้กำไรกิโลกรัมละ 8.06 บาท หรือตัวละ 806.30 บาท(ตารางที่ 5)

2. <u>ต้นทุนการผลิตสุกรขุนของผู้เลี้ยง เป็นการค้า</u> การผลิตสุกรขุนของผู้เลี้ยง เป็นการค้าจะแบ่งเป็น 3 ขนาดตามจำนวนสุกรขุนในฟาร์ม ดังนี้ ขนาดเล็กมีจำนวนสุกรน้อยกว่า 200 ตัว ขนาดกลางมีจำนวนสุกร 200- 500 ตัว และขนาดใหญ่มีจำนวนสุกรมากกว่า 500 ตัว (ตารางที่ 5) ต้นทุนการผลิตสุกรขนาดน้ำหนัก 100 กิโลกรัม เฉลี่ยทุกขนาดฟาร์มตัวละ 2,591.19 บาทหรือกิโลกรัมละ 25.91 บาท เป็นต้นทุนผันแปร 2,538.30 บาท หรือร้อยละ 97.96 และเป็นต้นทุนคงที่ 52.89 บาท หรือร้อยละ 2.04 ต้นทุนส่วนใหญ่เป็นค่าอาหารและค่าพันธุ์สุกรคิดเป็นร้อยละ 55.72 และ 34.10 ตามลำดับ ราคาสุกรขุนที่ขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 31.31 บาท ผู้เลี้ยงสุกรจะมีกำไรเฉลี่ยกิโลกรัมละ 5.40 บาทหรือตัวละ 540 บาท

จากการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนในการเลี้ยงสุกรดังกล่าว ปรากฏว่า ต้นทุนการผลิตสุกรขุนของผู้เลี้ยงรายย่อยอยู่ระหว่างกิโลกรัมละ 22.61 บาท ส่วนต้นทุนการผลิตสุกรขุนของผู้เลี้ยง เป็นการค้าอยู่ระหว่างกิโลกรัมละ 25.78-26.39 บาท จะเห็นได้ว่าต้นทุนการผลิตของผู้เลี้ยงรายย่อยต่ำกว่า เนื่องจากผู้เลี้ยงรายย่อยบางรายใช้เศษอาหารหรือหัวอาหารผสมกับรำและปลายข้าว จึงทำให้มีต้นทุนค่าอาหารต่ำกว่า นอกจากนั้นยังมีต้นทุนคงที่ต่ำกว่า เนื่องจาก เลี้ยงสุกรจำนวนน้อยจึงสร้างโรง เรือนแบบง่าย ๆ ไม่ต้องลงทุนมาก อย่างไรก็ตามผู้เลี้ยงสุกรรายย่อยขายสุกรได้ในราคาที่ต่ำกว่าผู้เลี้ยง เป็นการค้า เนื่องจากสุกร

ตารางที่ 5 ต้นทุนการผลิตสุกรขุน ขนาดน้ำหนัก 100 กิโลกรัม จาก น้ำหนัก 12 กิโลกรัม ปี พ.ศ.2535

(หน่วย : บาทต่อตัว)

รายการ	ผู้เลี้ยงรายย่อย	ผู้เลี้ยงเป็นการค้า			
		<200 ตัว	200-500 ตัว	>500 ตัว	เฉลี่ยทุกขนาด
ต้นทุนผันแปรรวม	2,241.67 (99.16)	2,572.55	2,589.16	2,524.34	2,538.30 (97.96)
ค่าพันธุ์	750.00 (33.18)	885.00	893.33	881.25	883.57 (34.10)
ค่าอาหาร	1,285.41 (56.86)	1,465.72	1,475.41	1,434.95	1,443.70 (55.72)
ค่าแรงงาน	55.38 (2.45)	42.69	39.38	25.54	28.88 (1.11)
ค่ายารักษาและป้องกันโรค	7.33 (0.32)	18.63	20.42	26.73	25.19 (0.97)
ค่าน้ำ-ไฟฟ้า	3.20 (0.14)	6.06	4.89	5.41	5.35 (0.21)
ค่าอุปกรณ์และอื่น ๆ	3.11 (0.14)	5.53	5.79	4.14	4.50 (0.17)
ค่าสูญเสีย	40.71 (1.80)	47.01	47.37	46.32	46.55 (1.80)
ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน 9%	96.53 (4.27)	101.91	102.57	100.00	100.56 (3.88)
ต้นทุนคงที่รวม	19.03 (0.84)	50.47	50.09	53.70	52.89 (2.04)
ค่าที่ดิน	1.53 (0.07)	2.11	2.23	2.07	2.10 (0.08)
ค่าเสื่อมราคาโรงเรือนและอุปกรณ์	11.36 (0.50)	26.09	24.43	24.95	24.92 (0.96)
ค่าเสียโอกาสโรงเรือนและอุปกรณ์	6.14 (0.27)	22.27	23.43	26.68	25.87 (1.00)
รวมต้นทุนการผลิตทั้งหมด	2,260.70(100.00)	2,623.02	2,639.25	2,578.04	2,591.19(100.00)
ต้นทุนผันแปรต่อกิโลกรัม(บาท)	22.42 -	25.73	25.89	25.24	25.38 -
ต้นทุนการผลิตทั้งหมดต่อกิโลกรัม(บาท)	22.61 -	26.23	26.39	25.78	25.91 -
ราคาที่เกษตรกรขายได้ต่อกิโลกรัม(บาท)	30.67 -	31.00	31.23	31.70	31.31 -
กำไร	806.30 -	477.00	484.00	592.00	540.00 -
กำไรต่อกิโลกรัม(บาท)	8.06 -	4.77	4.84	5.92	5.40 -

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงร้อยละ

ที่มา : (กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร , 2535)

มักอ้วนมีไขมันมากทำให้คุณภาพซากไม่ดีผู้รับซื้อสุกรจึงกดราคารับซื้อ ส่วนต้นทุนการผลิตสุกรขุนของผู้เลี้ยง เป็นการค้าฟาร์มขนาดใหญ่ มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่าฟาร์มขนาดกลางขนาดกลางและเล็ก เนื่องจากส่วนใหญ่ผสมอาหารใช้เอง ซึ่งจะมีราคาต่ำกว่าการใช้หัวอาหารผสมวัตถุดิบ ส่วนราคาสุกรขุนที่ผู้เลี้ยงขายได้ในราคาที่สูงกว่า เนื่องจากมีอำนาจต่อรองมากกว่า และคุณภาพของสุกรขุนเป็นที่เชื่อถือมากกว่า ผลตอบแทนจากการเลี้ยงสุกรอยู่ระหว่างกิโลกรัมละ 4.77 - 5.92 บาท หรือ ตัวละ 477 - 592 บาท การที่ผู้เลี้ยงสุกรได้รับผลตอบแทนค่อนข้างสูง เนื่องจากในช่วงปี พ.ศ.2535 เกิดการขาดแคลนสุกรภายในประเทศอย่างหนักดังจะเห็นได้จากการที่ราคาสุกรสูงที่สุดในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา สำหรับราคาสุกรที่ผู้เลี้ยงรายย่อยขายได้(30.67 บาทต่อกิโลกรัม) ต่ำกว่าราคาที่ผู้เลี้ยงเป็นการค้า(31.31 บาทต่อกิโลกรัม) ไม่มากนัก ทำให้ผู้เลี้ยงรายย่อยได้รับกำไรต่อกิโลกรัมสูงกว่า เนื่องจากต้นทุนการผลิตต่ำกว่า ทั้งนี้เนื่องจากในช่วงที่สุกรขาดแคลน ผู้รับซื้อไม่สามารถกดราคาซื้อจากผู้เลี้ยงรายย่อยได้ แต่อย่างไรก็ตามถ้าปริมาณสุกรในปีใดเป็นตามปกติหรือมีปริมาณมาก ผู้รับซื้อสามารถจะกดราคารับซื้อได้โดยอ้างคุณภาพสุกร ซึ่งจะทำให้ผู้เลี้ยงรายย่อยขายสุกรได้ราคาต่ำกว่าผู้เลี้ยงเป็นการค้ามาก

ปัญหาการผลิตและแนวทางแก้ไข

ปัญหาการผลิต

1. พันธุ์สัตว์ ในด้านการใช้พันธุ์สุกรของเกษตรกรรายใหญ่ไม่มีปัญหา เนื่องจากมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องการผสมพันธุ์และการใช้พันธุ์ แต่ในฟาร์มรายย่อยที่กระจายเลี้ยงตามหมู่บ้าน ซึ่งสุกรจากแหล่งรายย่อยทั่ว ๆ ไปนี้จะใช้บริโภคในท้องที่ของแต่ละอำเภอ เนื่องจากสุกรจากฟาร์มรายใหญ่ส่วนมากจะนำออกจำหน่ายนอกท้องที่ เกษตรกรจะใช้สุกรขุนสาวทั้งแม่พันธุ์ โดยมากมักกล่าวว่าสุกรแม่พันธุ์สองสาย เลือดมีราคาแพง และหาซื้อได้ยาก อย่างน้อยต้องเดินทางเข้าตัวจังหวัด หรือต้องหาซื้อจากแหล่งผลิตสำคัญ ๆ ส่วนสุกรพันธุ์ของทางราชการก็ผลิตได้น้อยและการสั่งซื้อยังต้องใช้เวลานาน ซึ่งแม่พันธุ์จากสุกรสาวสามสาย เลือดนี้จะให้ลูกจำนวนไม่แน่นอนในแต่ละครอกและจำนวนครอกต่อปีก็ไม่แน่นอน บางครั้งให้ลูกสุกรขุนเพียง

2-3 ครอกก็ต้องคัดทิ้งแล้ว อีกประการหนึ่งลูกที่ได้บางครั้งไม่มีความแข็งแรงอ่อนแอต่อโรคการเจริญเติบโตไม่ดี เท่าลูกสุกรที่มาจากแม่สุกรสองสายพันธุ์

2. <u>ราคาอาหารสัตว์</u> อาหารสัตว์มีราคาแพงและราคาก็มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้ต้นทุนการผลิตสุกรที่สำคัญที่สุด ได้แก่ ค่าอาหารคิดเป็นร้อยละ 55.72 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด เกษตรกรรายย่อยมักจะให้หัวอาหารสัตว์ผสมกับวัตถุดิบ พวกรำ ปลายข้าว หรือข้าวโพด ซึ่งพอหาซื้อได้ในท้องที่ โดยที่รำและปลายข้าวโดยมาก เกษตรกรมักไม่ผสมหัวอาหารกับวัตถุดิบ ตามสูตรที่บริษัทผลิตอาหารสุกรได้แจ้งไว้กับถุงอาหาร โดยมากจะใช้หัวอาหารน้อยกว่าที่แจ้งไว้ตามสูตร ซึ่งผลที่สุดจะทำให้ได้สุกรที่มีคุณภาพซากไม่ดีเท่าที่ควร กล่าวคือจะมีส่วนที่เป็นมันมากกว่าที่ควรจะเป็น อันเป็นสาเหตุที่ทำให้ราคาที่เกษตรกรรายย่อยขายได้ต่ำกว่าของสุกรฟาร์ม

3. <u>ขาดการวางแผนการผลิต</u> การขาดการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ก่อให้เกิดปัญหา "วัฏจักรสุกร" กล่าวคือ เมื่อสุกรมีชีวิตมีราคาสูงจะจูงใจให้เกษตรกรขยายการผลิตเพิ่มมากขึ้น จนกระทั่งเกิดภาวะสุกรล้นตลาด ราคาตกต่ำลง ผู้เลี้ยงบางส่วนจะลดปริมาณการเลี้ยงและบางส่วนก็เลิกเลี้ยงไป ส่งผลให้ปริมาณการผลิตสุกรในระยะต่อมาลดน้อยลง ราคาสุกรจึงมีแนวโน้มสูงขึ้นอีก แม้ว่าในระยะที่ผ่านมารัฐบาลจะได้พยายามหาทางแก้ไขโดยการใช้ระบบสหกรณ์ แต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาวัฏจักรสุกรให้สำเร็จลุล่วงได้ นอกจากนี้เกษตรกรบางส่วนยังไม่ให้ความร่วมมือกับทางราชการในการแจ้งข้อมูลปริมาณการผลิตสุกรที่แท้จริงในช่วงการสำรวจสุกรที่ทางราชการจัดมีขึ้น ทั้งนี้เพราะเกรงว่าอาจจะมีผลต่อการเรียกเก็บภาษีรายได้ประจำปีหรือผลเสียอื่น ๆ ทำให้ทางราชการขาดข้อมูลที่ถูกต้องเชื่อถือได้ เพื่อนำไปเป็นประโยชน์ในการประกอบการวางแผนการผลิตหรือกำหนดนโยบายต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร

4. <u>โรคสุกร</u> โรคระบาดสุกรที่ร้ายแรง ได้แก่ โรคปากและเท้าเปื่อย โรคอหิวาห์สุกร และโรคพิษสุนัขบ้าเทียม โดยเฉพาะโรคปากและเท้าเปื่อย (โรคทีบ) เป็นโรคระบาด

ร้ายแรงที่ทำความเสียหายให้กับผู้เลี้ยงสุกรในประเทศไทยมานานกว่า 20 ปี เนื่องจากเป็นโรคที่สามารถระบาดได้อย่างรวดเร็ว จนเป็นการยากที่จะควบคุมและกำจัดโรคให้สงบลงโดยเร็วได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้เลี้ยงสุกร ผู้บริโภคเนื้อสุกร และเศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศเป็นอย่างยิ่ง ตลอดจนเป็นปัญหาสำคัญต่อการส่งออกสุกรมีชีวิตและผลิตภัณฑ์สุกรออกไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ ทำให้รัฐขาดรายได้เข้าประเทศปีละหลายพันล้านบาท โดยเฉพาะในตลาดประเทศญี่ปุ่น ซึ่งนำเข้าสุกรจากต่างประเทศถึงปีละ 400,000 ตัน มูลค่านับหมื่นล้านบาท ซึ่งถ้าประเทศไทยสามารถทำตลาดตรงนี้ได้แค่เพียงร้อยละ 10 ก็สามารถนำเงินตราเข้าประเทศได้ถึงพันล้านบาท แต่ในปัจจุบันประเทศญี่ปุ่นยังไม่ยอมรับการนำเข้าสุกรจากไทย เนื่องจากยังติดปัญหาโรคปากและเท้าเปื่อย ส่งผลให้พัฒนาการเลี้ยงและการขยายการผลิตสุกรไม่เจริญรุดหน้าเท่าที่ควร

5. <u>ความล้มเหลวของระบบสหกรณ์</u> สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรในท้องถิ่นต่าง ๆ น่าจะเป็นช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อยในแต่ละท้องที่ได้ เพราะสุกรจากเกษตรกรรายย่อยส่วนใหญ่จะใช้บริโภคในท้องที่จังหวัดนั้น ๆ สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรส่วนมากมีผู้ดำเนินการที่ไม่ได้เป็นผู้เลี้ยงสหกรณ์บางแห่งผู้ดำเนินการเบียดบังผลประโยชน์ที่สมาชิกควรจะได้ และนอกจากนี้สมาชิกของสหกรณ์ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการสหกรณ์ที่แท้จริงด้วย

<u>แนวทางการแก้ไขปัญหา</u>

1. <u>การวิจัยปรับปรุงพันธุ์</u> วิจัยปรับปรุงพันธุ์สุกรสำหรับผลิตแม่พันธุ์คุณภาพดีสามารถผลิตสุกรขุนที่มีความเหมาะสมกับสภาพการเลี้ยงในแต่ละท้องที่ที่มีสภาพทางภูมิประเทศ และภูมิอากาศที่แตกต่างกัน โดยในแต่ละปีประเทศไทย เรามักจะมีการนำสุกรพันธุ์แท้จากต่างประเทศ เข้ามาเพื่อทำการปรับปรุงพันธุ์สุกรภายในประเทศ โดยเฉพาะสุกรพันธุ์จากประเทศสวีเดน ซึ่งเป็นสุกรพันธุ์ที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากทั้งนี้เนื่องจากมีประสิทธิภาพการให้เนื้อแดงสูง การปรับปรุงพันธุ์สุกรนี้มีหน่วยงานสำคัญที่รับผิดชอบในการดำเนินงาน คือ ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์ รวมทั้งสถานีบำรุงพันธุ์สัตว์ที่มีอยู่ทุกภาคประเทศ นอกจากนี้แล้วการ

ขอความร่วมมือจากภาค เอกชนวิจัยปรับปรุงพันธุ์และการทดสอบพันธุ์ก็ เป็นอีกแนวทางหนึ่ง ทั้งนี้ เนื่องจาก เอกชนมีการจัดการใน เรื่องพันธุ์สุกรที่ก้าวหน้ามากกว่าหน่วยงานของรัฐมาก ซึ่งจะสัง เกต เห็นได้จากบริษัท เอกชนของไทยรายใหญ่ที่ผลิตสุกร เพื่อการส่งออก เช่น บริษัทใน เครือเจริญโภคภัณฑ์ เป็นต้น

2. <u>การจดทะ เบียนฟาร์มผลิตสุกร</u> โดยทำการจดทะ เบียนฟาร์มทุกประ เภททั้งที่ผลิต เป็นการค้าและไม่ เป็นการค้า เพื่อใช้ เป็นข้อมูลวางแผนการผลิตให้ผลิตสอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อจะได้ไม่ เกิดปัญหาสุกรล้นตลาด ราคาตกต่ำและ เพื่อจะได้ไม่ขาดแคลนและราคาแพง เกินไปจน เป็นที่ เดือดร้อนของผู้บริโภคด้วยความร่วมมือของกรมปศุสัตว์ และสำนักงาน เศรษฐกิจการ เกษตร โดยทางรัฐบาลควรให้ความช่วย เหลือแก่ เกษตรกรรายย่อย ในรูปของการได้รับบริการฟรีจากการฉีดวัคซีนหรือการผสม เทียม หรือจะให้ในรูปที่ได้รับการลดหย่อนภาษีที่มากพอจะ เป็นแรงจูงใจให้ เกษตรกรมาร่วมมือ

3. <u>การผลิตลูกสุกรขุน</u> ให้กรมปศุสัตว์โดยสถานีบำรุงพันธุ์สัตว์ผลิตลูกสุกรหย่านมจำหน่ายให้ เกษตรกรรายย่อย พร้อมทั้งแนะนำและส่ง เสริมให้ใช้วิธีการ เลี้ยงและให้อาหารแบบสุกรฟาร์ม เพื่อยกคุณภาพซาก

4. <u>การปรับปรุงระบบสหกรณ์</u> โดยให้กรมส่ง เสริมสหกรณ์ประสานงานกับหน่วย-งานที่ เกี่ยวข้องปรับปรุงและฟื้นฟูสหกรณ์ผู้ เลี้ยงสุกรที่มีอยู่ทุกจังหวัดทั่วประ เทศ ร่วมกันรณรงค์ชักจูงให้ผู้ เลี้ยง โดย เฉพาะกลุ่มผู้ เลี้ยงรายย่อยให้ เข้ามา เป็นสมาชิกให้มากที่สุด เพื่อร่วมกันวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการ

5. <u>โรคระบาด</u> กรมปศุสัตว์ได้มีนโยบายการกำจัดโรคสุกร โดย เฉพาะโรคปากและ เท้า เปื่อย ซึ่ง เริ่มแผนการดำ เนินงาน เมื่อต้นปี พ.ศ.2535 โดยใช้งบประมาณถึง 2,000 ล้านบาท เป็นระยะ เวลา 6 ปี โดยมีแผนการดำ เนินการ คือ ในปี พ.ศ.2536-2537 เป็นปีจำกัด เขตปลอดโรคสุกรในพื้นที่ เขต 2(สมุทรปราการ จันทบุรี ฉะ เชิง เทรา นครนายก

ปราจีนบุรี ระยอง ตราด และชลบุรี) และเขต 7(ประจวบคีรีขันธ์ ราชบุรี เพชรบุรี นครปฐม กาญจนบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม) ในปี พ.ศ.2536-2539 ทำการกำจัดโรคสุกรให้หมดในเขต 3 และเขต 4 และในปี พ.ศ.2540-2541 จะกำจัดในเขต 5 และเขต 6 ให้หมด

บทที่ 3

สภาวะการตลาด

การตลาดสุกรในอดีต (ประมาณ ปี พ.ศ.2475) การเลี้ยงและการฆ่าอยู่ในมือของคนจีนทั้งสิ้น ยังไม่มีกฎหมายควบคุมการค้าสุกรแต่อย่างใด ต่อมารัฐบาลเห็นว่าเนื้อสุกรเป็นอาหารที่จำเป็นสำหรับคนไทย เพื่อความปลอดภัยต่อสุขภาพของประชาชน จึงได้ออกพระราชบัญญัติควบคุมการค้าและการจำหน่ายเนื้อสัตว์โดยกำหนดให้ฆ่าสุกรได้เฉพาะโรงฆ่าสัตว์ของรัฐบาล และจะต้องเสียค่าอาชญบัตรและค่าธรรมเนียมการจำหน่ายแก่รัฐบาลในขณะนั้น การจำหน่ายยังคงเป็นไปโดยเสรีและอยู่ในมือของคนจีนทั้งสิ้น

การปล่อยให้มีการค้าแบบเสรีไม่ทำให้ราคาเนื้อสุกรชำแหละลดลงแต่กลับสูงขึ้น รัฐบาลจึงมอบหมายให้สภาเศรษฐกิจแห่งชาติเข้าควบคุมการค้าเฉพาะในเขตจังหวัดพระนครและธนบุรี โดยจัดตั้งตัวแทนจากตลาดต่าง ๆ เพื่อดำเนินการค้าสุกรชำแหละแต่ไม่ได้ผล ในปี พ.ศ.2493 จึงมอบหมายให้องค์การทหารผ่านศึกดำเนินการแก้ไขราคาสุกรชำแหละซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ องค์การทหารผ่านศึกจึงได้รวบรวมผู้ค้าสุกรทั้งหมดให้มาอยู่ภายใต้การควบคุมขององค์การ และได้ดำเนินการจนต่อมาสุกรมีชีวิตล้นตลาดราคาตกต่ำทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงเดือดร้อน รัฐบาลจึงปล่อยให้มีการค้าเสรีอีกในปี พ.ศ.2495 แต่เป็นระบบการค้าเสรีภายใต้การควบคุมของเทศบาล

หลังจากนั้นจนถึง ปี พ.ศ.2500 รัฐบาลได้ใช้นโยบายการควบคุมการค้าสุกรเป็นส่วนใหญ่ ถึงแม้ว่าจะเปิดให้มีการค้าแบบเสรีบ้างแต่ไม่นาน เพราะปัญหาเกี่ยวกับผู้ค้าเสรีแย่งลูกเขียงกันและพยายามลดราคาขายส่งให้ต่ำลง ในขณะเดียวกันต้องแย่งกันซื้อสุกรมีชีวิตในราคาสูงขึ้น จึงเกิดมีการโกงน้ำหนักและเงินค่าสุกรมีชีวิตทำให้รัฐบาลต้องหันมาใช้นโยบายควบคุมการค้าสุกรอีก หน่วยงานที่รัฐมอบหมายให้มาแก้ไขปัญหาสุกรมีหลายหน่วยงาน เช่น กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในเดือนมิถุนายน ปี พ.ศ.2523 รัฐบาลได้พิจารณาว่าการเคลื่อนย้ายสุกรมีชีวิตและเนื้อสุกรชำแหละ มีกฎระเบียบ

คำสั่งที่ทำให้ระบบการค้าสุกร เกิดค่าใช้จ่าย เพิ่มขึ้นทุกขั้นตอน และยังก่อให้ เกิดอภิสิทธิ์และการรวมตัวของผู้ เกี่ยวข้องบางกลุ่มทำให้ เกิดผล เสียทางด้านผู้ เลี้ยง และผู้บริโภค จึงได้ออกกฎ เกณฑ์เกี่ยวกับการ เคลื่อนย้ายสุกรดังนี้

1. แบ่งให้มี เขตสุกร 2 เขต คือ เขตไม่ปลอดโรคตั้งแต่จังหวัด เพชรบุรีขึ้นมา และ เขตปลอดโรคตั้ง แต่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ลงไป

2. กำหนดให้การ เคลื่อนย้ายสุกรทำได้โดย

2.1 ในกรณี เคลื่อนย้ายภายใน เขตแต่ละ เขต และกรณี เคลื่อนย้ายจาก เขตปลอดโรคไปยัง เขตไม่ปลอดโรค ให้กระทำโดย เสรีไม่ต้องขออนุญาต

2.2 ในกรณี เคลื่อนย้ายจาก เขตไม่ปลอดโรคไปยัง เขตปลอดโรค ให้ เป็นไปตามระ เบียบของกรมปศุสัตว์กำหนด

2.3 ในกรณีที่ เกิดโรคระบาดในท้องที่หนึ่งให้กรมปศุสัตว์กำหนดให้ท้องที่นั้น ๆ เป็น เขตกักกันสุกรมีชีวิตชั่วคราว และการ เคลื่อนย้ายสุกรออกจาก เขตกักกันจะต้องปฏิบัติตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด

3. คณะรัฐมนตรีกำหนดให้สามารถนำสุกรชำแหละจากจังหวัดอื่น เข้ามาจำหน่ายใน เขตกรุง เทพฯได้ โดยไม่ต้องผ่านสหกรณ์ผู้ เลี้ยงสุกรจังหวัด ให้อธิบดีกรมการปกครอง เท่านั้นมีอำนาจอนุญาตแต่ผู้ เดียว

วิถีการตลาดสุกรไทย

วิถีการตลาดสุกรของไทย เริ่มตั้ง แต่ผู้ผลิตไปจนถึงผู้บริโภคในประ เทศและการส่ง-ออก สำหรับการค้าสุกรขุนจะ เริ่มตั้งแต่ผู้ผลิตหรือผู้ เลี้ยงซึ่งจำหน่ายสุกรขุนที่ เลี้ยงจนได้ขนาดที่ต้องการ คือ มีขนาดน้ำหนัก เฉลี่ยประมาณ 100 กิโลกรัมต่อตัวหรืออยู่ในช่วง 80-120 กิโล-กรัมต่อตัว (ภาพที่ 2 และ 3) สามารถอธิบายวิถีการตลาดสุกรของไทยโดยแบ่งออก เป็นวิถีการตลาดสุกรภายในประ เทศและวิถีการตลาดส่งออกสุกรได้ดังนี้

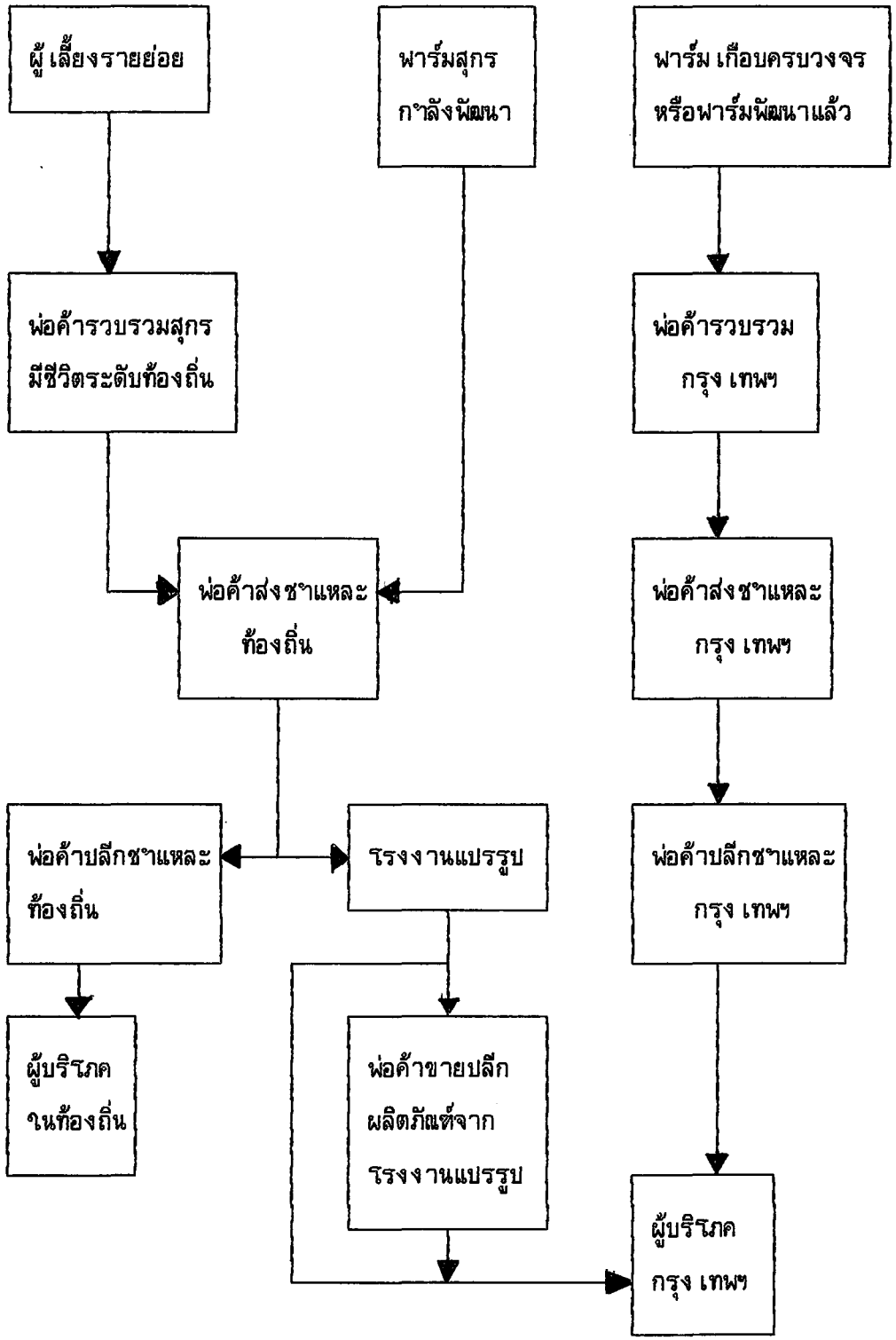

ภาพที่ 2 วิถีการตลาดสุกรของประเทศไทย (ภายในประเทศ)

ที่มา : (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์ , 2534 : 35)

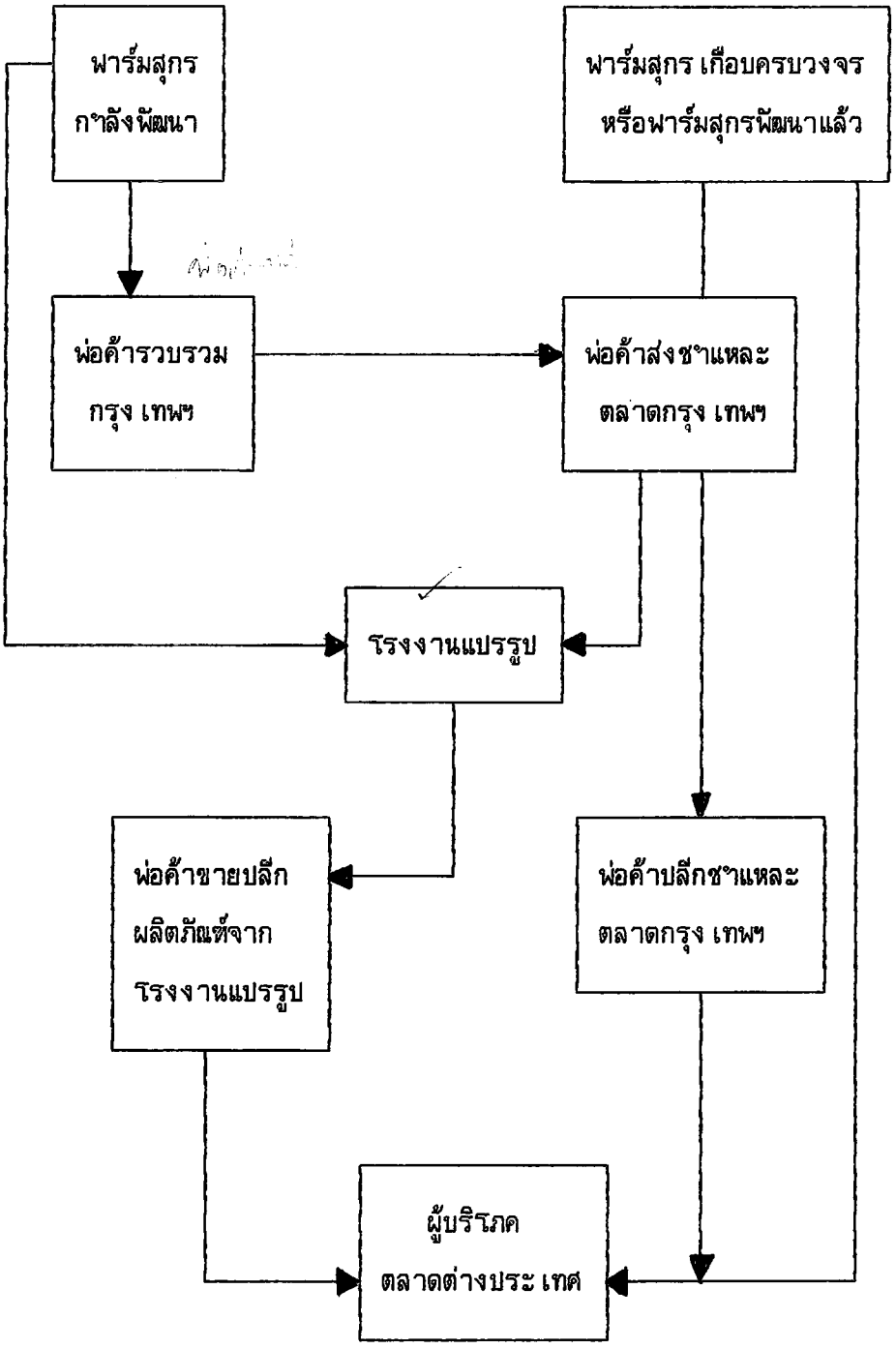

ภาพที่ 3 วิถีการตลาดสุกรของประเทศไทย (ตลาดส่งออก)

ที่มา : (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์ , 2534 : 36)

วิถีการตลาดสุกรภายในประเทศ (ภาพที่ 2) เริ่มจากผู้เลี้ยงสุกรรายย่อยในท้องที่ต่าง ๆ จะถูกรวบรวมผลผลิตสุกรโดยพ่อค้ารวบรวมสุกรมีชีวิตระดับท้องถิ่น และพ่อค้ารวบรวมระดับท้องถิ่นจะรวบรวมสุกรเพื่อส่งต่อไปยังพ่อค้าส่งชำแหละท้องถิ่น ในขณะที่ฟาร์มสุกรแบบกำลังพัฒนาจะไม่ผ่านพ่อค้ารวบรวมสุกรมีชีวิตท้องถิ่น โดยจะส่งไปยังพ่อค้าส่งสุกรชำแหละท้องถิ่นเลย ซึ่งเมื่อพ่อค้าส่งสุกรชำแหละท้องถิ่นได้รับสุกรมีชีวิตมาแล้วจะทำการชำแหละ แล้วนำไปขายต่อให้กับพ่อค้าปลีกสุกรชำแหละท้องถิ่นและโรงงานแปรรูปสุกร โดยที่พ่อค้าปลีกสุกรชำแหละท้องถิ่นจะขายเนื้อสุกรชำแหละให้กับผู้บริโภค ส่วนโรงงานแปรรูปสุกรเมื่อทำการแปรรูปสุกร (เช่น ไส้กรอก แฮม เบคอน หมูแผ่น) แล้วจะส่งต่อไปยังพ่อค้าขายปลีกผลิตภัณฑ์จากโรงงานแปรรูปเพื่อขายให้กับผู้บริโภคต่อไป

วิถีการตลาดส่งออกสุกร (ภาพที่ 3) เริ่มจากฟาร์มที่มีรูปแบบการผลิตเป็นฟาร์มสุกรกำลังพัฒนา และฟาร์มสุกรเกือบครบวงจร โดยที่ฟาร์มสุกรแบบกำลังพัฒนาบางส่วนจะขายสุกรให้กับพ่อค้ารวบรวมกรุงเทพฯ ซึ่งพ่อค้ารวบรวมกรุงเทพฯจะขายต่อไปยังพ่อค้าส่งชำแหละตลาดกรุงเทพฯ ในขณะที่ฟาร์มสุกรกำลังพัฒนาบางส่วนจะขายสุกรไปยังโรงงานแปรรูปในขั้นตอนเดียว สำหรับพ่อค้าส่งชำแหละตลาดกรุงเทพฯจะขายสุกรชำแหละต่อไปยังโรงงานแปรรูปและพ่อค้าปลีกสุกรชำแหละตลาดกรุงเทพฯ เพื่อส่งออกไปยังผู้บริโภคในตลาดต่างประเทศ แต่สำหรับฟาร์มสุกรเกือบครบวงจรหรือฟาร์มสุกรพัฒนาแล้วบางส่วนจะดำเนินการเองจนกระทั่งสุกรส่งถึงผู้บริโภคในตลาดต่างประเทศ

บุคคลที่เกี่ยวข้องในระบบตลาดสุกร

บุคคลที่เข้ามาทำหน้าที่ทางการตลาดต่าง ๆ ในระบบการค้าสุกรของประเทศไทย ได้แก่ ผู้ผลิตหรือผู้เลี้ยงสุกร พ่อค้ารวบรวมสุกรมีชีวิตท้องถิ่น พ่อค้าขายส่งสุกรชำแหละ และพ่อค้าปลีกสุกรชำแหละประเภทต่าง ๆ

ผู้ผลิตหรือผู้เลี้ยงสุกร

ผู้ผลิตสุกรในประเทศอาจแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ ผู้เลี้ยงรายย่อย (ซึ่งเลี้ยงสุกรแบบพื้นบ้านและเลี้ยงเป็นอาชีพเสริม) ผู้เลี้ยงสุกรแบบกำลังพัฒนา และผู้เลี้ยงสุกรแบบพัฒนาแล้ว (รายละเอียดเรื่องการผลิตสุกร) โดยผู้เลี้ยงสุกรแบบพื้นบ้านจะขายสุกรให้แก่พ่อค้าผู้รวบรวมสุกรมีชีวิตท้องถิ่น เนื่องจากมีปริมาณการขายสุกรไม่มาก และมีจำนวนผู้เลี้ยงมากกระจายอยู่ทั่วไปในท้องถิ่น จึงต้องอาศัยพ่อค้ารวบรวมสุกรท้องถิ่นซึ่งตระเวนออกมารับซื้อถึงที่ฟาร์มหรือในหมู่บ้าน แต่สุกรขุนที่ผลิตโดยผู้เลี้ยงหรือฟาร์มแบบกำลังพัฒนาจะถูกจำหน่ายให้แก่พ่อค้ารวบรวมสุกรมีชีวิตท้องถิ่นและพ่อค้าขายส่งสุกรชำแหละท้องถิ่น ส่วนสุกรที่ผลิตจากฟาร์มที่พัฒนาแล้วจะถูกส่งไปจำหน่ายให้แก่พ่อค้าขายส่งสุกรชำแหละที่โรงฆ่าท้องถิ่น หรือโรงฆ่าในตลาดกลางสุกรกรุงเทพฯ สำหรับฟาร์มที่พัฒนาแล้วส่วนมากดำเนินการในรูปบริษัท และมีอยู่หลายฟาร์มที่ดำเนินธุรกิจสุกรเกือบครบวงจร คือ มีโรงงานผสมอาหารสัตว์ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารที่จากสุกร และร้านค้าจำหน่ายส่งและปลีกโดยตรงอีกด้วย เช่น บริษัทเจริญ-โภคภัณฑ์ นอกจากนี้ฟาร์มที่พัฒนาแล้วบางฟาร์มยังผลิตสุกรมีชีวิตส่งไปจำหน่ายยังตลาดต่าง-ประเทศโดยตรง แต่การส่งออกยังมีปริมาณค่อนข้างจำกัด เนื่องจากยังมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ฟาร์มเลี้ยงสุกรที่พัฒนาแล้วบางฟาร์มยังมีโรงฆ่าที่ทันสมัยสามารถตัดแต่งแยกเป็นชิ้นส่วนส่งเป็นเนื้อสุกรแช่เย็นไปจำหน่ายตลาดต่างประเทศ เช่น ปฐมฟาร์ม เป็นต้น

พ่อค้ารวบรวมสุกรมีชีวิตท้องถิ่น

เนื่องจากในประเทศไทยมีผู้เลี้ยงสุกรรายย่อยแบบพื้นบ้านกระจายอยู่ทั่ว ๆ ไปในท้องถิ่นต่าง ๆ จึงมีเปิดโอกาสให้พ่อค้าคนกลางเข้ามาทำธุรกิจในช่วงการตลาดนี้ได้ ด้วยการทำหน้าที่เป็นผู้รวบรวมสุกร โดยตระเวนออกไปรับซื้อสุกรโดยตรงจากผู้เลี้ยงรายย่อยตามหมู่บ้านโดยใช้รถยนต์บรรทุกขนาดเล็ก แล้วนำไปจำหน่ายให้แก่พ่อค้าขายส่งสุกรชำแหละในระดับท้องถิ่นอีกต่อหนึ่ง

<u>พ่อค้าขายส่งสุกรชำแหละ</u>

พ่อค้าขายส่งสุกรชำแหละมีจำนวนมากกระจายอยู่ทั่วไป นับว่า เป็นพ่อค้าคนกลางที่มีบทบาทสำคัญมากในระบบการตลาดสุกร เพราะจะ เป็นผู้จำหน่ายส่งสุกรชำแหละที่ผ่านโรงฆ่าเทศบาล สุขาภิบาล หรือโรงฆ่าของ เอกชน เพราะ เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ติดต่อซื้อสุกรมีชีวิตจากพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น จากฟาร์มผู้ เลี้ยงที่กำลังพัฒนาและฟาร์มที่พัฒนาแล้ว เพื่อนำมา เข้าโรงฆ่า เป็นสุกรชำแหละ และนำไปขายส่งต่อให้พ่อค้าปลีกสุกรชำแหละและโรงงานแปรรูปทำผลิตภัณฑ์สุกรต่อไป โดยปกติแล้วพ่อค้าขายส่งสุกรชำแหละจะมีพ่อค้าปลีกสุกรชำแหละ (หรือ "เขียงหมู" ตามตลาดสดทั่วไป) อยู่ในสังกัดถือว่า เป็นกลุ่มลูกค้าประจำที่มีจำนวนแน่นอนอยู่จำนวนหนึ่งไม่ปะปนกันหรือแย่งกัน มีข้อสัง เกตว่าพ่อค้าส่งสุกรชำแหละส่วนมากจะทำหน้าที่ เป็นพ่อค้ารวบรวมสุกรมีชีวิตด้วย โดย เฉพาะในรายที่ติดต่อซื้อโดยตรงจากฟาร์ม เลี้ยงสุกรขนาดใหญ่แบบกำลังพัฒนาหรือพัฒนาแล้วจึงสามารถทำกำไรได้มากกว่าพ่อค้าขายส่งสุกรชำแหละที่รวบรวมสุกรจากพ่อค้ารวบ-รวมสุกรมีชีวิตท้องถิ่นโดยทั่วไป

<u>พ่อค้าปลีกสุกรชำแหละ</u>

พ่อค้าขายปลีกสุกรชำแหละในปัจจุบันมีอยู่หลายประ เภท คือ

1. <u>พ่อค้าขายปลีกสุกรชำแหละในตลาดสดทั่วไป</u> หรือที่เรียกว่า "เขียงหมู" เป็นพ่อค้ารับซื้อสุกรที่ผ่านการฆ่าและชำแหละ เรียบร้อยแล้วจากพ่อค้าขายส่ง พ่อค้าปลีกอาจจะไปรับสุกรชำแหละที่โรงชำแหละที่โรงฆ่า เองหรือให้พ่อค้าส่งสุกรชำแหละนำมาส่ง แล้วแต่จะตกลงกัน พ่อค้าขายส่งประ เภทนี้พบอยู่ตามตลาดสดทั่วไป โดยถูกจัดให้อยู่รวมกันในส่วนใดส่วนหนึ่งของตลาดสด พ่อค้าขายปลีกสุกรชำแหละแต่ละคนจะต้อง เสียค่า เช่าแผงหรือที่จำหน่ายสุกรชำแหละในตลาดสด เมื่อซื้อสุกรชำแหละจากพ่อค้าส่งแล้ว พ่อค้าปลีกจะนำมาตัดแยกออก เป็นชิ้นส่วนต่าง ๆ เช่น เนื้อสันนอก เนื้อสันใน เนื้อสามชั้น เครื่องในชนิดต่าง ๆ เป็นต้น จำหน่ายปลีก

ให้แก่ผู้บริโภค โดย เริ่ม เปิดขายปลีกในตลาดตั้งแต่ เช้ามืดประมาณ 04.00 น. เป็นต้นไป จนถึง เวลาประมาณ 11.00 น. จะหยุดจำหน่าย แต่ก็มีพ่อค้าขายปลีกในตลาดสดบางแห่งที่ เปิดจำหน่ายตลอดวันจนถึง เวลาประมาณ 18.00 น. ก็หยุดจำหน่าย

2. <u>พ่อค้าขายปลีกสุกรชำแหละแบบ เร่ขาย</u> พ่อค้าขายปลีกสุกรชำแหละประ เภทนี้ โดยมากไม่ได้จำหน่ายของสด เฉพาะ เนื้อสุกรและชิ้นส่วน เพียงอย่าง เดียว แต่มีการจำหน่ายของสดอย่างอื่นควบคู่ไปด้วย เช่น เนื้อวัว เนื้อไก่ ผักสดชนิดต่าง ๆ เป็นต้น โดยจะบรรทุกของสดเหล่านี้ ใส่รถบรรทุก เล็กแบบรถปิ๊กอัพขับตระ เวณขายไปตามหมู่บ้านและแหล่งชุมชนที่อยู่ห่างไกลจากตลาดสด

3. <u>ร้านขายปลีกแบบซุป เปอร์มาร์ เก็ต</u> ร้านซุป เปอร์มาร์ เก็ตหลายแห่ง โดย เฉพาะใน เขตกรุง เทพฯได้ เปิดแผนกขาย เนื้อสุกรชำแหละและชิ้นส่วนต่าง ๆ เช่น เดียวกับตลาดสด เช่น ร้านซุป เปอร์มาร์ เก็ตของห้างสรรพสินค้าจัสโก้ โรบินสัน เซ็นทรัล แม็กโคร เป็นต้น แต่สุกรชำแหละที่ร้านซุป เปอร์มาร์ เก็ตซื้อมาจากพ่อค้าขายส่ง เฉพาะบางชิ้นส่วน เท่านั้น เช่น เนื้อ-สะโพก เนื้อสัน ซี่โครง เป็นต้น มาจำหน่ายปลีกให้แก่ลูกค้า ซึ่งส่วนใหญ่จะมีฐานะดีหรือปานกลาง หรือผู้นิยมชมชอบความสะอาดถูกสุขอนามัยและสภาพแวดล้อมที่ดีกว่าตลาดสดทั่วไป นอกจากนี้แผนกขาย เนื้อสุกรชำแหละของร้านซุป เปอร์มาร์ เก็ต เหล่านี้ยังซื้อสุกรชำแหละจากพ่อ-ค้าส่งมาตัดแต่ง แยกส่วนบรรจุอยู่ในถาดทำด้วยโฟมหุ้มด้วยแผ่นพลาสติก แช่ เย็นไว้ในตู้ เย็นจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภค โดยขาย เป็น เนื้อสุกรและชิ้นส่วนแช่ เย็น ซึ่งกำลังได้รับความนิยมอย่างมากจากผู้บริโภคที่มีรายได้ดีและไม่มี เวลาไปซื้อตามตลาดสดทั่วไป

<u>ส่วน เหลื่อมการตลาด</u>

ส่วน เหลื่อมการตลาดในระบบการค้าสุกรของไทย ในปี พ.ศ.2533 (ตารางที่ 6 และภาพที่ 4) ซึ่ง เกี่ยวข้องกับขั้นตอนในการ เคลื่อนย้ายสุกรจากผู้ผลิตผ่านมือพ่อค้าคนกลางและขบวนการทางการตลาดจนถึงผู้บริโภค ส่วน เหลื่อมการตลาดที่ เกิดขึ้นในช่วงตั้งแต่ผู้ผลิตสุกร

ตารางที่ 6 ส่วนเหลื่อมการตลาดสุกร ปี พ.ศ.2533

	บาทต่อกิโลกรัม	ร้อยละของราคาขายปลีก	ร้อยละของส่วนเหลื่อมการตลาดทั้งหมด
1.ราคาสุกรมีชีวิตที่เกษตรกรขายได้	24.47	48.94	
ต้นทุนการตลาดของพ่อค้ารวบรวม	0.35	0.70	
กำไรเบื้องต้นของพ่อค้ารวบรวมสุกรมีชีวิต	0.85	1.70	1.37
ส่วนเหลื่อมการตลาด	1.20	2.40	4.70
2.ราคาที่พ่อค้ารวบรวมสุกรมีชีวิตขายได้	25.67	51.34	
ต้นทุนการตลาดของพ่อค้าขายส่งสุกรชำแหละ	3.90	7.80	15.28
- ค่าจ้างฆ่า	0.25	0.50	
- ค่าอาชญาบัตร	0.55	1.10	
- ค่าเสียน้ำหนักระหว่างฆ่า	2.50	5.00	
- ค่าวัสดุบรรจุ	0.13	0.26	
- ค่าขนส่ง	0.25	0.50	
- ค่าแรงงาน	0.10	0.40	
- อื่น ๆ	0.12	0.24	
กำไรเบื้องต้นของพ่อค้าขายส่งสุกรชำแหละ	9.92	19.84	38.86
ส่วนเหลื่อมการตลาด	13.82	27.64	54.14
3.ราคาขายส่งสุกรชำแหละ	39.49	78.98	

ตารางที่ 6 (ต่อ)

	บาทต่อกิโลกรัม	ร้อยละของราคาขายปลีก	ร้อยละของส่วนเหลื่อมการตลาดทั้งหมด
ต้นทุนการตลาดพ่อค้าขายปลีกสุกรชำแหละ	2.18	4.36	8.54
- ค่าเช่าแผง	0.20	0.40	
- ค่าแรงงาน	1.00	2.00	
- ค่าวัสดุบรรจุ	0.50	1.00	
- ค่าน้ำและค่าไฟฟ้า	0.25	0.50	
- อื่น ๆ	0.23	0.46	
กำไรเบื้องต้นของพ่อค้าขายปลีกสุกรชำแหละ	8.33	16.66	32.63
ส่วนเหลื่อมการตลาด	10.51	21.02	41.17
4.ราคาขายปลีกสุกรชำแหละ	50.00	100.00	
5.ส่วนเหลื่อมการตลาดทั้งหมด	25.53	51.06	100.00
- ต้นทุนการตลาดทั้งหมด	6.43	12.86	25.19
- กำไรทั้งหมดของพ่อค้าคนกลาง	19.10	38.20	74.81

ที่มา : (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์ , 2534 : 40)

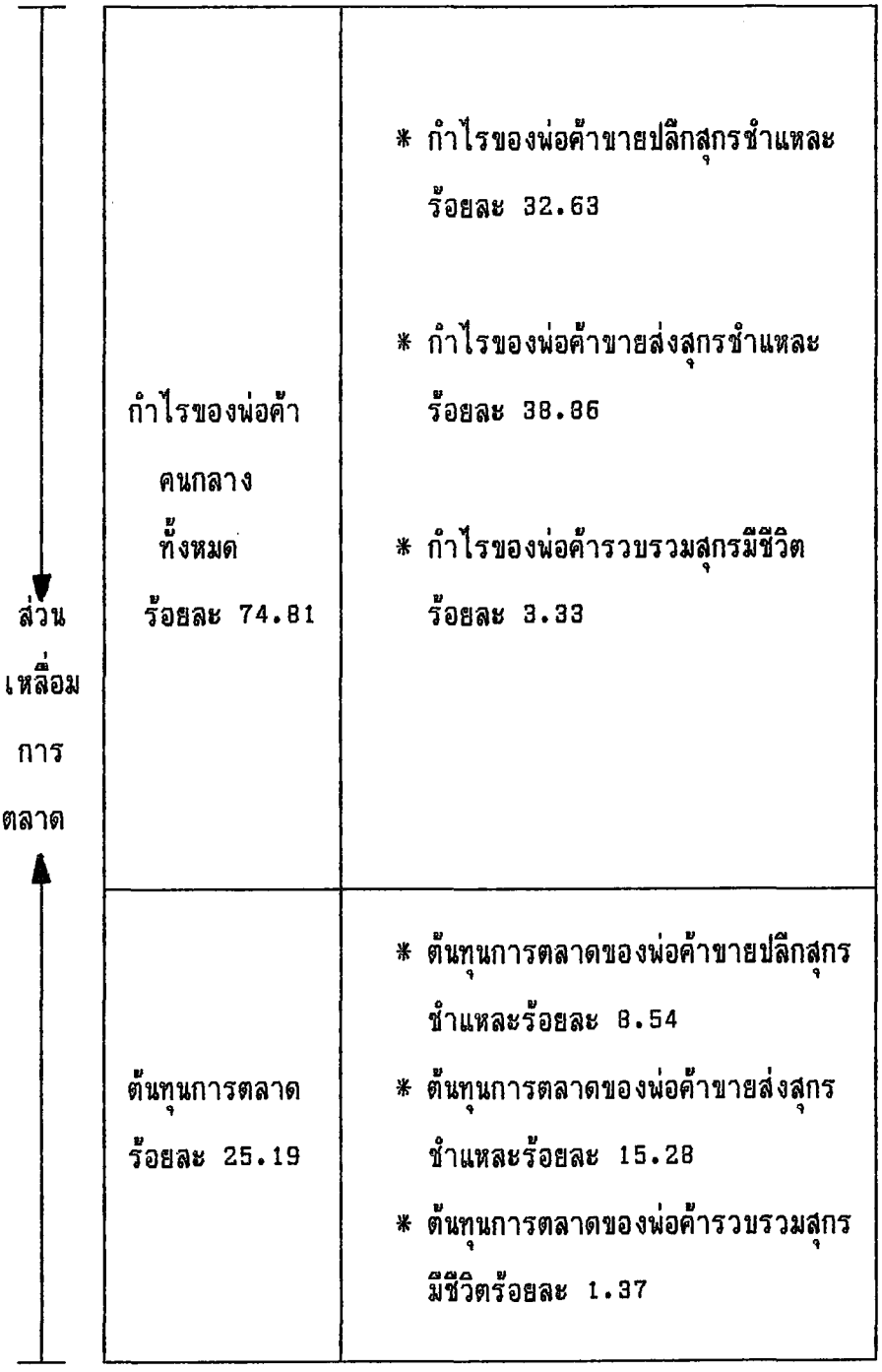

ภาพที่ 4 ค่าใช้จ่ายการตลาด และกำไรของพ่อค้าคนกลาง ปี พ.ศ.2533

ที่มา : (กรมเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงพาณิชย์ , 2534 : 42)

ชีวิตจนถึงผู้บริโภค เนื้อสุกรชำแหละ เท่ากับ 25.53 บาทต่อกิโลกรัม คิด เป็นร้อยละ 51.06 ของราคาที่พ่อค้าขายปลีกสุกรชำแหละ ส่วน เหลื่อมการตลาดนี้แยก เป็นต้นทุนการตลาดที่ เกิดขึ้น แก่พ่อค้าคนกลางประ เภทต่าง ๆ ที่ เข้ามาทำหน้าที่การตลาดต่าง ๆ เท่ากับ 6.43 บาทต่อกิ-โลกรัม คิด เป็นร้อยละ 12.86 ของราคาขายปลีกสุกรชำแหละ และ เป็นกำไรของพ่อค้า คนกลาง เหล่านี้ เท่ากับ 19.10 บาทต่อกิโลกรัม คิด เป็นร้อยละ 38.20 ของราคาขายปลีก สุกรชำแหละ ต้นทุนการตลาดของพ่อค้าคนกลาง แต่ละประ เภทจะแตกต่างกันออกไป ต้นทุนการ ตลาดของพ่อค้ารวบรวมสุกรมีชีวิต เท่ากับ 0.35 บาทต่อกิโลกรัม คิด เป็นร้อยละ 0.70 ของ ราคาขายปลีกสุกรชำแหละ ส่วนต้นทุนการตลาดของพ่อค้าขายส่งและขายปลีกสุกรชำแหละ เท่ากับ 3.90 บาทต่อกิโลกรัม ร้อยละ 7.80 ของราคาขายปลีกสุกรชำแหละ และ 2.18 บาทต่อกิโลกรัม ร้อยละ 4.36 ของราคาขายปลีกสุกรชำแหละ ตามลำดับ หากพิจารณาถึง ผลกำไรจากการทำธุรกิจพบว่าพ่อค้าส่งสุกรชำแหละได้กำไรมากที่สุดคือ 9.92 บาทต่อกิโลกรัม คิด เป็นร้อยละ 19.84 ของราคาขายปลีกสุกรชำแหละ ในขณะที่พ่อค้าขายปลีกสุกรชำแหละและ พ่อค้ารวบรวมสุกรมีชีวิตได้กำไรรองลงมา เท่ากับ 8.33 บาทต่อกิโลกรัม ร้อยละ 16.66 ของ ราคาขายปลีกสุกรชำแหละ และ 0.85 บาทต่อกิโลกรัม ร้อยละ 1.70 ของราคาขายปลีกสุกร ชำแหละ

กำไรของพ่อค้าคนกลางทั้งหมดของตลาดสุกรคิด เป็นร้อยละ 74.81 ของส่วน เหลื่อมการตลาดสุกร ในขณะที่ต้นทุนการตลาด เนื้อสุกรคิด เป็น เพียงร้อยละ 25.19 ของส่วน เหลื่อมการตลาดสุกร

ตลาดกลางประมูลสุกร

ตลาดกลางประมูลสุกรได้ก่อตั้งและดำ เนินการโดย เอกชน คือ บริษัทโภคภัณฑ์-กรุง เทพ ที่ เขตหนองจอก กรุง เทพฯ มีขนาด เนื้อที่ดำ เนินการ เท่ากับ 20 ไร่ ใช้ เงินลงทุนไม่ รวมค่าที่ดิน เป็น เงินประมาณ 5 ล้านบาท ตลาดกลางประมูลสุกรนี้มีขนาดที่สามารถรองรับการ ประมูลสุกรได้ถึง 200 ตัวต่อชั่วโมงหรือวันละ 1,200-1,500 ตัว และได้ เริ่ม เปิดดำ เนินการ

ประมูลสุกรตั้งแต่วันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ.2525 โดยระยะแรกสามารถดำเนินการประมูลสุกรได้จำนวน 80-150 ตัวต่อชั่วโมงหรือประมาณวันละ 250-300 ตัว ปัจจุบันตลาดประมูลสุกรนี้ยังคงมีการดำเนินการอยู่ โดยมีปริมาณสุกร เข้ามาประมูลในตลาดประมูลนี้ประมาณ 300-400 ตัวต่อวัน (แต่มีข้อสังเกตว่าสุกรส่วนใหญ่ที่เข้ามาประมูลส่วนมาก เป็นสุกรที่อยู่ในเครือบริษัทเจริญโภคภัณฑ์ และยังไม่ได้รับความนิยมแพร่หลาย)

วิธีการประมูลสุกรในตลาดกลางนี้เลียนแบบมาจากรูปแบบและวิธีการประมูลในตลาดประมูลสุกรของประเทศไต้หวัน โดยอาศัยเครื่องคอมพิวเตอร์มาช่วย ดังนั้นสุกรที่จะถูกนำเข้ามาประมูลจะต้องมีเบอร์หรือหมายเลข เพื่อสะดวกในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการกำหนดตัวสุกรที่จะถูกนำเข้ามาประมูลและแสดงน้ำหนัก ราคาสุกร และพิมพ์ใบแจ้งผลการประมูลสุกรแต่ละตัว สำหรับวิธีการดำเนินการในตลาดกลางประมูลสุกรนี้ ประกอบไปด้วยหลายขั้นตอนดังนี้

1. เจ้าของที่ต้องการนำสุกรมาประมูลขายต้องแจ้งจำนวนและช่วงเวลาที่จะส่งสุกรเข้าประมูล

2. ทางตลาดกลางประมูลสุกรจะจัดคิวและกำหนดวันที่จะให้นำสุกรเข้าประมูล

3. วันนำสุกรเข้าประมูล เจ้าของสุกรต้องนำสุกรเข้าสู่ตลาดกลางประมูลก่อนเวลา 10.00 น. เพื่อทำความสะอาดและให้สุกรพักผ่อนก่อนเวลาประมูลซึ่งจะเริ่มประมาณ 13.00 น.

4. เจ้าของสุกรจะทำการจับฉลาก เพื่อจัดลำดับในการนำสุกรเข้าประมูลก่อน-หลัง

5. ผู้ประมูลสุกรจะต้องติดต่อขอหมายเลขประจำตัวผู้ประมูลซึ่งจะตรงกับหมายเลขกุญแจที่ส่งประมูล

6. ผู้เข้าประมูลต้องวางเงินมัดจำและรับเหรียญตามจำนวนสุกรที่จะประมูล

7. ผู้เข้าประมูล เข้านั่งประจำที่ตามหมายเลขกุญแจ และไขกุญแจเปิดสวิทซ์สำหรับประมูล

8. การประมูลจะเริ่มขึ้นโดยเจ้าหน้าที่ของตลาดกลางจะต้อนสุกรออกจากคอกพักตามเบอร์สุกรผ่านเครื่องชั่งน้ำหนักไฟฟ้า และเดินเข้าช่องโชว์ตัวผ่านผู้เข้าประมูล

9. พนักงานของตลาดกลางจะประกาศเบอร์สุกร น้ำหนัก และราคาขั้นต่ำของ

สุกรซึ่งจะปรากฏที่แผงไฟฟ้า โดยที่ราคาขั้นต่ำจะถูกกำหนดโดย เจ้าหน้าที่ของตลาดกลาง

10. ผู้เข้าประมูลจะ เริ่มกดปุ่ม เพื่อสู้ราคากัน โดยการพิจารณาดูจากรูปร่างและลักษณะของสุกรแต่ละตัว ราคาที่ประมูลแข่งขันกันจะปรากฏที่แผงไฟฟ้าโดยจะ เพิ่มขึ้นทุกครั้งที่มีการกดปุ่ม คือ เพิ่มขึ้นครั้งละ 20 สตางค์ต่อกิโลกรัม

11. เมื่อผู้ประมูลกดปุ่มสู้ราคาคนสุดท้ายหยุดกดปุ่ม เกิน 3 วินาที คอมพิวเตอร์จะหยุดการประมูลสุกรตัวนั้น ที่แผงไฟฟ้าก็จะปรากฏเบอร์สุกร น้ำหนัก ราคาสุกร และเลขที่นั่งของผู้ประมูลได้และคอมพิวเตอร์จะพิมพ์ใบแจ้งผลการประมูลสุกร

12. ผู้ประมูลคืน เหรียญให้ เจ้าหน้าที่ 1 อัน และ เจ้าหน้าที่ก็จะประทับตราผู้ประมูลได้บนหลังสุกรตัวนั้น แล้วต้อนสุกรที่ผ่านการประมูลไปยังคอกพัก เพื่อรอการขนย้ายออกจากตลาดกลางต่อไป

13. เมื่อสิ้นสุดการประมูลสุกรทั้งหมดแล้ว ผู้ประมูลแต่ละรายจะรับ เอกสารใบแจ้งผลการประมูลสุกรของตน พร้อมทั้ง เคลียร์ เงินที่ขาดหรือ เกิน จาก เจ้าหน้าที่ของตลาดกลางและคืนกุญแจที่นั่ง แล้วรับใบผ่านประตู

14. ขนสุกรที่ประมูลได้ออกจากตลาดกลางประมูลสุกร

ในการดำเนินการในตลาดกลางประมูลสุกรนี้ได้กำหนดหลักการประมูลไว้ดังนี้

1. ในการประมูลราคาแข่งขันกันทุกครั้ง ราคาจะค่อย ๆ เพิ่มครั้งละ 20 สตางค์ต่อกิโลกรัม

2. ผู้ที่ต้องการจะ เข้าประมูลซื้อสุกรในตลาดกลางต้องจ่ายค่ามัดจำสุกรที่ประมูลในราคาตัวละ 2,000 บาท

3. ผู้ เลี้ยงสุกรที่จะนำสุกร เข้ามาประมูลขายในตลาดกลางต้องนำสุกรจากฟาร์มเข้าสู่ตลาดกลาง เวลา 10.00 น.

4. ผู้ที่ประมูลสุกรได้ต้องขนสุกรออกจากตลาดกลางประมูลสุกรในวันที่ประมูล

5. ตลาดกลางประมูลสุกรคิดค่าบริการในการประมูลร้อยละ 1 ของราคาขาย โดยคิดจากผู้ที่นำสุกร เข้ามาประมูลขาย

มีข้อน่าสังเกตว่าปริมาณสุกรที่นำเข้ามาประมูลในตลาดกลางประมูลสุกรนี้ ยังมีปริมาณไม่มากประมาณวันละไม่เกิน 400 ตัว หรือประมาณร้อยละ 27 ของปริมาณความสามารถที่ตลาดกลางนี้สามารถรองรับได้ (1,500 ตัวต่อวัน) และผู้นำสุกรเข้ามาประมูลส่วนมากเป็นผู้เลี้ยงที่อยู่ในเครือของบริษัท ซึ่งแสดงให้เห็นว่าระบบการตลาดกลางประมูลสุกรยังไม่ได้รับความนิยม ดังจะเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้นจากในกรณีของบริษัทเพรสมีสได้ดำเนินการจัดตั้งตลาดกลางประมูลสุกรขึ้นที่บริเวณใกล้โรงฆ่าชำแหละสุกรของบริษัทที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เมื่อปี พ.ศ.2532 แต่ปัจจุบันได้เลิกดำเนินการแล้ว เนื่องจากไม่ได้รับความนิยมจากผู้เลี้ยงสุกรและพ่อค้าสุกรมีชีวิต

สาเหตุสำคัญที่ทำให้ระบบตลาดกลางประมูลสุกรไม่ได้รับความนิยมมีดังนี้

1. ผู้เลี้ยงสุกรส่วนมากยังไม่เห็นความสำคัญของตลาดกลางประมูลสุกร โดยเฉพาะผู้เลี้ยงรายย่อย ซึ่งมีปริมาณการเลี้ยงและการจำหน่ายไม่มากจึงนิยมจะขายให้พ่อค้ารวบรวมในท้องที่มากกว่า เพราะมารับซื้อถึงฟาร์มที่เลี้ยง นอกจากนี้ผู้เลี้ยงไม่แน่ใจในคุณภาพของสุกรของตนเอง เกรงว่าจะขายได้ราคาที่ต่ำได้กำไรน้อยหรือขาดทุน สำหรับผู้เลี้ยงขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ยังสามารถที่จะขายสุกรที่ฟาร์มได้ไม่ยาก เพราะจะมีพ่อค้ามาติดต่อซื้อขายที่ฟาร์มและปริมาณสุกรที่ผลิตได้ยังสามารถจำหน่ายที่ฟาร์มได้อยู่ตลอดเวลา จึงไม่มีความจำเป็นต้องขนไปขายที่ตลาดประมูล ซึ่งทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

2. ผู้เลี้ยงไม่มั่นใจในราคาสุกรมีชีวิตที่จะนำมาประมูลขายในตลาดกลางประมูลสุกร เพราะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพของสุกร สุกรที่มีคุณภาพต่ำจะขายได้ราคาค่อนข้างต่ำมาก และราคาสุกรมีชีวิตที่ประมูลซื้อกันในตลาดกลางประมูลสุกรจะมีช่วงราคาแตกต่างกันมากระหว่างสุกรมีคุณภาพดี และคุณภาพไม่ดี

3. สำหรับพ่อค้าสุกรที่ไม่นิยมมาซื้อสุกรในตลาดกลางประมูลสุกร เพราะพ่อค้าส่วนมากยังคุ้นเคยกับระบบการซื้อขายที่กระทำกันอยู่ในปัจจุบัน และพ่อค้าสุกรมีชีวิตส่วนมากจะมีแหล่งรับซื้อประจำอยู่แล้ว และในการซื้อขายยังสามารถต่อรองราคา และปรับราคารับซื้อตามที่ต้องการได้ เป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นในช่วงที่ปริมาณสุกรขาดแคลน จึงทำให้พ่อค้าคนกลางสามารถจะทำกำไรจากการซื้อขายแบบเดิมได้มากกว่าการเข้าไปซื้อจากตลาดกลางประมูลสุกร

4. ผู้เลี้ยงสุกรและพ่อค้าสุกรไม่นิยมมาทำธุรกิจในตลาดกลางประมูลสุกร เพราะมีกฎเกณฑ์ ระเบียบ และขั้นตอนหลายอย่างทำได้ไม่สะดวก เมื่อเทียบกับระบบการซื้อขายที่ทำอยู่

โรงฆ่าสัตว์กล้วยน้ำไท

โรงฆ่าสัตว์กล้วยน้ำไทภายใต้การควบคุมดูแลของกระทรวงมหาดไทย เดิมมีการฆ่าสัตว์ และแปรรูปผลิตภัณฑ์ส่งตลาดทั้งในกรุงเทพฯและรอบ ๆ กรุงเทพฯ แต่ในปี พ.ศ.2511 โรงงานต้องหยุดแปรรูป เพราะเห็นว่าเป็นการผูกขาดการค้า และรัฐบาลต้องการให้เปิดช่องทางให้เอกชนเข้ามาทำธุรกิจด้านนี้ โรงงานปัจจุบันจึงมีแต่ธุรกิจการฆ่าสัตว์อย่างเดียว และโรงฆ่าสัตว์ขึ้นอยู่กับสำนักงานอนามัย กรุงเทพฯ บริษัทสามัคคีค้าสัตว์ปัจจุบันเป็นนิติบุคคลมีกรุงเทพฯ เป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ร้อยละ 90 อีกร้อยละ 10 เอกชนเป็นผู้ถือหุ้น การฆ่าและการชำแหละสัตว์ของบริษัทต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และการจำหน่ายสัตว์ ปี พ.ศ.2502

ผู้มาใช้บริการของโรงฆ่าสัตว์สามัคคีค้าสัตว์มีอยู่ 3 กลุ่มใหญ่ คือ

1. พวกพ่อค้าที่ซื้อสัตว์มีชีวิตจากฟาร์มแล้วมาฆ่าที่นี่ แล้วนำออกจำหน่ายตามลูกเขียงตลาดทั่ว ๆ ไป ในตลาดกรุงเทพฯ และตลาดรอบ ๆ กรุงเทพฯ

2. พ่อค้าประเภทลูกเขียงออกไปซื้อสัตว์มีชีวิตแล้วมาจ้างฆ่าที่โรงฆ่า เมื่อเสร็จแล้วจะรับสุกรที่ฆ่าแล้วชำแหละแล้วไปขายตามเขียงของตัวเองในตลาด

3. พ่อค้าประเภทเข้ามาซื้อสุกรโดยพ่อค้ากลุ่มนี้จะเลือกซื้อจากพ่อค้าสุกรกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 โดยจะสั่งให้ทำการชำแหละตามกรรมวิธีที่ต้องการ ซึ่งส่วนใหญ่จะนำเนื้อชำแหละแล้วส่งตามภัตตาคารหรือตามซุปเปอร์มาร์เก็ต เป็นต้น

ราคาสุกร

ราคาสุกรมีชีวิตและสุกรชำแหละ โดย เฉลี่ยทั้งประ เทศมีการ เปลี่ยนแปลงอย่างไม่สม่ำเสมอทุกปี และมีแนวโน้ม เพิ่มขึ้นในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา (ตารางที่ 7) ราคาสุกรมีชีวิตที่ผู้ เลี้ยงขายได้หรือราคาฟาร์มมีการ เปลี่ยนแปลงขึ้นลงทุกปี ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2525-2535) โดยมีช่วงราคาต่ำสุด เท่ากับ 16.90 บาทต่อกิโลกรัม ในปีพ.ศ.2528 และขึ้นสูงสุด เท่ากับ 31.31 บาทต่อกิโลกรัม ในปี พ.ศ.2535 ซึ่ง เป็นราคาสุกรมีชีวิตที่มีราคาสูงที่สุดในรอบระยะ เวลา 10 ปี เนื่องจากในช่วงต้นปี พ.ศ.2534 เรื่อยมาจนถึง ปี พ.ศ.2535 เกิดภาวะขาดแคลนสุกรภายในประ เทศอย่างหนัก ทั้งนี้ในปี พ.ศ.2534 ปริมาณการผลิตสุกรมีประมาณ 8.01 ล้านตัว(ตารางที่ 1) แต่ก็ยังมีการขาดแคลน เล็กน้อยช่วงปลายปี จึงมีการนำ เข้าสุกรจากประ เทศมา เล เซียประมาณ 10,000 ตัว(ตารางที่ 10) ซึ่งทำให้ผู้ เลี้ยงหยุดการผลิตไประยะหนึ่ง มีผลให้ เกิดการขาดแคลนสุกรในช่วงต้นปี พ.ศ.253 ระยะ เดือนมีนาคม ถึง เดือนกรกฎาคม แต่อย่างไรก็ดีได้มีการ เพิ่มการผลิตสุกรกันมากขึ้น เนื่องจากราคาจูงใจ ซึ่งทำให้ปริมาณการผลิตสุกรระหว่างปี ในปี พ.ศ.2535 มีจำนวน เท่ากับ 8.64 ล้านตัว(ตารางที่ 1)

ตั้งแต่ เดือน เมษายน พ.ศ.2534 จนตลอดสิ้นปี เกษตรกรขายสุกรได้ราคาดีทำให้ราคาสุกรมีชีวิต เฉลี่ยตลอดทั้งปี เท่ากับ 30.00 บาทต่อกิโลกรัม และมีผลต่อมาจนถึงต้นปี พ.ศ. 2535 เกษตรกรขายสุกรมีชีวิตได้ราคาสูงถึง 36.79 บาทต่อกิโลกรัมใน เดือนมิถุนายน(ตารางที่ 8) แต่ราคา เริ่มลดลงตั้งแต่ปลาย เดือนกันยายนไปตลอดจนสิ้นปี เนื่องจากสุกรออกสู่ท้องตลาด เป็นจำนวนมาก ซึ่งผลจากการ เพิ่มปริมาณการผลิตที่ เห็นว่าราคาที่ผ่านมาค่อนข้างดีประกอบกับมีข่าว เกี่ยวกับการใช้สาร เลนดอน เพิ่ม เร่งการสร้าง เนื้อแดง ซึ่งทางการยังไม่สามารถตรวจพบได้ว่ามีสารตกค้างอยู่ใน เนื้อสุกรหรือไม่ และอาจ เป็นอันตรายถ้าบริโภค เนื้อที่มีสารนี้ มีผลทำให้ปริมาณความต้องการบริโภค เนื้อสุกรลดลง ทำให้ราคาที่ เกษตรกรขายได้ลดลง เป็นอย่างมาก เฉลี่ยกิโลกรัมละ 20-21 บาท ใน เดือนพฤศจิกายนถึง เดือนธันวาคม ทำให้ราคาที่ เกษตรกรขายได้ เฉลี่ยตลอดปี พ.ศ.2535 เป็นกิโลกรัมละ 31.31 บาทต่อกิโลกรัม

ตารางที่ 7 ราคาสุกรมีชีวิต และราคาสุกรชำแหละ ปี พ.ศ.2525-2536

(หน่วย : บาทต่อกิโลกรัม)

ปี	ราคาสุกรมีชีวิต		ราคาสุกรชำแหละ 3/
พ.ศ.	ราคาที่เกษตรกรขาย 1/	ราคาขายส่ง 2/	(ราคาขายส่ง)
2525	21.18	21.45	31.00
2526	27.27	25.62	32.54
2527	21.49	23.09	31.99
2528	17.00	17.73	27.31
2529	19.48	20.60	29.37
2530	22.56	23.37	32.87
2531	25.96	25.88	36.60
2532	28.17	27.62	40.46
2533	24.47	25.67	39.49
2534	30.00	30.31	43.87
2535	31.31	32.68	45.13
2536	25.40	27.10	39.55

หมายเหตุ ปี พ.ศ.2536 เป็นตัวเลขตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน

ที่มา : 1/ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร , 2535)

2/ 3/ (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์ , 2535)

ตารางที่ 8 ราคาที่เกษตรกรขายได้เป็นราย เดือน ปี พ.ศ.2531-2536

(หน่วย:บาทต่อกิโลกรัม)

เดือน	ราคาที่เกษตรกรขายได้					
	2531	2532	2533	2534	2535	2536
มกราคม	21.27	24.83	24.17	24.07	31.70	21.88
กุมภาพันธ์	21.19	25.26	23.10	23.48	32.49	21.10
มีนาคม	22.21	25.56	22.40	26.56	35.98	20.78
เมษายน	25.94	28.07	23.10	28.31	36.68	27.13
พฤษภาคม	26.49	28.63	27.15	31.15	36.18	32.57
มิถุนายน	27.17	30.38	19.17	32.25	36.79	28.40
กรกฎาคม	27.57	30.91	26.33	33.17	36.23	
สิงหาคม	29.00	32.52	26.50	34.40	34.19	
กันยายน	29.36	31.56	26.23	33.66	28.56	
ตุลาคม	28.16	28.22	24.09	31.94	23.70	
พฤศจิกายน	27.92	27.50	24.28	30.38	21.43	
ธันวาคม	25.20	24.62	24.19	30.01	21.77	
เฉลี่ย	25.96	28.17	24.47	30.00	31.31	25.40

ที่มา : (กองวิจัย เศรษฐกิจการ เกษตร สำนักงาน เศรษฐกิจการ เกษตร , 2536)

ความต้องการบริโภค เนื้อสุกร

เนื้อสุกร เป็นอาหารโปรตีนที่ประชากรของไทยนิยมใช้ปรุงอาหารบริโภค เป็นประจำ ปริมาณการบริโภค เนื้อสุกรต่อคนของไทยในปัจจุบัน เท่ากับ 12.5 กิโลกรัมต่อคนต่อปี เนื่องจากสามารถนำมาปรุง เป็นอาหารรับประทานได้หลายชนิด และมีราคาปานกลาง เมื่อเปรียบ เทียบกับราคา เนื้อสัตว์ชนิดอื่น เช่น เนื้อโคกระบือ กุ้ง หรือปลาบางชนิด สุกรจึง เป็นแหล่งอาหาร เนื้อที่มีการผลิตในประ เทศมากรองจากไก่ จำนวนสุกรที่มีชีวิตทั้งหมดของประ เทศไทย ซึ่งรวมถึงสุกรที่มีต้นปีและจำนวนสุกรที่ผลิตได้ระหว่างปี ในระหว่าง ปี พ.ศ.2525-2535 จะอยู่ในช่วง 9.82 - 13.26 ล้านตัว โดยจำนวนสุกรทั้งหมดในแต่ละปีถูกนำไปใช้ในการบริโภคภายในประ เทศ เป็นส่วนใหญ่ไม่ต่ำกว่าปีละ 6 ล้านตัว ซึ่งการบริโภคสุกรภายในประ เทศ (ตารางที่ 9) จะ เห็นได้ว่าในอดีต(ช่วงปี พ.ศ.2525-2530) ปริมาณการผลิตสุกรภายในประ เทศยังมีจำนวนที่ไม่สอดคล้องกับจำนวนสุกรที่บริโภคในแต่ละปี โดยจำนวนการบริโภคสุกรในแต่ละปีจะมีจำนวนมากกว่าปริมาณการผลิตสุกรอยู่ระหว่างร้อยละ 109 - 123 แต่ทั้งนี้อาจจะ เนื่องมาจากการ เก็บตัว เลขที่คลาด เคลื่อนรวมถึงการลักลอบฆ่าสุกรโดยผิดกฎหมายในอดีต สำหรับแนวโน้มการบริโภค เนื้อสุกรจะ เห็นได้ว่ามีปริมาณการบริโภคสุกร เพิ่มขึ้น เรื่อย ๆ ทุกปี เช่น ในปี พ.ศ.2533 จำนวนสุกรมีชีวิตที่ถูกใช้ในการบริโภคภายใน ประ เทศ เท่ากับ 7.96 ล้านตัว คิด เป็นร้อยละ 98.4 ปี พ.ศ.2534 ใช้บริโภคภายในประ เทศ เท่ากับ 8.16 ในขณะที่ปริมาณการผลิตใน ปี พ.ศ.2534 มี เพียง 8.01 นั่นคือใช้บริโภคคิด เป็นร้อยละ 102 และในปี พ.ศ.2535 ปริมาณการบริโภค เท่ากับ 8.36 ล้านตัว คิด เป็นร้อยละ 96.8 เป็นต้น

จำนวนสุกรที่ถูกนำไปใช้ในการบริโภค หมายถึง จำนวนสุกรมีชีวิตที่ถูกนำไปฆ่าชำแหละ เพื่อบริโภคโดยตรง ไม่รวมจำนวนสุกรมีชีวิตที่ถูกนำไปใช้ในการแปรรูปทำ เป็นผลิตภัณฑ์ในรูปไส้กรอก แฮม เบคอน เป็นต้น ซึ่งได้มีการกะประมาณว่าจำนวนสุกรที่ถูกใช้ในโรงงานแปรรูปทำผลิตภัณฑ์ เหล่านี้จะมีปริมาณร้อยละ 10 ต่อปีของจำนวนสุกรที่มีอยู่ทั้งหมดในแต่ละปี

ตารางที่ 9 ปริมาณการผลิต และการบริโภคสุกร ปี พ.ศ.2525-2536

(หน่วย : ล้านตัว)

ปี พ.ศ.	ปริมาณการผลิต	ปริมาณการบริโภค	ร้อยละของปริมาณการผลิต
2525	5.799	6.630	114.3
2526	5.798	6.800	117.3
2527	6.357	6.920	108.9
2528	8.121	7.230	89.0
2529	5.966	7.330	122.9
2530	6.510	7.430	114.1
2531	7.980	7.580	95.0
2532	7.960	7.770	97.6
2533	8.090	7.960	98.4
2534	8.010	8.160	101.9
2535	8.640	8.360	96.8
2536 1/	8.690	8.570	98.6

หมายเหตุ 1/ ปี พ.ศ.2536 เป็นตัวเลขจนเดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน

ที่มา : (กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร , 2536)

การนำเข้าและการส่งออกสุกร

การนำเข้าสุกรพันธุ์จากต่างประเทศมีการนำเข้าเป็นปกติ เนื่องจากสุกรพันธุ์แท้แต่ละสายพันธุ์ต้องนำเข้ามาผลิตสุกรขุนและปรับปรุงสายพันธุ์ ในพันธุ์เดียวกันอาจนำมาจากแหล่งต่างกัน เช่น พันธุ์แลนด์เรซ สายพันธุ์แคนาดาหรือเดนมาร์ก เป็นต้น ในปี พ.ศ.2535 มีการนำเข้าพันธุ์แท้จากต่างประเทศ 1,244 ตัว (ตารางที่ 10) น้อยกว่าในปี พ.ศ.2534 ซึ่งนำเข้า 2,897 ตัว ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากเมื่อเกิดภาวะโรคระบาด Blue ear หรือ PRRS(Porcine Reproductive and Respiratory Syndrome) กรมปศุสัตว์ได้ประกาศชลอการนำเข้าพันธุ์สุกรจาก 11 ประเทศ ซึ่งเป็นแหล่งนำเข้าพันธุ์สุกรของไทย ส่วนในด้านการนำเข้าสุกรมีชีวิตในช่วงปี พ.ศ.2534 กระทรวงพาณิชย์อนุญาตให้มีการนำเข้าสุกรมีชีวิตจากมาเลเซีย เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเรื่องสุกรขาดแคลน ได้มีการคัดค้านไม่เห็นด้วยเป็นอย่างมาก เพราะจะเป็นปัญหาด้านการนำโรคและไม่เป็นผลดีต่อการเลี้ยงสุกรในประเทศในระยะยาว ทำให้ในปี พ.ศ.2535 ไม่มีการนำเข้าสุกรมีชีวิตถึงแม้ว่ายังคงเกิดการขาดแคลนและส่งผลให้สุกรมีชีวิตราคาสูงเป็นประวัติการณ์ก็ตาม แต่ได้มีการอนุญาตให้มีการนำเข้าเนื้อสุกรซำแหละจากประเทศจีนจำนวน 100 ตัน มูลค่า 4.628 ล้านบาท เพื่อใช้ในโรงงานแปรรูปเพื่อการส่งออกและการบริโภคในประเทศ

การลักลอบนำเข้าสุกรก็เป็นปัญหาสำคัญ ในปัจจุบันนี้การลักลอบการนำเข้าสุกรจากประเทศใกล้เคียง เช่น ประเทศเวียดนาม และ ประเทศลาว โดยการผ่านทางจังหวัดนครพนม ซึ่งมีทั้งสุกรขนาดเล็กที่เรียกกันว่า "หมูปิ๊กกี้" ที่ใช้ทำหมูหัน และสุกรขุน การลักลอบการนำเข้าสุกรจากประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงนี้จะเป็นปัญหาสำคัญที่ผลกระทบต่อการวางแผนการผลิตของเกษตรกรภายในประเทศ อีกทั้งสุกรที่ลักลอบนำเข้ามักจะพาเชื้อโรคต่าง ๆ มาติดต่อสุกรภายในประเทศอีกด้วย

ด้านการส่งออกสุกรของไทย มีการส่งออกสุกรพันธุ์บ้างแต่ส่งไปยังประเทศที่การเลี้ยงสุกรยังไม่ก้าวหน้า เช่น ในปี พ.ศ.2533 ได้มีการส่งออกสุกรพันธุ์ไปประเทศภูฐาน

ตารางที่ 10 การนำเข้า-ส่งออก สุกรมีชีวิต และ เนื้อสุกรชำแหละ ปี พ.ศ.2531-2536

ปี พ.ศ.	การนำเข้า						การส่งออก					
	สุกรพันธุ์		สุกรมีชีวิต		เนื้อสุกรชำแหละ		สุกรพันธุ์		สุกรมีชีวิต		เนื้อสุกรชำแหละ	
	ปริมาณ (ตัว)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัว)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัว)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัว)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2531	1,520	32.550	-	-	*[2/]	*	-	-	1,201	2,407	20.16	1.10
2532	1,653	34.989	-	-	*	*	-	-	510	1,147	228.39	13.05
2533	1,137	29.70	24	0.032	*	*	30	0.34	-	-	1,332.06	70.28
2534	2,897	74.253	9,305	25.78	*	*	-	-	-	-	1,243.39	62.88
2535	1,244	28.84	-	-	100	4.628	40	0.345	-	-	262.87	13.03
2536[1/]	500	13.50	-	-	*	*	-	-	-	-	143.37	7.96

หมายเหตุ 1/ ปี พ.ศ.2536 ตัวเลขเดือน มกราคมถึงเดือนพฤษภาคม

2/ * มีจำนวนนำเข้าน้อยมาก

ที่มา : (กรมปศสัตว์ , 2536)

จำนวน 30 ตัว มูลค่า 340,000 บาท ในปี พ.ศ.2534 ไม่มีการส่งออกและในปี พ.ศ.2535 ได้ส่งออกสุกรพันธุ์ไปประเทศเวียตนาม จำนวน 40 ตัว มูลค่า 345,000 บาท ซึ่งเป็นที่คาดหมายกันว่าประเทศเวียตนามจะเป็นตลาดส่งออกสุกรที่สำคัญของไทยในอนาคต ทั้งนี้เนื่องจากประเทศเวียตนามกำลังฟื้นฟูประเทศในทุก ๆ ด้าน ส่วนการส่งออกสุกรมีชีวิตของไทยตั้งแต่ปี พ.ศ.2533 ยังไม่มีการส่งออกตามข้อมูลของกรมศุลกากร ซึ่งเหตุผลประการสำคัญที่ทำให้สุกรมีชีวิตของไทยยังไม่ได้รับการยอมรับจากต่างประเทศ คือ สุกรมีชีวิตของไทยมักจะเป็นโรคปากและเท้าเปื่อย ประเทศคู่ค้าของไทยจึงซื้อสุกรชำแหละมากกว่า และมีปริมาณที่ไม่มากนักโดยเฉพาะในปี พ.ศ.2535 ต่อเนื่องจนถึงกลางปี พ.ศ.2536 ปริมาณการส่งออกสุกรชำแหละมีปริมาณน้อยมาก ทั้งนี้เนื่องจากเกิดการขาดแคลนภายในประเทศ แต่อย่างไรก็ตามในอนาคตคาดว่าการส่งออกสุกรชำแหละของไทยจะเป็นไปตามปกติ เพราะในช่วงต้นปี พ.ศ.2536 ราคาสุกรภายในประเทศลดต่ำลงอย่างเห็นได้ชัด(ตารางที่ 8)

ปัญหาการตลาดและแนวทางแก้ไข

ปัญหาการตลาด

ปัญหาการตลาดสุกรในประเทศไทยอาจจำแนกได้ 4 ปัญหาดังนี้

1. พ่อค้าคนกลาง การค้าสุกรโดยทั่วไปจะมีพ่อค้าคนกลางมาเกี่ยวข้องหลายระดับมีการซื้อขายสุกรต่อกันเป็นทอด ๆ กว่าจะถึงมือผู้บริโภค ดังจะเห็นได้จากส่วนเหลื่อมการตลาดทั้งหมดในการค้าสุกรคิดเป็นร้อยละ 51.06 ของราคาขายปลีกสุกรชำแหละ และในส่วนเหลื่อมการตลาดทั้งหมดนี้เป็นกำไรของพ่อค้าคนกลางในตลาดระดับต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 74.81 โดยที่เป็นต้นทุนทางการตลาดเพียงร้อยละ 25.19 โดยเฉพาะผู้เลี้ยงสุกรรายย่อยซึ่งเลี้ยงสุกรในปริมาณที่ไม่มากจะถูกกดราคาซื้อจากพวกพ่อค้าคนกลางต่าง ๆ ทำให้ผู้เลี้ยงได้รับกำไรคงที่โดยตลอด กล่าวคือ ถ้าราคาขายปลีกสุกรชำแหละมีราคาสูงพวกพ่อค้าคนกลางก็จะได้รับกำไรสูง แต่ถ้าราคาขายปลีกสุกรชำแหละมีราคาต่ำพวกพ่อค้าคนกลางก็จะมากดราคารับซื้อ

สุกรจากผู้เลี้ยงสุกรอีกทอดหนึ่ง

2. <u>การฆ่าสุกรเถื่อน</u> การลักลอบฆ่าสุกรแล้วนำมาขายในท้องตลาด เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ระดับราคาของสุกรมีความผันผวนมาก และยังสร้างความเดือนร้อนให้กับผู้ค้าสุกรที่ทำถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งนี้เนื่องจากซากสุกรที่ขายตามตลาดโดยทั่วไปไม่ว่าจะฆ่าชำแหละที่โรงฆ่าที่ได้มาตรฐานหรือการฆ่าเถื่อนก็จะขายในราคาเดียวกัน ผู้ค้าสุกรจึงนิยมฆ่าเถื่อนเพื่อลดค่าใช้จ่าย และมีกำไรมากกว่าการส่งฆ่าโรงฆ่ามาตรฐาน ในส่วนของผู้บริโภคเองก็ไม่สามารถทราบได้ว่าซากสุกรใดฆ่าชำแหละโดยโรงฆ่ามาตรฐาน เพราะผู้ขายไม่ได้ทำป้ายโฆษณา ทั้งนี้เนื่องจากต้องขายในราคาเดียวกัน ประกอบกับผู้บริโภคก็ไม่สนใจ เพราะไม่มีความรู้ในการบริโภคเนื้อสุกรที่ถูกต้อง นอกจากนี้การลักลอบฆ่าสุกรยังส่งผลถึงการวางแผนการผลิตและการตลาดของหน่วยงานราชการอีกด้วย

3. <u>การลักลอบนำเข้าสุกรจากประเทศใกล้เคียง</u> การลักลอบนำเข้าสุกรจากประเทศใกล้เคียงจะส่งผลถึงปัญหาโรคสุกรและการวางแผนการผลิตสุกร กล่าวคือ สุกรที่ลักลอบนำเข้าจากประเทศใกล้เคียงมักจะเป็นสุกรที่มีคุณภาพไม่ดี และมักจะเป็นพาหะนำโรคสุกรมาแพร่ให้กับสุกรภายในประเทศ ในด้านการวางแผนการผลิตสุกรนั้นการลักลอบนำเข้าสุกรจากต่างประเทศ จะทำให้หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบดูแลปริมาณการผลิตสุกรให้สอดคล้องกับความต้องการบริโภคของประชาชน ได้รับข้อมูลปริมาณสุกรภายในประเทศที่คาดเคลื่อนไม่ถูกต้อง ทำให้การวางแผนการผลิตสุกรในแต่ละปีที่ผ่านมาเป็นไปโดยไม่สอดคล้องกับปริมาณความต้องการสุกรมาโดยตลอด

4. <u>ด้านการขนส่งสุกร</u> การขนส่งสุกรเป็นกิจกรรมหนึ่งที่จะรักษาคุณภาพซากให้ได้มาตรฐานตั้งแต่จากฟาร์มถึงโรงฆ่าชำแหละ ร้านค้าปลีก และผู้บริโภค ปัจจุบันการขนส่งสุกรจากฟาร์มไปโรงฆ่าทำในเวลากลางคืนเป็นส่วนใหญ่ ถ้าสุกรมีการส่งข้ามจังหวัดไม่ควรจะกำหนดให้ฉีดวัคซีน เพราะจะทำให้เพิ่มต้นทุนการตลาดโดยไม่จำเป็น นอกจากนี้นยังพบกันปัญหาการคอรัปชั่นของเจ้าหน้าที่บางรายจะพยายามกีดกันหน่วงเหนี่ยวการเคลื่อนย้ายสุกร ทั้งนี้

เพราะต้องการรับสินบน ซึ่งพ่อค้าสุกรก็ต้องยอมจ่าย เพราะเกรงว่าจะส่งสุกรไม่ทันเวลา และทำให้สุกรเสียชีวิตระหว่างการขนส่ง

<u>แนวทางการแก้ไขปัญหา</u>

1. <u>พ่อค้าคนกลาง</u> แนวทางในการแก้ปัญหาโดยการจัดตั้งตลาดกลางประมูลสุกรท้องถิ่น การสนับสนุนให้เอกชนหรือสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรเป็นผู้ดำเนินการ ทั้งนี้เพื่อลดขั้นตอนการตลาด เพื่อความเป็นธรรมต่อผู้เลี้ยงที่เลี้ยงสุกรที่มีคุณภาพดี และเป็นผลทางอ้อมต่อการส่งเสริมให้ผู้เลี้ยงรายย่อยใช้พันธุ์และวิธีการเลี้ยง เพื่อให้สุกรที่มีคุณภาพมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนั้นการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการซื้อขาย การปรับปรุงกฎหมายข้อบังคับต่าง ๆ ให้สนองรับนโยบายการค้าสุกรเสรี และการหาลู่ทางตลาดส่งออกสุกรให้มากขึ้น เพื่อประโยชน์ในการรักษาเสถียรภาพของราคาสุกรภายในประเทศ ในภาวะที่การผลิตสุกรล้นตลาดและราคาตกต่ำ

2. <u>การฆ่าสุกรเถื่อน</u> ทำการปรับปรุงโรงฆ่าสุกรของเทศบาลที่มีอยู่ให้ทันสมัยและถูกสุขลักษณะ เพื่อประชาชนจะได้บริโภคเนื้อสุกรที่ถูกสุขลักษณะอนามัย ตลอดจนสร้างความเชื่อถือและไว้วางใจในกรณีที่ผลิตได้มากและการส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ ประเทศคู่ค้าจะได้ไม่ยกมาอ้างในเรื่องสุขลักษณะของโรงฆ่าและโรงงานแปรรูปสุกรของไทยอีกต่อไป

ในส่วนของมาตรการเข้มงวดที่จะกำจัดการฆ่าสุกรเถื่อน อาจทำได้โดยการทำการศึกษาถึงปริมาณการบริโภคสุกรในแต่ละท้องที่ รวมทั้งปริมาณการผลิต การจำหน่าย เพื่อการตรวจสอบการฆ่าสุกรเถื่อน เมื่อทราบจำนวนบริโภคบริโภคของแต่ละท้องที่แล้ว ก็ให้จัดเก็บค่าอาชญาบัตรตามจำนวนสุกรที่ประมาณการบริโภคได้ ซึ่งถ้าต่ำกว่านั้นถือเป็นการฆ่าเถื่อน (โดยการกำหนดสัดส่วนร้อยละของส่วนต่าง ๆ ไว้) และเพื่อป้องกันการฆ่าสุกรผิดกฎหมายท้องที่ใดมีรายได้จากค่าอาชญาบัตรต่ำกว่าที่กำหนด ถือว่าข้าราชการที่เกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่ไม่มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามมาตรการนี้ควรจะใช้ควบคู่กับการลดหย่อนอากรการฆ่าสัตว์และค่าธรรม-

เนียมโรงฆ่าสัตว์ หรืออาจจะยกเลิกเลยก็ได้

การจัดให้มีส่งเสริมความรู้และความเข้าใจแก่ผู้บริโภค ให้เลือกซื้อเนื้อสุกรที่ได้รับการฆ่าชำแหละที่ถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อตัวผู้บริโภคเอง

3. <u>การลักลอบนำเข้าสุกรจากประเทศใกล้เคียง</u> มีมาตรการในการควบคุมผู้ลักลอกนำสุกรจากต่างประเทศเข้ามาภายในประเทศไทย โดยการกำหนดโทษไว้ในขั้นสูง นอกจากนั้นการเพิ่มปริมาณการผลิตสุกรภายในประเทศให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคในประเทศ รวมถึงพัฒนาคุณภาพของเนื้อสุกรให้ดีขึ้น ก็จะสามารถลดปัญหาการลักลอบนำเข้าสุกรจากต่างประเทศอีกทางหนึ่ง

4. <u>การขนส่งสุกร</u> รัฐควรจะดำเนินการกับเจ้าหน้าที่บางรายที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมในการขอรับสินบนจากพ่อค้าสุกรให้หมดไป

บทที่ 4

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

สุกรมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย เนื่องจากเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญจากผลผลิตภาคเกษตร โดยคิดเป็นร้อยละ 20 จากรายได้ภาคปศุสัตว์ทั้งหมด ซึ่งเราจะเห็นได้จากประชากรของไทยนิยมใช้ปรุงอาหารบริโภคเป็นประจำ โดยมีปริมาณการบริโภคเนื้อสุกรต่อคนของไทยในปัจจุบันเท่ากับ 12.5 กิโลกรัมต่อคนต่อปี เนื่องจากสามารถนำมาปรุงเป็นอาหารรับประทานได้หลายชนิด และเป็นแหล่งโปรตีนที่มีราคาปานกลาง เมื่อเทียบอาหารสัตว์ชนิดอื่น ๆ อย่างไรก็ตามการผลิตและการตลาดสุกรไทยในปัจจุบัน ยังมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านปริมาณการผลิตและราคาที่ไม่แน่นอน โดยมีสาเหตุสำคัญที่ทำให้ระดับราคาสุกรภายในประเทศมีการขึ้นลงไม่แน่นอน เนื่องมาจากความไม่สมดุลของปริมาณการผลิตและความต้องการบริโภคเนื้อสุกรของประชากร

จากการศึกษาในด้านการผลิตสุกรภายในประเทศไทย พบว่าปัจจุบันมีจำนวนฟาร์มเลี้ยงสุกรทั้งสิ้น 3,824 ฟาร์ม เป็นฟาร์มขนาดใหญ่ที่มีการเลี้ยงสุกรเกิน 1,000 ตัวอยู่ 313 ฟาร์มทั่วประเทศ ฟาร์มขนาดกลางคือเลี้ยงประมาณ 501-1,000 ตัว มี 263 ฟาร์ม ฟาร์มขนาด 201-500 ตัว มี 660 ฟาร์ม ที่เหลือเป็นฟาร์มที่เลี้ยงน้อยกว่า 200 ตัว มีอยู่ทั่ว ๆ ไปในแต่ละจังหวัด โดยจังหวัดที่เลี้ยงสุกรมากได้แก่ จังหวัดนครปฐม ราชบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และสุพรรณบุรี ปริมาณการเลี้ยงสุกรทั้ง 5 จังหวัดคิดเป็นร้อยละ 50 ของการผลิตสุกรของประเทศ โดยมีลักษณะการเลี้ยงสุกรอยู่ 4 แบบ คือ การเลี้ยงสุกรแบบพื้นบ้าน (มีจำนวนไม่เกิน 30 ตัว) การเลี้ยงแบบฟาร์มกำลังพัฒนา(มีจำนวน 100-800 ตัว) การเลี้ยงแบบฟาร์มพัฒนา(มีจำนวน 800-1,000 ตัว) และการเลี้ยงแบบเกือบครบวงจร โดยที่ในประเทศไทยยังไม่เห็นรูปแบบการเลี้ยงสุกรแบบครบวงจร แม้แต่บริษัทเอกชนรายใหญ่เช่น บริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์ ก็ยังขาดโรงฆ่าชำแหละสุกร ในด้านพันธุ์สุกรที่ใช้ผลิตสุกรขุนส่งตลาดมีอยู่ 3 สายพันธุ์หลัก คือ พันธุ์ลาร์จไวท์ พันธุ์แลนด์เรซ และพันธุ์ดูรอคเจอร์ซี่ และลูกสุกรที่ใช้ขุนเลี้ยงเป็น

การค้าที่นิยม เป็นลูกผสมสามสาย เลือด โดยมีแม่พันธุ์สองสาย เลือด (ลาร์จไวท์กับแลนด์เรซ) กับพ่อพันธุ์ดูรอค เนื่องจากมีคุณสมบัติการให้เนื้อแดงสูง ในด้านโรคสุกรที่สำคัญมีอยู่ 4-5 โรค คือ โรคอหิวาต์สุกร โรคปากและเท้าเปื่อย โรคโพรงจมูกอักเสบ โรคแท้งติดต่อ และโรคพิษสุนัขบ้าเทียม โดยเฉพาะโรคปากและเท้าเปื่อย เป็นโรคที่สร้างปัญหาในกับวงการค้าสุกรของไทยเป็นอย่างมาก และยังเป็นปัญหาสำคัญในการส่งออกสุกรมีชีวิตของไทยไปยังตลาดต่างประเทศอีกด้วย สำหรับต้นทุนในการผลิตสุกรขุนส่วนใหญ่จะเป็นต้นทุนของค่าพันธุ์และค่าอาหาร (คิดเป็นประมาณร้อยละ 90 ของต้นทุนทั้งหมด) โดยต้นทุนของผู้เลี้ยงสุกรรายย่อยจะต่ำกว่าผู้เลี้ยงสุกรเป็นการค้า แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสภาพฟาร์มที่ได้ยังคงมีคุณภาพต่ำจึงทำให้ผู้เลี้ยงรายย่อยมักจะได้รับกำไรน้อยกว่าผู้เลี้ยงเป็นการค้า เพราะผู้เลี้ยงรายย่อยไม่มีอำนาจต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง (พ่อค้ารวบรวมสุกรท้องถิ่น)

ปัญหาที่พบในการผลิต ได้แก่ ปัญหาเรื่องพันธุ์ ปัญหาด้านอาหารสัตว์ การขาดการวางแผนการผลิต ความล้มเหลวของระบบสหกรณ์ และความจริงจังของหน่วยงานราชการ แนวทางแก้ไข คือ จะต้องได้รับความร่วมมือทั้งจากทางหน่วยงานของรัฐและเอกชน ในการให้ความรู้ในด้านเทคนิคการผลิตที่ถูกต้อง ทั้งในด้านการใช้พ่อพันธุ์แม่พันธุ์สุกรขุน การให้อาหารสุกร รูปแบบของการรวมกลุ่มสหกรณ์ ให้แก่ผู้เลี้ยงเข้าใจ โดยเฉพาะกลุ่มผู้เลี้ยงรายย่อย

การศึกษาด้านการตลาดพบว่า การเคลื่อนย้ายสุกรจากแหล่งผลิตมาถึงผู้บริโภคคนกลางรายใหญ่ 3 ประเภท คือ พ่อค้ารวบรวมสุกรมีชีวิตในท้องถิ่น พ่อค้าขายส่งสุกรชำแหละซึ่งจะนำสุกรเข้าโรงฆ่าท้องถิ่น หรือโรงฆ่าสุกรที่กรุงเทพฯ แล้วขายสุกรที่ชำแหละแล้วให้แก่พ่อค้าขายปลีกสุกรชำแหละ ซึ่งจะขายเนื้อสุกรให้ผู้บริโภคต่อไป สำหรับส่วนเหลื่อมการตลาดทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 51.06 ของราคาขายปลีกสุกรชำแหละ โดยพ่อค้าขายส่งสุกรชำแหละมีกำไรมากที่สุด คือ ร้อยละ 19.84 ของราคาขายปลีกสุกรชำแหละ ในขณะที่พ่อค้าขายปลีกสุกรชำแหละและพ่อค้ารวบรวมสุกรมีชีวิตมีกำไรรองลงมา เท่ากับ ร้อยละ 16.66 และร้อยละ 1.70 ของราคาขายปลีกสุกรชำแหละ ทางด้านความต้องการบริโภคเนื้อสุกรภายในประเทศยังคงสูงกว่าปริมาณการผลิตสุกรมาโดยตลอด แต่ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากการเก็บตัวเลขของทาง

ราชการไม่มีตัว เลขปริมาณการลักลอบฆ่าสุกรที่ผิดกฎหมายรวมอยู่ด้วย ทางด้านการส่งออกสุกรยังคงมีจำนวนน้อย เพราะสุกรของไทยยังมีปัญหาใน เรื่องโรคโดย เฉพาะโรคปากและ เท้า เปื่อย ซึ่ง เป็น เหตุผลสำคัญที่ทำให้ต่างประ เทศไม่ยอมรับการนำ เข้าสุกรมีชีวิตจากประ เทศไทย

ปัญหาด้านการตลาดได้แก่ ปัญหาระดับตลาด ปัญหาการฆ่าสุกร เถื่อน ปัญหาการลักลอบนำ เข้าสุกรจากประ เทศใกล้ เคียง และปัญหาด้านการขนส่ง แนวทางแก้ไข คือ การส่งเสริมให้มีโรงประมูลสุกรท้องถิ่น การพัฒนาโรงฆ่าสัตว์ให้มีคุณภาพที่ดีและการลดอากรการฆ่าสัตว์ การยก เลิกประ เพณีการ เก็บค่าต๋งระหว่างการขนส่งสุกรของ เจ้าหน้าที่ทางราชการ

ข้อ เสนอแนะ

1. รัฐควร เห็นความสำคัญของการวิจัยปรับปรุงพันธุ์สุกรที่ เป็นอยู่ในปัจจุบัน ให้มีประสิทธิภาพการให้ เนื้อแดงสูงขึ้น และการวิจัยค้นคว้าสายพันธุ์ใหม่ ๆ ที่มีความทนทานต่อโรคสุกรต่าง ๆ ทั้งนี้ในปัจจุบันประ เทศไทย เรายังต้องสั่งสุกรพันธุ์จากต่างประ เทศ เข้ามา เป็นสุกรพ่อแม่พันธุ์ผลิตสุกรขุนกันอยู่ เป็นมูลค่าปีละหลายสิบล้านบาท ซึ่งถ้า เราสามารถทำการผลิตสุกรพ่อแม่พันธุ์ที่มีคุณภาพได้ เอง ก็จะสามารถประหยัด เงินส่วนนี้ได้น้อยลง หรืออาจจะได้รับรายได้จากการขายสุกรพันธุ์ไปยังต่างประ เทศอีกด้วย

2. การ เก็บข้อมูลของหน่วยงานทางรัฐยังไม่มีการ เก็บข้อมูลที่ถูกต้องตรงกับความ เป็นจริง กล่าวคือ ในด้านจำนวนสุกร ผู้ เลี้ยงสุกรมักจะไม่บอกจำนวนที่แท้จริงทั้งนี้ เนื่องจาก เกรงว่าจะถูก เรียก เก็บภาษีรายได้ รวมถึงมีการลักลอบนำ เข้าสุกรจากประ เทศใกล้ เคียง และการลักลอบฆ่าสุกรโดยไม่ผ่านโรงฆ่า เทศบาล ทำให้การวาง แผนการผลิตและการตลาดสุกรของหน่วยงานของรัฐขาดประสิทธิภาพ เพราะได้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องมา ฉะนั้นรัฐควรจะมีมาตรการลงโทษที่ เข้มงวดกับผู้ที่ทำการค้าสุกรโดยผิดกฎหมาย โดยยอมลดหย่อนภาษีหรืออากรฆ่าสัตว์ในช่วงแรก ๆ ที่ดำ เนินมาตรการ ทั้งนี้จะได้ไม่มีผลกระทบไปถึงผู้บริโภคในด้านราคาสุกร และยังจูงใจให้ผู้ที่ทำการค้าสุกรแบบผิดกฎหมายยอมร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ

3. ควรส่ง เสริมให้ผู้ เลี้ยงสุกรรายย่อย เข้าใจถึงระบบสหกรณ์ ซึ่งจะ เป็นประ-โยชน์ต่อกลุ่มผู้ เลี้ยงรายย่อยมากในด้านของการรวมกันทำการผลิตสุกร ต้นทุนการผลิตต่าง ๆ ก็จะลดลง และราคาที่ขายก็จะไม่ถูก เอารัด เอา เปรียบจากพ่อค้าคนกลาง

4. การปรับปรุงวิถีการตลาดสุกร ให้มีขั้นตอนหรือผู้ที่ เข้ามา เกี่ยวข้องให้ลดน้อยลงกว่าที่ เป็นอยู่ ซึ่ง เราจะ เห็นได้จาก ส่วน เหลื่อมการตลาดคิด เป็นร้อยละ 50 ของราคาขายปลีกสุกรชำแหละ โดยการส่ง เสริมการจัดตั้งโรงประมูลสุกรท้องถิ่น (ตลาดกลางประมูลสุกร) ให้มีมากขึ้น การสร้างความ เข้าใจแก่ผู้ เลี้ยงถึงวิธีการในการดำ เนินการของตลาดกลางประมูลสุกร ที่จะสร้างความ เป็นธรรมแก่ผู้ เลี้ยงสุกรใน เรื่องของราคามากกว่าที่จะนำไปขายให้กับพวกพ่อค้าคนกลาง รวมถึงการส่ง เสริมให้ เอกชนจัดตั้งโรงฆ่าชำแหละที่ทันสมัยและกระจายไปตามท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประ เทศ ทั้งนี้ เพื่อ เป็นการลดการสูญ เสียสุกรในระหว่างการขนส่งจากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภค

เอกสารอ้างอิง

กรมปศุสัตว์ . 2535 . ข้อมูล เศรษฐกิจการปศุสัตว์ ประจำปี 2535 . กรุง เทพมหานคร : (ไม่ระบุสำนักพิมพ์) .

กรม เศรษฐกิจการพาณิชย์ . 2534 . โครงการศึกษา เพื่อขยายตลาดส่งออก เนื้อสัตว์และผลิต-ภัณฑ์ . กรุง เทพมหานคร : (ไม่ระบุสำนักพิมพ์) .

ไขศรี คนจริง . 2536 . อาจารย์ประจำคณะ เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ . สัมภาษณ์ , 5 ตุลาคม 2536 .

จำรัส โรจนสโรช . 2536 . เจ้าหน้าที่กลุ่มงานวิจัยสินค้า เกษตรกรรมที่ 1 . สัมภาษณ์ , 20 กันยายน 2536 .

ธนาคารกสิกรไทย . 2530 . ธุรกิจสุกร:กำลังก้าวหน้าสู่รูปแบบใหม่ . กรุง เทพมหานคร : (ไม่ระบุสำนักพิมพ์) .

————— . 2532 . "วัคซีนป้องกันโรคระบาดสัตว์:ปัจจัยที่ช่วยพัฒนาวงการปศุสัตว์ไทย" . สรุปข่าวธุรกิจธนาคารกสิกรไทย . 20(4) : น.23-28 .

พูนพิสมัย ไสยสุข . 2535 . การศึกษาระบบการผลิตและการตลาดมังคุดในประ เทศไทย . กรุง เทพมหานคร : ปัญหาพิ เศษ , สถาบัน เทคโนโลยีพระจอม เกล้า เจ้าคุณทหารลาด-กระบัง .

ธนินท์ เจียรวนนท์ . 2535 . "โรงฆ่าสัตว์ เสรี" . ซีพีบริทัศน์ . 10(5) : น.9-12 .

วินัย ประลมพ์กาญจน์ . 2529 . การผลิตสุกร . กรุง เทพมหานคร : สำนักพิมพ์มิตร เกษตร .

วีระยุทธ คงเพ็ชร์ . 2533 . การวิเคราะห์อุปสงค์การบริโภคเนื้อสุกรในเขตกรุงเทพมหานคร . กรุงเทพมหานคร : ปัญหาพิเศษ , สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง .

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร . 2532 . การผลิต การตลาด และ ความต้องการบริโภคสุกรในภาคใต้ . กรุงเทพมหานคร : (ไม่ระบุสำนักพิมพ์) .

————— . 2535ก . สถานการณ์ปศุสัตว์ปี 2534 . กรุงเทพมหานคร : (ไม่ระบุสำนักพิมพ์) .

————— . 2535ข . การผลิต การตลาดและความต้องการบริโภคสุกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ . กรุงเทพมหานคร : (ไม่ระบุสำนักพิมพ์) .

————— . 2535ค . สถิติการเกษตรของประเทศไทยปีเพาะปลูก 2534-2535 . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ .

————— . 2536 . สถานการณ์ปศุสัตว์ปี 2535 . กรุงเทพมหานคร : (ไม่ระบุสำนักพิมพ์) .

อุบลรัตน์ ตั้งสกุล . 2533 . การพยากรณ์ราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์ : กรณีศึกษาอาหารสุกร . กรุงเทพมหานคร : ปัญหาพิเศษ , สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง .

แอนนา ศุภวัฒนเกียรติ . 2531. การวิเคราะห์เศรษฐกิจการส่งออกสุกรและผลิตภัณฑ์ของประเทศไทย . กรุงเทพมหานคร : ปัญหาพิเศษ , สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง .

คณะเทคโนโลยีการเกษตร ห้องสมุด สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า